

**I**ra domini puocat. a **E**t nūc flecto. Genua cordis flectit ut sim plici postulatione delectat quod proterna presumptione peregerat. In similitudinem hominis exterioris in teriores describit. b **P**eccaui dñe peccaui. Iteratio p̄tēdi vera est humilitas supplicantis. q. d. Peccaui spū: peccaui cogitatioib⁹. Peccaui factis: peccaui forinsecus. Peccaui in deum: peccaui in primum. Non leui pronuntiatio ne doloris: hec verba sunt relegendas: sed cum eadem grauitate q̄ dicta sunt a precante. Ne leuiter p̄currat animus acer ista: sed euz dolore graui ⁊ patientia tristi in paucis v̄bis vim magne rei sapiat coartari. Penitens quippe aut tacit⁹ labijs fleibus indulgentiam silentio deprecatur: aut etiam si loquendum aliquid ex dolore contrit⁹ peccatoris suadetur: paucis loquatur: quia mentis contritio non oris locutio dominicaz pietatem inflectit. Cor enim contritum ⁊ humilitatum deus non spernit. c **N**e simul perdas. Non ait: ne damnes me cū iniquitatib⁹ meis. Qd enim damnatur in substantia sua retorquet. Quod dō perdit ⁊ eterne perdit: id agitur: vt quod habebatur in nihilum redigatur. d **C**um iniquitatibus. Mora iniquitates nulla h̄re substantia: omne quippe peccatum febris est anime: que dū auferitur in nihilum reuocatur. e **Q**uia indignū salua. Indignos dñs saluat: nō pro merito delictorum retributiones impendēs: sed ppter misericordiā bonum veniam superfundēs. Dignus em̄ est qui saluat indignū et ex dignitate sua facit dignū que culpabilis vite tract⁹ faciebat idignū. f **S**cōm magnā misericordiam. Qui p̄m magnā misericordiam se q̄rit saluari: nō teporalis: s̄ eterne vite salutē inquirat. Equidem misericordiam p̄tinere ad hāc vitā estimo tpalem: magnā autē misericordiam remunerationi p̄currere sempitene. g **D**ib⁹ dieb⁹ vite mee. Prudēs expectator: etne saluus: nō pauco tpe: s̄ omi tpe vite sue deuz laudat. h **I**n dieb⁹ vite laudat. In dieb⁹ at mort⁹ nō potest laudari. Sic itaqz q̄ delictoz mort⁹ subdit⁹ iacet: iniquitatib⁹ iuoluit deum laudare nō p̄t. Iñ ē enī spectosa laus in ore peccatoris. Conuersus dō cū fuerit tāqz d morte trāslatus ad vitā: illico laudis officio dignus iuenit⁹ p̄forzqz supiorib⁹ dicitur iudicat⁹: dñ illū laudat in terris quez ille quoz glorificauit in supnis. i **D**is vir. ce. Cherubin seraphim throni ⁊ dñatōes: archāgelit sedēs: d̄tutes: angeli ministri: atqz mlti sūt officia: q̄ fortasse aut nos i libris posita sac⁹ nō possum⁹ inuenire: aut hūanis celata sensib⁹ inquirere nō valem⁹. k **G**lia i secula seculoz. Est gloria teporalis de qua: Ne timueris cū diues factus fuerit homo ⁊c. in f. d. o. e. Est ⁊ alia gloria sempiterna. Sit gloria domini in seculū: cui et humana creatura et angelica famulat. Amen.

**E**t nūc flecto genua cordis mei a p̄cans a te bonitatē dñe. **P**eccaui dñe peccaui: et iniquitates meā agnosco. **P**eto rogans te dñe remitte mihi: remitte mihi: **N**e sil perdas me cū iniquitatib⁹ meis: neqz in eternū refues mala mihi: qz indignuz saluab me: **S**cōm magnā misericordiam tuā: ⁊ laudabo te semp: ⁊ sic terminat orationē dicens: **Q**uā te laudabo ois virt⁹ celoz: i. oēs ordines angeloz: et tibi est gloria in secula seculozum. Amen.

**F**init oratio manasses que non est in canone.

**I**ncipit pemiū beati Hieronymi presbyteri i libzū Esdre.

**U**trum difficilius sit facere quod poscitis: an negare: nec dū statui. Nā neqz vobis aliquid imperantib⁹ abnuere sententię est: et magnitudo oneris impositi ita ceruices premit: vt ante sub fasce ruedum sit q̄ leuandum. **A**ccedūt ad hoc inuidozū studia: q̄ omne qd scribim⁹: rephendenduz putant. **E**t interdū cōtra se p̄sentia repugnāte publice lacerant q̄ occulte legunt: intantū vt clamare cōpellat et dicere: **D**ñe libera aiām meā a labijs iniquis: et a lingua dolosa. **T**ertio ann⁹ est q̄ semp scribitis atqz rescribitis vt **E**sdrē libz ⁊ **H**ester vob de hebreo trāsserā: q̄si nō habetis atqz gr̄ca et latina volumina: aut quicquid illud ē quod a nobis vertitur: non statim ab omnibus conspuendum sit. **F**rustra autem (vt ait quidaz) niti: neqz aliud fatigando nisi odiuz querere: extreme dementię est. **I**taqz obsecro vos mi dommon ⁊ rogatione charissimu: vt priuata lectione contenti: libruz non efferatis in publicum: nec fastidiosos cibos ingeratis: vitetis qz eozū supercilium qui iudicare tñ de alijs: et ipsi facere ni-

**E**t nūc flecto. **H**ic p̄r petit misericordiam. p̄mo reuerēter di. **E**t nūc flecto genua cordis mei. qz genua cordis flectē nō poterat: ipedit⁹ cōpedib⁹ ferri. sc̄do instāter/ibi: **P**eto rogās te ⁊c. petitionē suā pluries ⁊ multipliciter replicādo. tertio p̄fidenter p̄sumēs d̄ diuina misericordia/ibi: **Q**uia indignū sal. me fm̄ misericordiaz tuā. et p̄mittēs emēdari/ibi: **E**t laudabo te semp: ⁊ sic terminat orationē dicens: **Q**uā te laudabo ois virt⁹ celoz. i. oēs ordines angeloz: et tibi est gloria in secula seculozum. Amen.

**F**init expositio orōnis regis manasses.

**I**ncipit expositio fratris Britonis ordis minorum super prologum Esdre.

**U**trum difficili⁹ sit face. qd potestud p̄emium scribit i libzū Esdre: q̄ vnic⁹ liber ē sicut p̄sens plagus māifestat: qz apd hebreos esdre neemie qz sermones in vno volumine coartant. tertius enim ⁊ q̄rtus liber ab ipso Hiero. inter apocrypha cōputat. **O**rdinat autē iste liber immediate post Paral. sicut ait Hiero. in li. d̄ hebraic⁹ q̄stioib⁹: eo q̄ idē sit finis Paral. et principiū hui⁹ li. **H**istoria autē tobie p̄cessit historiā istius libri: vnde ⁊ quidā robā ante esdram ordinat. **A**lloquitur autē Hiero. in isto p̄mio dommonē ⁊ rogationum episcopus: ad quoz rogationē libzū istū de hebreo trāstulit in latinū. **E**t p̄mo assignat duo reprobentia ipm̄ ne transferat libzū istuz. i. operis difficultatē: q̄ tangit in principio plogit ⁊ inuidoz detractōne: q̄ tangit ibi: **A**ccedūt ad hoc ⁊c. **S**c̄do ponit duo ipm̄ mouētia ad trāstercdū. i. instāte istoz epoz petitionē: ⁊ trāstatiōis sue necessitatē: qz trāstatio antiq̄ corrupta erat ⁊ diminuta. p̄imum notat ibi: **T**ertio ann⁹ ⁊c. sc̄dm̄ ibi: **S**i q̄s at. 2. xx. nob opposuerit ⁊c. **T**ertio inuehit d̄ emulos. et d̄ duplr. p̄mo qz impugnat agnitā vitatē. se cūdo qz p̄vitiū i gratitudis b̄nficioz ipugnat auctorē p̄mū ibi: **Q**uid iter p̄tē lamiant. sc̄dm̄ ibi: **N**oro aliud ē si clausis (qd d̄) ocul⁹ mihi volūt maledicere. **Q**uarto ⁊ vltio dicit q̄ charitare ipsoz ad studiū puocat: non omit tet bonū cōmune ppter detractōne odiū vltimozē/ibi: **I**taqz licet excedra vlt exethra si libet ⁊c. **H**is visis ad obscuritates accedamus. **R**ecedū sta. i. nōdū c̄sui vlt iudicauit. nā statuo statuis d̄ c̄sere: edificare: fabricare: ordiare: p̄struere: ponere: **S**c̄tētie ē. i. inialit̄ fixū i corde meo: mod⁹ est loqundi tract⁹ a iudicis: vbi ratū ⁊ fixū est qd p̄ sniaz diffinit. **A**bnuere. i. recusare vlt refutare. q. d. nō est fixū i corde meo cōtraire vfo iperio. **I**n moderniorib⁹ at biblyis legiē **N**ā vob aliqd imperatib⁹ annuere snie ē: ⁊ i snia i idē redit. **S**ub fasce. i. sub onere et declinat hic fascis. vñ fasciculus diminuti uū. **D**e hebreo trāsserā. i. latinū multienī trāstatiōne. 2. xx. de greco trāstulerit in latinū. **Q**uasi nō habeat greca volumina. i. trāstatiōne. 2. xx. in greco editam. **E**t latina volumina. trāstata d̄ trāstatiōe. 2. xx. aut q̄si. **N**on statim. postqz venerit ad noticiā emulozū. **C**onspuendū sit. i. ab emul⁹ p̄tēndū. **Q**uicqd ē. i. q̄ntecūqz vtilitatē ē. **Q**uod a nob vertit. i. transferatur. **L**aborare. i. Extreme. i. marie. **F**astidiosus. i. supbis: tedious: fastidio plenis. **F**astidiū enī d̄ supbia vel tediū: a fastidio fastidis: qd est horere: spernere: tedere. **S**upciluz. i. superbiā que notat in supcilio p̄ extollentiam oculoꝝ. **E**nī Eccl. xxiij. a. **E**xtollentiam oculoꝝ meozum ne dederis mihi. **I**dē. xxvij. b. **F**ornicatio mulieris in extollētia oculoꝝ eius: ⁊ in palpebris illius agnosceatur.

Diuisio

P̄. 119. a

R \* fratru la

# Proemium sancti Hieronymi

**E** hū nouerūt. Si q̄ aut̄ frat̄ sunt q̄bus n̄ra a  
nō displicent: his tribuatis exemplar: ad  
monentes / vt hebreā noīa (quoz grandis  
in hoc volumine copia est) distincte ⁊ p̄ in  
terualla transcribāt. Nihil em̄ p̄derit emē  
dasse librum / nisi emēdatio librarior̄ dili  
gentia p̄seruet. Nec quēq̄ moueat q̄ vn̄  
a nobis liber editus est: nec apocryphozū  
tertij ⁊ q̄rti libri somnijs delectet: qz ⁊ ap̄  
hebreos esdre neemeq̄ sermones in vn̄  
volumen coartantur: et que nō habentur  
apud illos: nec de viginti quattuor senib⁹  
sunt procul abijciēda. Si quis aut̄ septua  
ginta vobis opposuerit interptes: quozū  
exemplaria varietas ip̄a lacerata ⁊ reuerſa  
demonstrat: nec potest vtiq̄ verum asseri/  
quod diuersum est: mittite eum ad euange  
lia in quibus multa ponūtur quasi de ve  
teri testamento: que apud septuaginta in  
terptes nō habentur / velut illud: quoniam  
naçareus vocabitur: et ex egypto vocauit  
filium meum: ⁊ videbūt in quē compūxerūt:  
multaq̄ alia que latiori operi reseruam⁹:  
⁊ querite ab eo vbi scripta sint. Cūq̄ pro  
ferre non potuerit: vos legite de his exem  
plaribus que nuper a nobis edita maledi  
corū quondie linguis confodiunt. S; vt  
ad compendium veniā / certe qd̄ illatur⁹ suz  
eq̄ssimū ē. Edidi aliqd̄ qd̄ nō habet in gre  
co: vel aliter habet q̄ a me versū ē. Quid  
interptem laniāt? Interrogēt hebreos: ⁊  
ipsis auctorib⁹: trāslatiōi mee vel accōmo  
dēt vel arrogēt vel derogēt fides. Porro  
aliud ē si clausis (qd̄ dicit̄) oculis mihi vo  
lunt maledicere: ⁊ non imitant̄ grecoz stu  
dium ⁊ beniuolentiam qui post septuaginta  
translatōes iam christi euangelio coruscā  
te: iudeos ⁊ hebionitas legis veteris inter  
ptes. aquilā videlicet ⁊ symmachū ⁊ theo  
dotionē: ⁊ curiose legunt: ⁊ per Origenis  
laborē in hexaplois ecclesijs dedicarunt.  
Quanto magis latini grati esse deberent:  
q̄ exultantē cernerent greciā a se aliqd̄ mu  
tuari. Humū em̄ magnozū sumptūū est et  
infinite difficultatis: exemplaria posse ha  
bere om̄ia: deinde etiam qui habuerint: et  
hebrei sermōis ignari sūt / magis errabūt:  
ignorātes quis e multis veri⁹ dixerit. Qd̄  
etiā sapientissimo cuidam nuper apud gre  
cos accidit / vt interdum scripture sensum  
relinquens: vnus cuiuslibet interptis seq̄  
retur errorem. Nos autem qui hebreę lin  
gue saltem paruā habemus scientiā: ⁊ lati  
nus nobis vtiq̄q̄ sermo nō deest: ⁊ d̄ alijs  
magis possumus iudicare: ⁊ ea que ip̄i in  
telligim⁹ / in n̄ra lingua exprōmere. Itaq̄  
licet excetra sibilet: victozq̄ sinon incēdia

**S**ratrum. latinoz. **D**istincte. vt vn̄ distinguat ab alio.  
**E**t p̄ interualla. i. p̄ spacium: vt sit bonū spacium inter ea. **L**i  
brarij. i. scriptoz: q̄ libros scribūt. ⁊ sicut dicit Isido. in. vi. etymo. li  
brarij h̄c ⁊ antiquarij vocant: s; librarij sūt q̄ ⁊ noua scribebāt ⁊ vete  
ra: antiq̄rii q̄ t̄m̄ō vetera: vn̄ ⁊ nomē s̄pserūt. Itē librarij dicunt ven  
ditores libroz: q̄ grece bibliopole dicūt: a biblios qd̄ ē liber: ⁊ pole qd̄  
est v̄dere: ⁊ declinat hic ⁊ hec bibliopola. **E**dit. i. composit⁹: ab  
edo edis: qd̄ multa significat: q̄ habent p̄ hos p̄sus: Emitto: pario: pro  
duco vel manifesto: Expono: condo: appono: p̄fero: dico. Verba nouē  
numero lector tibi denotat edo. **N**ec apocry. qd̄ sit apocryphum  
⁊ q̄t̄ mōis dicat / iuvenes supra in p̄ncipio. plogi sup̄ Josue. Per h̄ autē  
q̄ apocryphoz somnijs dicit: videt q̄ Hiero. tertij ⁊ q̄rti librū Esdre  
nō trāslulit. vn̄ ⁊ antique biblie nō habēt eos. Esdre p̄m̄ liber est. Et se  
cit Josias ⁊c. q̄ cōiter scribit̄ in modernis biblis. secund⁹ incipit: Liber Es  
dre. pp̄he ⁊c. ⁊ ille breuissim⁹ est ⁊ q̄si in vno folio sc̄pt⁹: ⁊ forte p̄ter h̄  
nō fecerat Hiero. de eo mētionē. tertius incipit: Anno. xxx. captiuitatis  
erāt in babylone ⁊c. vbi enūerat visidēs q̄si p̄ somnia sibi factas. Q̄tus  
incipit: Ecce loquere in aures plebis mee sermōes p̄phetie q̄s misero i  
os tuū ⁊c. vbi multa p̄dicit affutura: ⁊ iste liber sat̄ breuis est: ⁊ de his  
duob⁹ vltimis sit hic mētio. Per hoc autē q̄ dicit somnijs: videt non ap  
probare q̄ in his scribūt: **E**t que. i. sic apocrypha. **N**ō ha  
benē apud illos nec de viginti quattuor seniorib⁹. i. de viginti  
tuor libris q̄ sūt apud hebreos in canone sc̄pturaz: q̄ signant̄ p̄ viginti  
quattuor seniores Apoc. iij. sicut. s. dictū est i. plogo galeato. **S**ur  
p̄cul abijciēda. i. repellēda ⁊ quipendēda. **Q**uā nazareus.  
⁊ ceteras auctoritates q̄ hic ponūt inuenies supra in illo plogo. s. Desi  
derij mei ⁊c. añ medij. **S**ed vt ad cōpēdiū veniā. i. breuit̄ eos  
cōfute: vide in opusculo de vocabulis biblie q̄liter exponit cōpendium.  
**Q**d̄ illaturus sū. i. dicturus vel cōclusurus. nā inferre d̄: p̄clu  
dere. **Q**uissimū est. i. iustissimū: qz nemini derogat: ⁊ plene v̄  
tas indagat. i. inq̄rendo. Aut ego o. **E**didi. i. dixi. **Q**uid aliqd̄. in  
trāslatiōe mea. **Q**d̄ nō habet i gre. p̄m̄ septuaginta. **A**ut  
aliter habet q̄ a me versū est: est: nisi nihil mutauit. **Q**uid iter  
ptem laniāt. detrahēdo. **T**rāslatiōi mee. si aut̄ aliqd̄ addidi.  
**I**nterrogēt hebreos. vt bene addidi: ⁊ sic inquisita v̄itate.  
**U**el arrogēt. i. attribuāt. **S**idē. i. credulitatem ip̄i lectores  
mee trāslatiōi: si is fideliter trāslulit: **U**el derogēt. i. detrahant  
si infideliter: sed certe nō solū trāslatiōē vitupant: sed etiā meip̄m ma  
ledictis impugnat. ⁊ h̄ est qd̄ sequit̄: a. **P**orro. i. certe. **Q**uid aliqd̄  
in q̄ ip̄i offendūt. **S**i. p. qz. **U**olūt mihi maledicere: id ē  
mala de p̄sona mea dicere: q̄ t̄m̄ laboraui p̄ cōi v̄itate. **C**lausis  
qd̄ dicit̄ oculis. in vulgari. puerbio. i. nō habito respectu ad v̄itates  
quā docui: vel ad b̄nficia q̄ eis exhibui. s. trāslatēdo tot libros. **I**n  
deos. natiōe. **H**ebionitas. secte. p̄fessione. Hebionite q̄ez  
fuerūt heretici: de q̄bus dicit Eusebi⁹ in. iij. li. eccl̄astice historie. He  
bionicos demō decepit: q̄ iterptant̄ paupes. Vere em̄ paupes sūt ⁊ ege  
ni in sciētia gl̄ie christi: q̄m̄quidē eū solū hoīem purat: ⁊ p̄fectū vite ac v̄  
tutis virū iustū effectū: cōmuni etiā natiuitate ex viro ⁊ femina procre  
tū: custodiēda p̄o censent legis obseruantia: nec sufficere ad salutē chi  
sti estimant fidē ⁊c. Isido⁹ in. viij. etymo. vbi agit de heresibus xp̄ia  
noz ponit eandē sententiā supra in plogo sup̄ Josue vltra medij. immu  
ens sat̄ d̄ Origenē: aquila / symmacho / ⁊ theodotione: vbi exponit qd̄  
hic dicit̄: **E**t p̄ Origenis laborē ⁊c. excetra serpens quidā: de  
quo dicit Isido. xij. etymo. Hydra draco est multozū capitū: qualis su  
it in lerna palude. puincie archadie. hec latine excetra dicit̄: q̄ vno ceso  
tria capita excreſcebāt: sed hoc fabulosū est: nā cōstat a hydra locum fuisse  
euomentē aquas vastates ciuitatē vicinaz: in q̄ vno meatu clauso multi  
erūpebāt: qd̄ Hercules vidēs loca ip̄a percussit: ⁊ sic aque clausit meat⁹  
Nā hydra ab aqua dicta est: hydor grece: aqua latine. ⁊ inde d̄: hydra  
scz serpens aquatic⁹. **Q**uid⁹ methamor. phoseos. ix. loq̄ d̄ hydra dicit̄:  
Vulnerib⁹ secūda suis erat illa: nec vllū De comitū nūero caput est im  
pune recisum. Quin gemino ceruix herede valētior esset. Idē in eodē.  
**N**ec p̄fuit hydre crescere p̄ dānuz geminalq̄ resumere vires. Et nota  
q̄ in aliq̄bus libris scribit̄: Excetra p̄ d. ⁊ tunc etymologiat q̄si excelsa  
hydra: in aliq̄bus scribit̄ p̄ t. iuxta etymologiā Isidorz: ⁊ tunc d̄: excetra  
q̄si exceso tria: ⁊ ista l̄ra cōmuniō est: ⁊ habet mediā syllabā naturalē p̄  
ductā. Excetre autē cōpat emulū suū. p̄p̄ detractionis sibilū: ⁊ qz alijs itē  
dit emulatiōis venenū. **S**inon. qd̄a fuit p̄ditor cui⁹ Isid⁹s capta  
fuit troia ⁊ destructa. nā cū greci p̄ decē annos ciuitatē obsedissent eā ca  
pere nō valētes: equū lignēū immēse stature fecerūt: ⁊ armat⁹ militib⁹  
eū impleuerūt. Sinon p̄o fingēs se timore mort⁹ de grecoz castr⁹ effugit  
se: asscurat⁹ a troianis: si secreta eis p̄aderet danatoz mētū est eis illū  
equum in honore palladis fuisse factum: ⁊ q̄ id̄ rāte esset magnitudinē:  
ne posset itrare portas ciuitat⁹: qz si itraret / nūq̄ ciuitas capi posset: ci  
tius v̄bis seducti portas fregerūt: ⁊ ita equū itroduxerūt. Sinon autē il  
la nocte cū dormirēt troiani: aperuit ostiola eq̄: ⁊ inclusi milites exierūt  
⁊ ciuitatē ceperūt: sic in secdo libro Virgilij eneidios pleni⁹ recitat̄. ⁊ itō  
d̄: **V**ictorqz. cui cōpat emulū suū detractionis incēdia iocientē.  
Euentlenf

Hier dicitur

Dat. 2. d

Sec. 11. a

Zach. 12. c

Excetra

Librar

Antiq

Nice

Debi

Quid

Sinon

Excetra

¶ **E**uentilet apices. i. litteras euentilare dicit aduentu dispergere: pucere: exquirere: excutere: inuestigare: discute re: et in istis duab' significationib' potest accipi hic: lz in omi bus bn possit expoi. b. ¶ **N**ras calunient. falso criminat. caluniator eni dr falsi criminis accusator. Cetera plana sut. ¶ **E**xplicit qualiscunq' expositio istius prologi.

**Glo. ordi.**

**I**n anno primo ¶ **Ca. I** cyri. Beda. Sicut cyrus destructo chaldeoz imperio populū dei liberauit: et i patriā remisit: et templū incensum hierosolymis reedificari precepit: et hoc edictum etiam per litteras manifestauit: ita christus destructo diaboli regno: electos suos q' erant dispersi ab eius tyrannide in ecclesia cōgregauit: que in presenti iustificata ex fide pacē habet ad deū p ipm et ad visionem ppetue pacis festinat: hierusalem quippe visio pacis dr: Teplum quoq' incensum restaurari facit: cum illos qui insidijs diaboli fidē pdiderant ad salutem reducēs: habitatio ne sua dignos efficit: scripturas etiam sacras et sanctas p vniuersum mūdū mittit: quib' fidē sui noīs et spem salutis cunctis q' ad regnū suū ptingent: id est electis predicat.

iacet: nunq' meū: iuuāte xpo: si lebit eloquiu: etiā p'cisa lingua balbutiet. Legāt q' volunt: q' nolunt abijciant: euentilet apices: litterasq' calunient. Magis vestra charitate puocabor ad studiū q' illoz detractione et odio deterrebor. ¶ **F**init Proemiu.

**Incipit liber Esdre primus.**



**I**n anno primo ¶ **Ca. I** christi. ¶ **C**hris' quoq' ait: necesse est impleri omnia que scripta sunt in lege moysi et psalmis et prophetis de me. cyri regis persarū/

concedente. Liber autem iste diuiditur in tres partes: quia pmo agitur de reductione populi sub iesu filio iosedech. scdo de instructione reducti p Esdrā legisdoctore. vñ. ca. tertio d' reedificatione muri p neemiā ducē/ ibi: Verba neemie. et isti tres fuerunt sacerdotēs vt ex sequētib' apparebit. De scdo autē libro Esdre nō intēdo ad p'sens me itromittere rōne iam dicta: scz qz nō est de canone. Circa primū pmo describit' redit' ppli. scdo fundatio tēpli. ca. iij. Circa primū pmo describit' licentia data. scdo numerat' turba licentiata. ca. ij. Circa primū pmittit' p'sessio malefatis. scdo subdit' p'cessio libertatis/ ibi: Quis ex vobis. tertio cōpletio voluntatis/ ibi: Et surrexerunt. quarto cōlatio pietatis/ ibi: Rex quoq' cyrus. Circa primū primo ponūtur quedam p'ambula. scdo concessio ipsa/ ibi: Dec dicit cyr'.

**I**n anno primo cyri rē. Ad maiorē autem intellectū eoz que dicunt' in hoc libro et alijs de isto cyro: et maxime cuiusdam dicti a me super Lucam ca. ij. ponēda est hic origo et promotio huius cyri. Pm enim q' habet in scholastica historia: Astyages rex medorum et persarum vidit in somnis de ventre filie sue egredi vitem totam asiam occupantē: et cum significatum huius quereret a cōiectozibus: responderūt q' significabat puerum ex ea nasciturum in tota asia regnaturum: et ipsum astyagē de regno expulsurū: qd timēs: darium consobrīnū suū adoptauit in filium: quia filiū nō habebat: sed filiam vnā: quā dedit cuidam militi simplici ne puer natus de ea magnoz amīcozū potentia vallaret: et cū hoc ad maiorē securitatē. Cū dicta filia esset grauida: fecit temp' partus ipsi' explorari: et puerum natum ad se apporari: quem dedit cuidam de suis principib' occidendū: sed ille timens ne regnum ad matrem pueri deueniret nō fecit: sed puerum in nemore exposuit ad quē ex diuina puidētia que solet adesse qñ deficit humana: venit quedam canicula lactans puerū ipsum: a feris et auibus defendendo: quem pastor regis inuenit et vroz sue tradidit nutriendū: qui cū creuisset: ab alijs pueris factus est rex eoz: et rebelles sibi grauit' affligebat: intantū q' patres pueroz cōquesti sunt regi: ad quem cum adducere: constāter et intrepide dixit hec se fecisse tanq' rex eoz. Rex ergo admirans pueri constantiā: in eo quedam signa sui generis agnouit: et a pastore veritatem reqrens ipsum esse nepotem suum inuenit: verūtamē erga eum placatus fuit credēs q' somniū suū impletū esset in regno pueroz et eum alendum tradidit illi principi cui prius eum tradiderat occidendū. filiu

**M**oraliter. ¶ **I**n anno primo cyri regis persarū rē. Cyrus iste figuraz gessit nostri saluatoris: quia sicut iste cyrus relaxauit captiuitatem iudeoz: sic saluator noster captiuitatē parum in limbo detentozū. Dē. lxxij. d. Accēdens in altū captiuam duxit captiuitatem: dedit dona hominibus rē. Et propter hanc figuram iste cyrus vocatur christus. Esa. lvi. a. Dec dicit dñs p'p'o meo cyro cuius app'hendī dexteram rē.

R ij \* Et tradu

¶ 2. pa. 36. d  
3. Esd. 2. a  
Esa. 45. a  
Die. 25. c  
et. 29. c

Dulio

D

Cyri histo-  
ria

Moraliter

**Nico. de lyra**

**I**ncipit postilla venerabilis magistri Nicolai de lyra in librum Esdre: et primo prologus eiusdem.

**E**rit sacerdos sup folio. Zach. vj. Scdm q' in libris pcedentib' dictum est: deus sub rōne absoluta subiectū est i tota sacra scptura: sub ratiōibus aut' tractis subiectū est in partialib' libris: sic corp' mobile absolute sum ptum subiectum est in tota philosophia naturali: corpus vero mobile aiātū subiectū est in libro de aiā: et i alijs libris sequētib' ad ipm: et eodem modo deus sub ratione gubernantis pplm israhel subiectū est in libro iudicū et alijs libris historia libus sequentibus: vario tamē modo p' variationē hui' re/giminis. Deus enim hūc populum post ingressum terre promissiois triplici mō gubernauit. Primo p iudices: et sic de eo agit in libro iudicū. Scdo p reges: et sic tractatur de eo in libris Regū et Paral. Tertio p sacerdotes. s. a reditu captiuitatis babilonice vsq' ad r'p'm. Expedi' aut' duob' p'mis modis. Tertiu p manib' habem': qz liber Esdre incipit a reditu captiuitat' babilonice a q' icēpit regimē sacerdotū: tñ s' deo pncipali rectore. de q' regimie dr: p'bu' p'assūptū: Erit sacerdos rē. In q' quidē p'bo pmo tangit' regentiū abilitas. cum dicit: Sacerdos. i. sacerdotes: eo modo loquendi quo dicit' Exod. viij. f. Venit musca grauiissima. i. multitudo muscarū. Ad cuius intellectum sciendū q' p'm p'm. i. politice. illi qui sunt videntes intellectu scientia et prudētia: illi sunt apti ad regēdū qz sciunt se et alios dirigere in finē bonū. Talis aut' debet ē conditio sacerdotū put dicit' Malach. ij. b. Labia sacerdotū custodiūt sciam: et legem reqrent de ore ei': qz angel' dñi exercitūz est. sicut enī angelica natura supior est humana. et iō hoies p angelos regunt: sic sacerdotes q' sunt q'si mediatorel inter deū et pplm: ex h' enī hñt aptitudinē ad regēdū. Scdo in verbo pposito tangit' hui' regimie auctoritas/ cū dr: Sup folio suo. sedere enī sup foliū p'p'riū ē hñtis auctoritatē discer nēdi: iudicādi: ac etiā corrigēdi. Hāc aut' auctoritatem habuerunt sacerdotes a reditu captiuitatis babilonice et citra vt dicit' cū est: d' q' potest dici q' scribit' Esa. lxxij. b. Preparabit' i misericordia solū: et sedebit sup illd in v'itate. redit' aut' d' captiuitate babilonica fact' fuit ex diuina miscdia: et fuit pparatio ad hoc q' ppl's p sacerdotes gubernaret: vt ptz p predicta: et sic hui' regiminis solū fuit in miscdia pparatū: et bene subditur: Et sedebit sup illud in veritate: qz a reditu captiuitat' babilonice q' tpe p'fuerūt sacerdotes: nō legit' ppl's israh' ita declinasse a veritate fidei sicut ante: qz t'p'ib' iudicū et regū multoties maior' p' ppli: imo q'si tot' ppl's declinabat ad idolatriā: ppter quam inducta fuit captiuitas babilonica: vt patuit p predicta: sed a reditu captiuitatis babilonice pauci legunt' a veritate

**S**a **Et** ipse precepit mihi vt edi. ei do. Beda. Domus vel templum dei in scripturis sanctis vnusquisque doctorum et tota simul ecclesia solet appellari: quia in cordibus se credentium et sperantium diligentibus habitare consuevit. vñ: **Si** quis diligit me / sermones meos seruat: et pater meus diligit eum: et ad eum veniemus etc. vñ et ipse

**1. Cor. 3. c.** **Ap**l's ait: Templum dei sanctum est quod estis vos. Et alibi: **Christus** homo in domo sua tanquam filius: que domus sumus nos etc.

**Es. 9. b.** **In** figuram huius domus vel templi spiritus salomon fecit templum in hierusalē domino / mino. Interpretatur enim pacificus: figurans: eum: de quo dicitur: **Multiplicabit** eius imperium: et pacis non erit finis: de quo **Ap**l's ait: **Et** veniens euangelicauit pacem vobis qui longe fuistis: et pacem hinc quod prope etc.

**Ep. 2. d.** **Quo** autem templum septem annis edificauit: octauo autem consummavit et dedicauit: significat quod toto tempore huius seculi (quod septem diebus circūit ierusalem: dominus collectis ad edificium celeste fidelibus) construit: et in vita futura apparere resurrectionis gloria ad intergrum proficit: et in gaudiis vite immortalis in eterna visiois sue claritate sustollit: quod et ipse octaua die. i. post septimam sabbati resurrexit: recte octonario numero tempore etiam nostre resurrectionis exprimit. **Quo** autem euo sequente quedam templi edificia vetulstas te solui ceperunt: sed instantia regum et sacerdotum instaurata sunt: significat quotidianos erratus fidelium: de quibus dicitur: **Septies** cadit iustus et resurgit: quod quotidiana temporum solertia per exempla vel exhortamenta precedentium iustorum: quasi per sacerdotum et regum dei corrigunt industriam. **Reges** enim et sacerdotes omnes perfecti vocantur: cum sint membra summi regis et sacerdotis et se bene regere: et corpora sua viuente hostiaz deo exhibere didicerint. **Quo** postea crescit malis templum idolorum sordibus perphanatum: et tandem a chaldeis destructum et incensum est: significat grauiores lapsus eorum quod per professionem recte fidei et sacramentum baptismi: ecclesie membris adunati: denuo fraude demonum a statu fidei deiecit: et vitiorum flamma sunt combusti: quod dirupto templo et urbe hierusalē ciues eius in babilonem transmigrati: sed post septuaginta annos acta penitentia ad patriam (domino miserante) remissi: rursum templum et urbem

**vt** compleret verbum domini ex ore a  
**agnita** potestate et puidētia dei israel: etiam xps dicit: **Et** me ipso facio nihil: sed sicut docuit me pater hec loquor.

**hieremie:** et suscitauit dominus spiritum b  
**christus** scripturas sanctas per vniuersum mundum misit.

**ritum** cyri regis persarum: et tradidit c  
**xit** vocem in vniuerso regno suo / etiam per scripturam dicens: **Hec** d  
**quod** tunc nullum aduersarium habebat: vt destructo chaldeorum impio nullum posse sibi resistere credidit: sic quod xps ait: **Data** est mihi omnis potestas in celo et in terra.

**dicat** cyrus rex persarum: **Quia** re  
**deum** israel deum celi confitebitur: et etiam omnia regna terre eum in potestate habere: et cui vult dare posse agnoscat.

**igna** terre dedit mihi dominus  
**a** deus celi: et ipse precepit mihi vt f

tur i anno primo cyri: sed quia computant per chronicas: ad quam computationem sequitur mardocheum fuisse. ceterum. anno quo fuit exaltatus ab assuero rege: vt declarabit in principio libri **Esther**: vbi proprie habet locum: id non intendit sequi computationem eorum: quia non videtur possibile mardocheum tantumdiu vixisse: et dato quod vixisset: tamen tunc facere non potuisset illa que de eo scribunt in libro **Esther**: quod tamen inter libros sacre scripture canonicos computatur. **ibi** enim scribitur quod regebat regine domum et regis palatium et regni negotia disponebat. **Rabbi** sal. dicit quod isti lxx anni incipiunt a transmigratioe iechonie: et terminant in primo anno cyri: quia tunc dedit licentiam populo redeundi de captiuitate dicens: quod a transmigratioe vsque ad destructionem ciuitatis fuerunt. lxxv. anni: et inde vsque ad primum cyri annum. lxx. qui simul iuncti faciunt. lxxv. annos: vt patet. **Sed** contra ad primum numere dicit manifeste per tractum. lxxv. li. **Reg.** vbi dicitur. lxxv. ca. quod se dechias immediate regnavit post iechoniam: qui alio nomine dicitur iochim: et fuit filius iochim: qui similiter alio nomine dicitur iechonias: vt plenius habet **Darth.** j. et ibidem. l. iij. **Reg.** lxxv. dicitur: quod tunc regnavit. lxx. annis. et sic ab eius numero deficiunt septem anni: propter quod videtur mihi quod isti. lxx. anni incipiunt ab octauo anno iochim patris iechonie siue iochim: tunc enim captus fuit per nabuchodonosor: et factus sibi tributarius: et nobiles de

bierusalem obsides ducti in babilonem: inter quos daniel et socij eius fuisse dicunt. propter quod extunc incipit transmigratio babilonis: licet magis completa fuerit tempore iechonie filij eius: et adhuc perfectius in captiuitate sedechie destructa ciuitate: et terminant in quarto anno cyri. quod sic ostendit: quia iochim regnavit. lxx. annis. **Reg.** lxxv. et ideo incipiendo ab eius anno octauo inclusiue habent de regno eius quattuor anni: et de tempore sedechie decem integri. **Non** undecimo anno quarto mense fuit captus et exoculatus et ductus in babilonem. **Reg.** lxxv. propter quod ille annus computandus est inter annos destructionis ciuitatis: quia maior pars eius fuit sub destructione: aliter vnus annus bis computaretur: sed in tempore sedechie et in tempore destructionis: et inde. lxx. vsque ad cyrum: qui licet primo anno sue monarchie dedit licentiam populo redeundi in iudeam: vt hic dicitur: tamen iudei ex longa mansione in terra babilonis vxores acceperant et prolem procreauerant: et ibidem possessiones adquisierant. propter quod ad dispositionem de rebus et familiaribus manserant in terra babilonis primo anno cyri et secundo. et tertio venerunt in hierusalem: vt dicitur in scholastica historia: et anno sequenti posuerunt fundamenta templi. **Esdre.** iij. **Isti** anni simul iuncti sunt septuaginta quod daniel. ix. dicitur septuaginta anni desolationis hierusalem: qui tunc proprie fuerunt completi: quia fundato templo fecerunt iudei festum magnam et gaudium. **Esdre.** iij. **Et** suscitauit dominus spiritum cyri. id est voluntate. **Et** tradidit vocem in omni regno suo etiam per scripturam: quia ea que sequuntur de deitatis confessione et de redeundi confessione fecit publicari verbo et scripto. **Hec** dicit cyrus. **Positis** pambulis: hic consequenter ponit confessionem deitatis. **Omnia** regna terre dedit mihi dominus: id est multa diuina virtute: quia eius imperium non se extendit ad omnia regna terre: confitebitur tamen se hec obtinuisse diuina virtute: hoc autem confessus fuit: quia sibi fuit notificata **Esaię** prophetia. lxxv. vbi dicitur: **Hec** dicit dominus christo meo cyro: cuius apprehendi detra vt subiciam ante eum gentes: et dorsa regum vertam etc. que multo tempore fuit preiudicata ante tempus cyri. **Et** ipse precepit mihi vt edificarem ei domum in hierusalē. quia in eadem prophetia

**Nico. de lyra**

**Quo** autem eius clam occidi fecit eo quod fuerat inobediens orationi eius: quod tamen illum principem non latuit. **Postea** homo per tempus magnam rem exercitum tradidit illi principi ad domandos aduersarios: et ipse in media refedit. **Ille** autem princeps memor occisionis filij sui suauiter exercitum vt cyrum regem persarum eligeret / vocans eum cyrum: id est heredem: quod patris spectaticus: id est canulus vocabatur: eo quod cantula lactauerat eum. **Quo** factum audierat astyages / collegit exercitum vt pugnaret contra cyrum: et in primo congressu preualuit: sed postea a cyro deuictus fuit. **Veritatem** cyrus magis se exhibuit ei nepotem quam victorem. naz regnum hyrcanoz sibi dimisit: et dario auunculo suo regnum medorum: ita quod post eorum mortem totum deueniret ad manum suam. **Postea** homo cyrus et darius eius auunculus obsederunt babiloniam: qua capta et occiso balthasar rege: darius regnavit in babilone duobus annis: quo mortuo totum regnum deuenit ad manum cyri: et sic fuit monarcha: et in primo anno huius monarchie dedit licentiam filijs israel redeundi in iudeam et edificandi templum: per quod dicitur **In** anno primo cyri regis persarum: id est anno primo quo monarchia translata ad persas: quia licet regnum medorum esset honorabilius: tamen caput monarchie posuit in perside: eo quod ibi primo regnauerat. et quia perse ipsum sublimauerant in regnum. **Et** compleret verbum domini ex ore hieremie: **Hiere.** xxx. c. **Lug** impleti fuerint. lxx. anni visitabo super regem babilonis etc. **Et** similiter. xxx. c. **Cum** ceperint impleri in babilone. lxx. anni: visitabo vos et suscitabo super vos spiritum meum bonum vt reducam vos ad locum istum. **Dicunt** autem hebrei quod isti. lxx. anni sunt accipiendi a tempore destructionis templi per nabuchodonosor: et fuerunt implerti sexto anno darij: in quo completum fuit templum. **Sed** hoc est falsum: quia per omnes historiographos alios fuerunt multo plures anni. **Supponunt** etiam quod cyrus regnauerit tantum. lxx. annis: qui tamen regnauit xxx. per historiographos persarum. **Iosephus** autem dicit quod isti. lxx. anni inceperunt a destructione templi predicta: et terminati fuerunt anno primo monarchie cyri. **Sed** homo oppositores latinos isti septuaginta anni cōiter incipiunt a destructione ciuitatis: et terminantur in anno

**subditur:**  
**Et** tradidit vo. i vni. etc. quia xps aplos et septuaginta duos discipulos misit ad predicandum: et euangelistas mouit ad scribendum per isomatide et salute omnium gentium. **Quia** regna terre. de. mi. dñs. **Et** homo **Har.** vlt. d. dicit xps: **Data** est mihi omnis potestas in celo et in terra. **Cyrus** autem potatem habuit in terra tantum: quia figura deficiat a perfectione rei figurate: sic umbra deficiat a veritate. **Et** ipse precepit mihi vt edificarem ecclesiam ex lapidibus viuis. i. xpo credentibus ex omnibus gentibus congregatis.  
**Quis** est i vo

vrbem sancta grandi labore restaurarunt: significat eos q decepti a diabolo: no solu fidei sinceritate z integritate boni operis perdunt: sz etia p acerbitate scelelez gētilibus z publicanis simulant. unde: Sit tibi sicut ethnicus z publicanus: qru tū aliq p diuinā grāz respiscētes ad ecclesiā reuertunt: cū illu

Not. 18. c

Nota

Not. 12. b

Not. 10. e

saria debent ministrare: sz z bona q possunt p se libeter opari: vt utroq comodo in tēplo dei qd est ecclesia partē mereantur habere. e Et surrexerūt. Cyrus oia pcepit imo pmisit in hierusalē ascendere z edificare domū dñi: sed tū de iuda z beniamin z tribu leui ascendere voluerūt. Nam decē tribus sub hie/

edificare ei domū in hierusalem

a q est in iudea. Quis est i vobis a

a T qsi nō ē corpore? nec loco cōprehensus. de vniuerso populo ei? Sit dō

a T sine me nihil potest facere. T Quē nō pot d p fusiōe pctōz ad opa virtutū. i. d serul tūo babylonis ad libertatē patrie transire.

b minus deus illi cū ipso. Ascē b

a T. i. in p fessioe. vt q p obliuionē dei capti uant a chaldeis. i. demonib per p fessionez diuie pietatē ad vssionē pacis z lucē redeāt. dat hierusalem q est in iudea: et

edificet domū dñi dei isrl: ipe est c

a T diuites. i. qui p dicare nōn possunt. i. deus q est in hierlm. Et omnes re d

a T vel i chaldeis. i. v l alibi metu chaldeoz dispersi. liqui in cunctis loc vbi cūq ha

a T ad p dīcā dū. b T d qūq. i. p fessione bitant/ adiuuēt eum viri de loco c

suo. Argento z auro/ z substātia z pecozib: excepto quod volun

f tate offerunt tēplo dei quod est a T qz debili z inerti anio iacet: vel sue vel

fraterne dilectiois z salutē curā nō habent. f in hierusalē. Et surrexerūt pnci g

pes patrum de iuda z beniamin et sacerdotes z leuite: omnis cu

roboam rege a tēplo dei z cultu pietatē sunt alienate: z iō a regib assyrioz fue runt captiuate: nec vnq omnes vt p hū bent in patriā venisse. Sz iudas z beniamin z tribus leuitica ad quā tēpli mi nisteriū ptinebat: qūis pctā decem tri buū imitarent: nunq habitacionem vz bis et tēpli cerimonias deserebāt. Tū z vltime a chaldeis sunt capte: z prime persis regnantib redire pmisse: qz. i. d tribu iuda z leuitica ortus est dñs no ster. Tribus qz beniamin illis se religio sa fide coniūxit. maxime: qz hierlm i ci soite fuit. z ideo collate misericordie p ticeps esse meruit. f Principes pa. Principū enim patrū. i. magistrōz est ope z doctrina errantiū mētes i stu dio boni opis edificare. Scribe docti in regno celoz: q merita sensusq audi toz solerē examinātes d iudicare nōūt quē in q gradu misterij ecclesiastici pmo

Nico. de lyra

\* subdit: Ipe edificabit cinitatē me/ am z captiuitatem meam dimittet zē. a Quis est in vobis. hic confe/ quēter ponit p fessio libertatis. i. a ser uitate omnib qui voluerunt in hierlm redire. z h est dicit: Quis est in vo bis de vniuerso pplo ei. populuz enī israel reputabat pplm dei celi: qz in illo populo fuerat ver cultus ipsius. b Ascendat in hierusalē. q. d. qll bet d populo illo debet hoc facere. Tū ex desiderio libertatis quā omnes ap/ petunt: etiam bruta animalia p m modū

suū. vñ bestie z auicule reclusē q tūcunq habeāt splēdide ad co medendū: preponūt tū libertatē satietati: si qua via pateat eua/ dēdi. Tū ex voluntate cult ipsius deitat q exercēdus ē in hieru salē. vñ subdit: c Ipe ē de q est in hierlm. est aut vbiq equalit p essentia: pntiā a potētiā: sz p specialē cultū fuit in hie/ rusalē: qz ad h elegit cinitatē illā. vt hē. iij. Re. z. i. Paral. z. ij. d Et oēs reliqui. i. de pplo illo q nolūt recedere: qz aliquē fuerunt ibi retenti amore vrozū z filioz ibidez genitoz z bono rū acq sutoz. e Adiuuēt. de bonis suis ad edificacionē tem pli p munera ad h oblata: z etiā redeūtes vt possint meli redi re z pspere agere. Scdm hebreos variat hic textus z exposi tio. z hec ē f rā: Et oēm reliquū. i. de iudeis q nō pōt ascendere i hierlm ppē paup tate: qz nō habet expēsas p viā: vt debilitatē qz nō potest peditare: vellet tū ire si posset. Adiuuēt eū viri de loco suo. i. vicini eius: etiam gentiles puidendo de expē sis z vehiculo: ita pcepit cyr. f Excepto qd volūtarie offerūt zē. qz mlti gētiles audictes virtūte dei isrl: obtulerunt mltā munera ad edificandū tēplū i hierlm qd fuerat destructuz: exēplo regū aniatū ad h. g Et surrexerūt. hic p n r descri bit impletio volūtatis ipi cyri a deo inspirati/ cū d r: Et surre xerūt p n. pa. d iuda z ben. z sa. z leuite. Iste enī tres tri bus. i. iuda beniamin z leui fuerūt vltimo captiuate p nabucho donoz: regē babylonis. z pmo reducte sunt d captiuitate: nec tantū peccauerūt q tū alie q captiuate fuerūt p reges assyrioz: nec ex his redierūt d captiuitate nisi aliq reliq q euaserāt ma nus regū assyrioz: z p iūxerāt se tribus tribub p dicit tpe Josie: vt hē. iij. Paral. xxxiij. z fuerūt sil captiuate p nabuchodonoz: et simul

\* a Quis ē i vo. d vniuer. po. ei. Sed: c Edifi/ cet domū dei. Per istos intelligūt apli z alij credentes p m q morib z doctria edificauerūt eccliāz dei. d Et oēs reliq adiu. zē. p istos intelligunt pueri d gētilib q adiuuerūt in edi ficatōe eccle: sic p z de brō Luca z alijs plib a pncipio puer/ sis ex gētib: z postea d Ambrosio z Augu. z alijs plib docto rib. e Et surrexerūt p n. pa. Isti sūt apli z credētes p m: q prompte ac viriliter executi fuerunt opus ecclesie dei. R iij \* vniuersitas

Porallter

neant. a Ut ascēderēt. Quotidianis p̄fētib⁹ aut qui/ busdā gradib⁹ ascēdit ad sumā p̄tutū q̄ sūt in eterne pacis v̄sī/ one. Primi grad⁹ sunt p̄p̄riā vitā corrigere. Secūdi t̄: p̄p̄ri/ moꝝ erratib⁹ laborare. Sup̄mi post opa bona ⁊ doctrinā gau/ dia p̄p̄ue remuneratiōis expectare: b Adiuuerūt ma.

Gradus p/ fectiōis vir/ turum

13. Esd. 2. b Act. 10. a

Apo. 5. c

1. Cor. 12. a

I Esdre

Ca. II

Nico. de lyra

a T p̄ scripturas admonēdo ⁊ gr̄az s̄fūdēdo. a ius suscitāuit de⁹ spiritū vt ascē/ deret ad edificādū tēplū dñi qd̄ a diuites gaudia p̄p̄ue remuneratiōis expectātes. erat in hierusalē. Uniūersiq; qui a p̄dicatoꝝ.

b Erāt i circūitu adiuuerūt man⁹ eo a T naturali ingenio p̄claris fixis eloquen/ tia nitidīs.

rū i vāsis argēteis ⁊ aureis: i sub/ c stātia ⁊ iumēt: in supellectili: ex/ ceptis his que spōte obtulerant.

d Rex q̄z cyrus prulit vāsa tēpli b a T qlibet imūdus spūs q̄ fideles d̄ ecclesia rapit ⁊ puat gaudio eterne pacis.

dñi q̄ tulerat nabuchodonosor a T iūgēdo p̄sortio reproboꝝ q̄ sūt templuz ⁊ ciuitas diaboli captis .i. omniū malozū angeloꝝ ⁊ hominū.

de hierusalē: ⁊ p̄suerat ea i tem/ plo dei sui. Protulit aut ea cyr⁹ rex persaz p̄ manū mitridatis fi/ e liū gaçabar: ⁊ annūerauit ea sasa d̄

a T iudas p̄fessio interpretat. f basar p̄ncipi iūdē: ⁊ hic ē nume/ rus eoꝝ: p̄biale auree triginta:

a T corda sanctorū simplicita ⁊ lucida. b T qui sacrificiū qd̄ est x̄ps discrete diuide re noūt ⁊ intelligere. T q̄ seruēte charita/ te solent solatia debzari.

p̄biale argēteꝝ mille: cūltri vigin/ tinouē: cyphi aurei triginta: cyphi s/ argētei secūdi q̄dringenti dezez:

vāsa alia mille. Dia vāsa aurea b ⁊ argētea q̄nos milia q̄dringēta. Uniūersa tulit sasabasar: cū his q̄ ascēdebāt de trāsmigratiōe ba/ bylonis i hierusalē.

**N** sunt autem filij p̄uincie filij q̄ ascenderūt d̄ captiui

e Et annume/ rāuit ea sasabasar p̄ncipi iu. ⁊c. Hoc fit cum x̄ps q̄ ē he/ res vniūersoꝝ q̄s ad salutē p̄destināuit/ de p̄tate sathane eruit: ⁊ ecclie sacerdotib⁹ recōciliādos p̄ penitētiā offert. f Et hic est numerus eoꝝ. Quia nouit dñs n̄erū electoꝝ: nec perit aliqua de onibus eius confitētibus nomini eius magno ⁊ ter/ ribili. Et hic est numerus. Quia nullus de p̄destinat⁹ pe/ rirē in perpetuū potest: siquādo em̄ in babylone: id est confusio nē peccatoꝝ abducuntur: diuina p̄uisionē per societateꝝ iusto rum ad pacem ecclesie reducunt. Vāsa autē que exercitus chal/ deoꝝ capta hierusalem fregisse: fractaq; in babyloniā transu/ lisse p̄hibet: illos exprimunt qui ita a diabolo capiunt: vt pri/ usq; peniteant/ perennē rapiant ad penā.

Ca. II

**N** sunt autem filij p̄uincie. Iudee scz non ba/ bylonie. Ad hanc em̄ pertinebant etiam de captiuoz stirpe in babylonia nati. Toto enim animo iudeaz et hierusalem inspirabant: quozum figuram gerit dup̄ eozum co/ robabel qui nomine ipso se ortū in babylone demonstrat: sed in/ tentione

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

\* ⁊ simul redierūt qui voluerūt redire. a Uniūersiq; qui erāt in circūitu adiuuerūt ⁊c. Hoc dupliciter expo/ nit. Uno mō de iudeis remanētib⁹ in babylone. Alio modo de gētilibus adiuuātibus impotētes de p̄cepto cyri: vt p̄edi/ ctū est. b Rex quoq; cyrus. Sic p̄sequēter describitur collatio pietatis: qz cyrus fecit restitui vāsa que fuerāt appōrtata de templo dñi. Audierat em̄ qd̄ dñs fuerat offen/ sus ⁊ tra balthasar regē babylonie: eo qd̄ ea applicauerat v̄sibus hūanis: b̄/ bēdo in eis ip̄e ⁊ sui milites ⁊ v̄p̄ores: vt h̄t Dan. v. pp̄ qd̄ balthasar nocte se q̄nti iterfecit ē. c Per manū mitridatis thesaurarij. erat em̄ thesau rari⁹ regis: vt dicit iosephus: ⁊ idem dicit. ij. Esdre. ij. ca. d Et annūe/ rāuit ea. id est sub certo numero ⁊ p̄o dere tradidit e. Sasabasar p̄nci. iude. Dicit̄ hebrei q̄ iste fuit Daniel. Sz lra sequēs videt ⁊ tradicere: quia subdit: Uniūersa tulit sasabasar cum his q̄ ascēdebāt de trāsmigratiōe bāby lonis in hierusalē. Daniel aut̄ nō legi tur redisse de babylone in hierusalē: sed magis dicit̄ sepult⁹ in babylone: remanētū: qz vult in magna potestate apud reges. fuit ⁊ tertio āno cyri facta est sibi decima visio: vt habet Dan. x. ⁊ anno p̄mo cyri data fuit licētia iude/ is redēdi: vt habet supra. i. ca. Et iō aliter dicit̄ qd̄ fuit corobabel. An ⁊ in/ fra habet qd̄ fuit p̄nceps tribus iude: ⁊ fuit binomi⁹. Qui tamē vult tenere d̄i ctū hebreozū p̄t dicere qd̄ licet daniel t̄n̄ d̄ p̄fatiōe redēdiū ⁊ de portatiōe vāsoꝝ disposuit: ⁊ iō sibi p̄mo tradita fūit. f Cultri vi. Erāt cultelli ma gni ad diuidēdū hostias g Qlyphi au. tri. In hebreo h̄t: Pacini aurei. i bacinis argēteis recipiebāt sanguis hostiaz: sed in bacinis aureis portaba tur intra sanctūsanctorū in die expiati/ onis. h Officia vāsa aurea ⁊ ar gētea q̄nos milia quadringēta. Hūerus aut̄ p̄tiū singulari simul un/ ctus nō ascēdit tm̄: qz illa q̄ erant p̄co stora fūit̄ nūerata p̄ p̄tes: in nūero v̄o illo totali fuerunt inclusa multa alia q̄ non erant tanti valoris.

\* a Uniūersiq; qui erāt in cir/ cūitu adiuuerūt manus eoꝝ. isti sūt p̄uersi de gētib⁹ in sciētis philoso/ phicis edocti q̄ illas scientias p̄uente/ rūt ad edificā ecclie x̄pi. b Rex q̄z cyrus ⁊c. Per nabuchodonosor q̄ se dēs i angustia interpretat diabol⁹: q̄ se/ cū portat ignē suū significat. Per vā/ sa v̄o q̄ tulerat hoies significat̄: q̄s ad idolatriā ⁊ alia p̄cā i duxerat: q̄ p̄p̄m ad gr̄am reducūt. c Doraliē aut̄ p̄ cyrum x̄ps significat sic pus. Per domū dñi edificādā itelligit mēs hūana. j. Cor. iij. d. Tēplū dei sc̄m̄ ē: qd̄ est vos. Decāt do mus edificat in hierusalē. i. in d̄ete volūtāt bone. Luc. ij. b. B̄tia i altissimis deo: ⁊ i terra par hoib⁹ bone volū. Ad hanc edificatiōē inducit cyr⁹ n̄f. i. iesus x̄ps p̄ vocē. i. p̄ internā in spiratiōē in q̄ loq̄t mētib⁹ hūanis: ⁊ p̄ scripturā. i. p̄ doctozes ⁊ p̄dicatoꝝ ad iformationē p̄p̄li sac̄rā scripturam exponētes. Per vāsa v̄o a nabuchodonosor ablata de domo dñi: p̄nt in telligi dona spūsc̄i q̄ diabol⁹ auferet de mēte hoio: q̄ tēplum ē diuinitat: q̄n̄ eā iudicat ad casū p̄c̄i mortalis. Sz cyr⁹ n̄f: id ē x̄ps ea remittit: cū a p̄c̄o mortali ad gr̄am resurgere facit: et tūc laborat sic resurgēs ad edificatiōē ecclie p̄ exercitiū p̄u/ tis a dño restitute. Ca. II

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

**N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo. **N** sunt autem p̄uincie filij. Sic p̄seq̄nē nūerat tur/ ba reuo.

8 **S** tentione et ope ciuem hieru-  
salem. **A**ltiori sensu filij ecclesie  
filij sunt patrie celestis: non so-  
lu qd ecclesie sacramentis ia sunt  
imbuti: sed etia qd foris. i. inter  
impios aliqui aberrantes di-  
uina electione ante secula por-  
dinati ad vitam diuine græ mi-  
nisterijs sunt consecrandi. de qd  
bus bñ subdit: a **E**t re-  
uerfi. **E**nim liberati de po-  
teitate sathane qd a fide erra-  
uerat cu eis qd nup fidem di-  
dicerunt in hierim optate pa-  
cis: et in iudea confessionis vl'  
laudationis redierunt: mox qd  
qd ciuitate sua repetens ingre-  
dit. i. custodia et operationes  
sunt: quam diuina dignatio  
sua mensura fidei largit: de-  
uot' exequit. **B**n aut cu dixit  
set generalit' reuerfos i iuda  
et hierim subiect vnusq' i  
ciuitate sua: qd sic singuli i su-  
is ciuitatib' comorabant vt  
generalit' oes ad iuda et hieri-  
salem ptineret. **D**esignat qd  
hierusalem vnusq' ecclesie sta-  
tu: et ciuitates ad eam ptine-  
tes singulas fidelium stutes  
in quib' ab incurfib' demo-  
nu mununt. **P**ossunt etiaz  
p ciuitates in quibus comora-  
bant qd de captiuitate in hieri-  
salem et iudeam venerat di-  
uerse p orbes ecclesie accipi: ex  
quib' vna catholica pficit: i  
quib' qd puerfant singu-  
li se filios catholice ecclesie qd  
ciues hierusalem pfitent. **B**re-  
bant aut an alios corobabel  
et iesu ducib': qd vn' de re-  
gia: alter de sacerdotali pfa-  
pia erat: qui vn' veri regis et  
summi sacerdotis psona ge-  
rebant. **I**psa solus e p que ad  
salute venim'. **V**n' nemo ve-  
nit ad patrem nisi p me: qd sin-  
gulos electoru vl' p seipm oc-  
cultu ispiratio: vl' p pdicato-  
res apta eruditioe d' pfusioe  
pntis vite ad visionem pacis: et  
p fessionem diuine laudis: qd  
ad iudea et hierim d' babylon-  
ne colligit. **U**iso aut pacis et  
cofessio in pnti inchoat: et in  
futuro pficit. **U**nus-  
q' i ciuitate sua. **B**ed.  
**I**deo vigilanter scriptura di-  
stingit de qd generatioe capti-  
uoz soluti in patria redierit:  
vt ex eo admoneremur qnta  
certitudine summam electoru  
suoz in libro vite dñs descri-  
bat: et velut in albo celi consi-  
gnat qd anias quib' fidelium  
vel verbo vel ex p'plo conuer-  
ret. p quib' certa mercede re-  
muneret. **C** **N**umer' vi-  
rozu populi isrl'. **B**ed. **P**opulu isrl' tribu iuda et beniamin  
dicat: et quicunq' de alijs tribub' assyrioz quonda euaserat ma-  
nus. s. cu his q fuerat a babyl' captiuati. **D**eniq' notadu:  
qd in ipsa serie cathalogi: et magis vbi idez cathalog' in scda  
parte libri. i. verbis neemie repetit: quindecim fere ciuitatuz  
noia inserunt: q (nisi fallo) in iuda tm et beniamin inueniu-  
tur. vn' verisimile est populu isrl' hoc loco de ipsis maxime tri-  
bub' vnacu sacerdotib' et leuitis qui inter eos sortem habue-  
rant debere intelligi. **D** **M**athinnei filij sia. **B**ed. **M**a-  
thinnei qui

tate quam transfudit nabuchodonosor rex babylonis i babylonem: et reuersi sunt in hierusalem et iudeam.  
b vnusquisq' in ciuitate sua: qd venerunt cu corobabel et iesua/neemia/saraia/rabelai/mardochai/belsa/  
¶ als beguai.  
c mesphar/belguai/reum/baana. Numerus virozuz populi israel. Filij phares: duo milia centum septuagintaduo. Filij arethi: septingenti septuagintaquinque. Filij gersaphatia trecenti septuagintaquinque. Filij saphacia trecenti septuagintaduo. filij area septingenti septuagintaquinque. Filij phethmoab filiorum iosue: octingenti et ioab duo milia octingenti duodecim. Filij belam mille ducenti quinquaginta quattuor. Filij cethua/nongenti qudragintaquinque. Filij cachai/septingenti sexaginta. Filij bani sexcenti quadraginta duo. Filij bebai/sexcenti vigintitres. Filij aggad/mille duceti vigintiduo. Filij adoniam/sexcenti sexaginta sex. Filij beguai/duo milia quinquaginta sex. Filij adin/quadringenti quinquaginta quattuor. Filij ather qui erant ex ezechia/nonginta octo. Filij besai/trecenti vigintitres. Filij ioza/centu duodeci. Filij acon/duceti vigintitres.  
¶ als nonaginta.  
Filij gebbar/nogentiquinque. Filij bethleem/centum vigintitres. Uiri nepthuphe/quinquaginta sex. Uiri anathoth/centu vigintiocto. Filij aqmaueth/quadragintaduo. Filij cariathiarim/cephiara et be roth/septingenti qudragintatres. Filij rama/et gabaa/sexcenti vigintiunus. Uiri machmas: centuz vigintiduo. Uiri bethel et chai/duceti vigintitres. Filij nebo/quinquagintaduo. Filij megbis/centuz quinquaginta sex. Filij belam alterius/mille ducenti quinquaginta quattuor. Filij arim/trecenti viginti. Filij lodadi et ono/septingenti viginti quinque. Filij hiericho/trecenti qudragintaquinque. Filij sena/tria milia sexcenti triginta. Sacerdotes: Filij iadaia i domo iesue/nogentiseptuagintatres. Filij emer/mille quinque gintaduo. Filij phessur/mille duceti qudraginta septem. Filij arim/milleni decem et septem. Leuite: Filij iesue et cedmihel filioz odeuia/septuaginta quattuor. Cantores: Filij asaph/centu vigintiocto: Filij ianitoz/filij sellu/filij ather/filij thelmon/filij accub/filij athita/filij sobai/vniuersi centu trigintanoue. Ma-  
thinnei/filij sia/filij asupha/filij thebbaoth/filij ce-

thinnei qd post sacerdotes leuitas cantores et ianito-  
res in ordine describunt: ipsi tuc fuere qui nuc in ecclesia subdiaconi vocatur obediētes officijs leuitaz: et oblatio nes in templo suscipientes a populo.  
¶ Oes na-  
**Mi. de lyra**  
¶ ba reuocata. et pmo po-  
nit eoz summa. scdo descri-  
bit eoz substantia/ibi: Equi  
eoz. Circa pmo pmo poie  
numer' popularium. scdo  
sacerdotum/ibi: Sacerdo-  
tes. tertio. pselytoz sine in-  
certoz/ibi: Et hi q ascende-  
runt. qto colligit numerus  
omniu/ibi: Ois multitudo  
Circapmo dr: Hi sunt at  
pvince filij. i. iudee p-  
uincie: cui' filij dicuntur in-  
de: s. fuissent inde i capti-  
uitate ducti. a **U**nus  
q' i ci. sua. qd vniq's  
qd naturalit' diligit locu na-  
tuitat' sue. b **Q**ui ve-  
ne. cu 3020. iesua nee-  
mia et. noia istoz expmū-  
tur: qd fuerit psona notabi-  
les et pncipales. alij at co-  
phedunt sub noib' patru  
vl' ciuitatuz vn fuerat. cum  
subditur: c **F**ilij pha-  
res et. Circa qd sciedu qd  
aliqua noia h expmunt de q  
bus certu e qd sunt noia ciui-  
tatuz: sic dr. j. Filij bethleem  
et filij cariathiarim: et filij  
filij hiericho et filia: et alia  
de qb' certu e qd sunt noia  
patru: vt cu dr. j. **A**utores  
filij asaph et filij sellu et na-  
thinnei et filij sobai et filia  
mltrauo noia h expmunt a  
qb' filij dicunt: de qb' no-  
minib' n h certitudo vtz  
sint noia patru vl' ciuitatu  
quia nec doctores hebraici  
nec latini h dtermiauerit.  
d **S**acerdotes. **H**ic  
pnt ponit numer' leuita-  
ru: et inchoat a sacerdoti-  
bus q erat pncipales i tri-  
bu leui/cu dr: Sacerdo-  
tes filij iadaia i domo  
iesue. noia sunt patrum.  
e **L**euite: filij iesue.  
Isti iuuabant sacerdotes  
eis ministrado in oblatioib'  
sacrificioz. f **C**antores  
filij asaph. Isti cantabant  
diuinas qd offerebant liba-  
min sacrificioz. g **F**i-  
lij iaitoz. q custodiebant  
portas atrij sacerdotuz ad  
quattuor partes orbis.  
h **M**athinnei. isti portabant ligna et aqs ad locu diuini cult'.  
¶ Filij ser-  
uincia ista e militas ecclesia. eius aut filij sunt credetes ppli q  
p ptem erat in captiuitatem deducti: s. p pti gram sut reuersi.  
b **Q**ui venest cu 3020. et. p corobabel qd fuit dux redeun-  
tiu iudeoz: significat beat' Petr' pastor ouiu et apls iudeoz: ut  
sic dr Gal. ij. b. **Q**ui opat' e petro i apostolatū circūcisiois et.  
Et io p h nueratos iudeos signant credetes de iudea p bti pe-  
tri pdicatione d qb' dr: Act. ij. b. **S**tas aut Petr' cu. p. eleua-  
R iij. \* uit vocem

Diuisio

D

Doraliter

E S a **Q**ues nathinnei. Be. Hoc loco etiā fm lram gra di on dicit: q etiā in veteri testamēto gētilis ad salutē recipiebant: dū exposito cathalago eoz q̄s veraciter ad pplm dei p̄tinere p̄sta/ bat: adiuncti sūt q̄ vtrū ex isrl̄an ex p̄selytis essent ignorabat: eo rūq̄ sil̄ inter filios isrl̄ nūer<sup>o</sup> exponit: et si em̄ lōga sepatiōe pa/ trū suoz a tēplo vel pplo dei quō ad eū p̄tinerēt indicare nequerant: q̄ tñ data generali licētia de captiuitate ascende/ rāt: vt locij recipiebant: gaudebāt ei ce teri israelite eos ob amozes cōis fidei et religiōis habere q̄si fratres et notos: et si in origine carnis min<sup>o</sup> cognoscebant eos.

**Allego.** Allegorice aut̄ iter penitētes q̄ liberati a captiuitate vitioz ad edifican dā vel in se vel in alijs domū dñi ascen dūt. Sunt nōnulli q̄ plurimis grauiori bus pctis astricti: q̄ a deo ab oī actu pie tatis et castitat̄ vident̄ alienati: vt nihil p̄suis bonitatis et religionis quā a do/ ctōrib<sup>o</sup> acceperāt: in eis remāsisse videā tur: nec p̄nt indicare vtz ex isrl̄. i. ex s̄a cta ecclia fuerint generati: q̄ tales pec/ cādo facti sūt q̄si nūq̄ p̄tinuerint ad spi ritūsanctū: penitēdo tñ corrigunt̄ et con uertunt̄: vt nūer<sup>o</sup> eoz inter veros israe litas in q̄bus dol<sup>o</sup> nō est p̄scribat in ce/ lis. b **Et de filijs sacerdotū.** Be da. Eadē cautela filij trāsmigratiōis er ga sacerdotes agūt q̄ erga pplm. Cura bāt em̄ vt distincte patefceret q̄ vere ad pplm isrl̄ael vel ad genus sacerdotale p̄ tinerēt: q̄ aut suspecti aut certa p̄selyto rū. i. aduenaz essent stirpe p̄creati. Sa cerdotes q̄ suspectos ab altarib<sup>o</sup> mouēt officio vsq̄dū certū eoz origo claresce/ rer: s̄z nihilomin<sup>o</sup> in societate trāsmigrā tiū vnanimi se cum pace seruauerūt.

**Dyffice** Dyffice aut̄ q̄rūt filij sacerdotū de captiuitate babylonica ascēdētes sc̄ptu/ rā genealogie sue: nec iueniēt̄ d̄ sacer dotio eijctū: cū mīstri altar̄ in tāta fla gitia vel nephāda dogmata decidūt: vt et si penitēdo ad salutē aīe redeāt: nō tñ digni sūt q̄ ad sacz gradū restituantur. Et si em̄ inter fideles vitā expectēt eter nā: n̄ tñ sc̄pturā grad<sup>o</sup> sui: quē repetere nequeūt inter p̄fectos sacerdotes inue/ niūt. c **Om̄is multitudo zc.** Be da. Hi eos significāt q̄ p̄fectu emenda tiōis vite vitia supare: et d̄tūtū culmen ascēdere satagūt: nōdū tñ sibi ad puidē dā viā regular̄ vite sufficiūt: s̄z eoz q̄ in xp̄o p̄cesserūt industria coerēt et dirigūt.

**Nico.de lyra**

a **F**ilij seruoꝝ salomōis. ser ui salomonis dicunt̄ illi q̄ fuerūt depu tati ad custodiā edificatiōis tēpli: et ad re/ parādū ea q̄ essent reparāda. et isti dicū/ nē filij eoz: q̄ descēderūt ab ip̄is: licz p̄ mltas generatiōes. b **Et hi q̄ ascē derūt.** Dic cōseq̄nter ponit̄ numer<sup>o</sup> p̄ selytoꝝ: et licet p̄selyti pprie loq̄ndo di cant̄ q̄ de gētilitate p̄uersi sūt ad iudaif mū: tñ hic large dicunt̄ p̄selyti: q̄ nō po tuerūt sufficiēter indicare certitudinem sue genealogie: et iō dubiū erat de aliq̄ bus eoz: vtrū essent de filijs isrl̄ael a p̄n cipio vel nō: nō tñ fuerūt eieci de pplo isrl̄ael: q̄ fides nō nega bat etiā gētilibus volētib<sup>o</sup> p̄uerti: s̄z de filijs sacerdotū illi q̄ nō poterāt inuenire certitudinē genealogie sue: et p̄ eēt de sacer/ dotall genere fuerūt eieci d̄ sacerdotio: nō tñ d̄ cōi statu fidelitū. vñ et in nouo testamēto nō oīs q̄ recipit̄ ad fidez recipiēdus est ad ordinū p̄motionē. Et p̄ etiā loco habet̄ argumētū q̄ null<sup>o</sup> p̄ mittēd<sup>o</sup> est celebrare nisi fidē faciat de sua ordinatiōe. c **Et dix. ather.** Iste ē neemias vt dicūt hebrei. et p̄ idē exp̄sse h̄. j. **Neemie. viij. ca.** et vocat<sup>o</sup> est atherfata: q̄ fm̄ p̄prietate hebrei/ ci sermo.

ci sermonis interpretat relaxat: q̄ p̄ sapientes hebreoz fuit sibi licitū bibere vinū gētiliuz: eo q̄ erat pincerna regl̄ gētilis: vt habet̄ infra **Neemie. i.** qd̄ tñ de cōi cursu erat iudeis illicitū: vt dicūt hebrei: p̄pter qd̄ daniel et locij ei<sup>o</sup> noluerūt bibere d̄ vino vnde bibebat rex: ne cōtaminarent: vt habetur **Dan. i.**

**U**t nō comederēt d̄ sancto sanctorū. i. de cibis solis sacerdotib<sup>o</sup> p̄cessis: cuiusmodi erāt panes p̄positi onis et hostie p̄ pctō et delicto: fm̄ illd̄ **Dee. iij. b.** Pctā ppli mel cōcedēt zc. **Donec surgeret sa. do. zc.** q̄ sciret inuenire d̄itatez hui<sup>o</sup> genealogie tūc ignote: put d̄ cōiter ab expositio/ bus nr̄is. In hebreo habetur: **Donec surgeret sacerdos ad vrim et thunim:** qd̄ significat ad doctrinā et p̄fectionez seu d̄itatē. et idē hebreicū ponit̄ **Ezo. xvij.** **Donec** aut̄ in rōnali iudiciū do ctrinā et d̄itatē: et sicut dictū fuit ibidez ista doctrina et d̄itas erat qd̄ fulgor: p̄ cedēs ex lapidibus rōnalis q̄ deligna bat deū placatū: et sic impleri i effectu qd̄ sacerdos petebat: vt dicit **Ioseph<sup>o</sup>** libro antiq̄tatū. **Dic** etiā q̄ iste fulgor cessauit p̄ duccetos annos anq̄ scribe/ ret librū illū: quez scripsit tpe titi et ves p̄asiani. et fm̄ p̄ cōiter ē dicēdū q̄ post reditū captiuitat̄ babylonice surrexit sacerdos doct<sup>o</sup> et p̄fect<sup>o</sup> mō p̄dicto: sc̄l̄i cet habēs signū placatiōis diuine et si gnū acceptatiōis sue petitiōis in lapsi/ dibus rōnalis: q̄ a p̄sumatiōe tēpli se/ cūdi vsq̄ ad destructionē ei<sup>o</sup> p̄ titium et vespasianū fluxerūt anni. cccxx. s̄z he/ breos: et milto plures fm̄ latios. **Quo** aut̄ tpe surrexit talis sacerdos post reditū captiuitat̄ babylonice: nō habet̄ ex sc̄ptura determinate. **Rab. Sa.** dicit q̄ doctrina et d̄itas rōnalis erat nomē dei tetragramaton inclusū sub lapidi/ bus rōnal: p̄tute cui<sup>o</sup> māifestabat̄ d̄i/ tas de interrogat̄ ip̄i sacerdoti qñ cō/ sulebat dñm. **Dicit** etiā q̄ talis mani/ festatio nūq̄ fuit tpe secūdi tēpli: et sic post reditū captiuitat̄ babylonice nō surrexit sacerdos doctus mō p̄dicto: et fm̄ p̄ cū d̄: **Donec surgeret sacer/ dos doct<sup>o</sup> atq̄ p̄fect<sup>o</sup>.** Et donec nō ipoztat tps determinatū: sed maḡ s̄l̄t idē qd̄ nūq̄: sic d̄: talis nō penituit d̄ pctis suis donec vixit. i. nunq̄: qd̄ post mortē nō pōt penitere. fm̄ p̄o expositū onē **Iosephi** p̄dicta: li donec ipoztat tē pus finitū post qd̄ surrexit sacerdos do ctus: licet nō sit determinate scriptum.

**Om̄is multitudo zc.** Dic p̄nr col ligit̄ totalis numer<sup>o</sup> multitudinis: cū d̄: **Om̄is mul. q̄si vir vn<sup>o</sup>. i. vni<sup>o</sup> p̄/ positi et volūtāt̄ ad edificatiōē tēpli: s̄z **Quadragesimaduo mi.** Cōsi derādū aut̄ ē h̄ q̄ si p̄lūgāt nūeri p̄tia/ les supra habitū nō ascēdūt tāū: s̄z de/ **ficiūt** decē **uit** vocē suā et locut<sup>o</sup> ē eis: **Viri in/ dei zc.** **Seq̄t** infra: **Qui ḡ receperunt sermōes eius baptizati sūt: et apposite sūt in die illa aīe circiter tria milia.** **Et Act. iij. a.** **Alti** eoz q̄ audierāt p̄bū .i. **Petri** crediderūt: et fact<sup>o</sup> ē nūer<sup>o</sup> vi/ ros q̄ncq̄ milia. **Inter** nūeratos aut̄ h̄ de babylone redeūtē: aliq̄ dicunt̄ sacerdotes: et aliq̄ leuite: et aliq̄ cātores: et aliq̄ na/ thinnei: et aliq̄ populares: et p̄ istos significāt̄ diuersi status credētū in ecclia sub regimine petri et alioꝝ aploꝝ: et sub reḡ mine sūmi pōtific̄ locū br̄i petri tenēt: et eoz q̄ sunt successō res aploꝝ. fm̄ qd̄ d̄: i decretū di. xxi. in nouo test. **U**bi q̄ fierūt scripturam ge. sue zc. **Per** h̄ aut̄ ondit̄ q̄ null<sup>o</sup> re cipi debet ad ministeriū officij sacerdotalis nisi doceat de sua ordinatiōe: aliter posset ex hoc magnū piculū euenire.**

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off.



Et in ipis. Be. Dyflice in teplo vel pplo dei sut canto...

Muli eoz. Be. Dul' ex asino r eq gignit: mula ex equo r asina. In hoies q de captiuitate ascenderant etiaz...

Spote obry. Be. Dagne deuotiois indicium est no debitas tm oblatioes. i. lege pceptas...

Primu tuu. Be. Diliges dnm deu tuu: r primu tuu sicut teipm: r cetera hm di. Soluta...

Principes pa. Be. Recte g principes pa. ad pstruedu domu dei spote offert: qz q amplu qz etia a licit' abstinent: eo...

Auri solidos. Be. Auz r argē tu r vestes sacerdotales pncipes patru p m vires suas in impelas opez templi...

Principes pa. Be. Recte g principes pa. ad pstruedu domu dei spote offert: qz q amplu qz etia a licit' abstinent: eo...

Auri solidos. Be. Auz r argē tu r vestes sacerdotales pncipes patru p m vires suas in impelas opez templi...

Principes pa. Be. Recte g principes pa. ad pstruedu domu dei spote offert: qz q amplu qz etia a licit' abstinent: eo...

Auri solidos. Be. Auz r argē tu r vestes sacerdotales pncipes patru p m vires suas in impelas opez templi...

Principes pa. Be. Recte g principes pa. ad pstruedu domu dei spote offert: qz q amplu qz etia a licit' abstinent: eo...

Auri solidos. Be. Auz r argē tu r vestes sacerdotales pncipes patru p m vires suas in impelas opez templi...

noy in qbus pderesses eiusde gradus couersati sunt: velut ad menta pprie stutis vel ciuitatis ascēdunt. f. Quier...

sexaginta: exceptis seruis eoz r ancillis q erat septē milia trece...

ti triginta septem. Et in ipis can b a q psalmos dulci modulamine resona...

Et d pncipibus patru cu igrede b a q vita eminētorib'. b q p alijs sollici...

ret teplu dñi qd e i hierlz: qd spō te obtulerūt i domu di/ ad extru...

endā eā in loco suo. Scdm virē f a q claritatis sapiētie. b q nitidi eloquiū...

solidos qdragita milia r mille: ar a q opa iusticie vul gi mores trāscēdētia: et sacrar' deo cordib'...

gēti mnas quinq milia: r vestes e sacerdotales cetū. Habitauerūt g sacerdotes r leuite / de pplo r...

catōres r ianitores r nathinnei f r bib' suis: vniuersusq israel in ciuitatibus suis.

Amqz venerat Ca. III e mēsis septim': r erat filij israel i ciuitatibus suis.

Amqz venerat mēsis sep. Qui apd nos october p ceteris legal' obseruatiōe solēnis: i q etia celebrata ē de...

Nico. de lyra Dyflice ficiūt decē milia r pl': r iō nō vid: verū qd h pcludit. Ad...

Et in ipis catōres rē. redibāt em de captiuitate ad terrā suā cū leticia magna: r iō statuerūt aliqō catōres r catatrices i via. c Equi eoz...

Amqz ve. Dic pñr describit teplū reedificatio: cui p mo describit fudatio. scdo opis itermisio. ca. iij. tertio eiusde...

Horat' e. Jāqz ye. p septenariū nūez significat aduēt' nerat mē. septiformis gre scilpūs i aplis alijsq discipul: vt h' Act. ij.

Vertical marginal notes on the left side of the page.

Vertical marginal notes on the right side of the page.

Esdras... Septimo mensis gratiam spiritus sancti significat. In... mense post captivitate de civitatibus...

Dat. 28. c

1. Pe. 2. b

1. Cor. 2. a

holocaustum

Ep. 4. a

Dat. 5. b

Ps. 87. c

Ibi. 140. a

Congregatus est ergo populus a quasi vir unus in hierusalē: et surrexit iosue filius iosedech et fratres eius sacerdotes et corobabel filius salathiel et fratres eius. Et edificaverunt altare dei israel: ut offerrent in eo holocausta sicut scriptum est in lege moysi viri dei. Collocaverunt autem altare dei super bases suas deterritibus eos per circuitum populis terrarum: et obtulerunt super illud holocaustum domino mane et vespere. Feceruntque solennitatem tabernaculo...

tuorum sacrificium vespertinum. Feceruntque. Peda. Qui de babilone in hierusalem ascenderant ardentes implere omnia mandata domini...

sanguinem agni: ut veniamus ad terram promissionis cum sacramento dñice passionis baptizati: graue iugum preuaricationis abieciimus: ut in libertate glorie filiorum dei adoptati regni celestis heredes simus. Danebam autem in tabernaculis per desertum longo tempore...

dicandum scenofactorie arti vacabat. faciebat enim scenomata: ut pegrinū se esse doceret: et eos quos erudiebat pegrinari i hacvitar: i futuro at patria spare. vñ: dñi sum i corpe pegrinamur a dño. Et alibi: nō habem h manētē civitatē: s; fu. iniqui. g. So lenitatē. que grece scenophegia. i. fixio tabnaculoz dñ: q incipit. xv. die

Nico. de lyra

nerat mensis septimus. qui apud hebreos vocat tyfa: et partim correspondet septembris nostro: et partim octobri: sic dictum fuit plenius Gen. vii. et Exod. xii. a Congregatus est ergo etc. i. vnus voluntatis et ppositi ad erectionem altaris et fundationis templi. ideo subdit: b Et edificaverunt altare etc. i. holocaustorum quod erat sub duo: vt patet ex precedentibus Exo. xxvii. et iij. Regū. viij. et ij. Paral. iij. c De deterritibus eos per cir. etc. i. gentilibus quos rex assyriorum sennacherib miserat ad habitandum samariam et civitates per circuitum: q; timebant filij israel ad pspirantem venientes eos eijcerent de terra. d Et obtulerunt holocaustum domino mane et vespere: id est iuge sacrificium in quo offerebatur vnus agnus immediate post ortum solis: et alius ante occasum. e Feceruntque solennitatem tabernaculo etc. que incipiebat xv. die mensis septimi et durabat per septem dies.

\* a Congregatio est g ppls etc. p qd significat q maria et pfectissima pgregatio et vnio p spm scdm efficit: q nexu ambo rū. s. pñs et filij noiaf. t Surrexit iosue fil. iose. et fratres ei. p qd significant apli et alij primi credetes in xpo. b Et edificaverunt altare dño etc. q; post dationem spū scī aplis in signo visibili cepit eucharistia offerri et creditibus ministrari. c Deterritibus eos p circuitu ppls ter. etc. q; pncipes iudeoz in hierusalē et iudea multas molestias aplis alijsq; creditibus intulerunt: et postea p orbem pncipes romanoz conantes destruere xpi nomē et credetes in ipm. d Holocaustū offerre mane et vespere etc. nā in fide xpi i eucharistia pñti ceperit orare mane et vespere. nā ibidē dñ: q petr⁹ et iohānes ascēderūt i tē plū ad horā orōnis nonā: a q incipit vespera. nā agnus paschalis qui Exo. xij. imolari pncipit ad vesperā ab hora nona et deinceps poterat imolari. Feceruntque solennitatem tabernaculoz q celebrat in memoriā pegrinationis filioz isrl per desertū: qui tūc in tabernaculis habitabāt et hanc solennitatem spūaliter celebrāt q morib⁹ et vita se pegrinos esse pñtēt in h mūdo: vbi nō est nisi qdā trāsitus ad terrā viuentium fidelibus promissam. \* Dederūt at

pit. xv. die mēsis septimi: et durat septē dieb: in quib: p̄cepit dñs pplm in tabernaculis habitare: et quōtidie legē scrūtates holocau-  
 sta dño offerre: q̄ q̄ndā in tabernaculis. s. morabant in solitu-  
 dine p̄dicāte legē moyse: et crebro sibi dō apparēte diu expectā-  
 tes p̄missam requē: ne vnq̄. s. tāti bñficij grā in obliuionē ve-  
 niret. **a ¶ Per ordinē.** Quia q̄cqd inordinate gerit/meritū p̄fectōis amit-  
 tit: q̄ honor regis iudiciū diligit. Que em̄ in honorē sumi regē agim̄ certi: ne-  
 cesse est discretiōe iudicij q̄n vel quantū  
 sint agēda/distinguam̄. **b ¶ In ca-**  
**lēdis. s. in iūis mensū in ortu lune:** a q̄  
 sp̄ hebrei mēses incipiebāt: nullos men-  
 ses excepti lunarib: habētes. vñ p̄ ca-  
 lēdis greci meli⁹ neomenias. i. nouilu-  
 nia vocāt. Si autē mēses p̄p̄ dies. xxx.  
 q̄b: iplēn̄/significāt plenitudinē ope-  
 rū lucis: q̄n in fide scē trinitatē decalo-  
 gi p̄cepta p̄ficim̄. Quid exordia mēsiū  
 in q̄bus luna vt denuo luceat nup̄ a so-  
 le d̄r accēdi/ nisi in iūta designāt bōe ope-  
 ratiois: q̄ donāte conditoris grā / q̄si so-  
 lis iusticie p̄sentia p̄cipim̄. **b ¶ Ob cui⁹ si-**  
**gnificatiā diuine illustratiōis/ sine q̄ ni-**  
**hil boni ichoare vel p̄ficere valem⁹.** De  
 us oēs calēdas. i. exordia mēsiū celebra-  
 ri p̄cepit. vñ: **Canite i iūta mēsis tuba**  
**in iūta die solēnitatē v̄re.** Bñ autē dicit̄  
 q̄ peracta festiuitate tabernaculoꝝ filij  
 trāsmigratiōis faciebāt holocaustū iu-  
 ge rē. Quia postq̄ animus semel huic  
 mūdo p̄fecte abrenūciauerit: oportet vt  
 totū se ip̄dat obsequio diuine volūtatē.  
**c ¶ Primo die.** Ab exordio diuine. s.  
 inspiratiōis q̄ huana p̄ficiētia imutāt: et  
 voluptatib: neglectis i ea sola q̄ domi-  
 ni sūt inardescit: sicut apl̄ q̄ sp̄sctō isā/  
 mati/ q̄si holocaustus facti: oib: linguis  
 p̄dicabāt magnalia dei. **D̄nc apud hebreos septim⁹ mēsis no-**  
**uus annus vocat̄: q̄ p̄ sp̄ritūsanctū fidelib: dat̄: vt nouū chari-**  
**tatis iplēat mādātū: et caritū nouū in edificatiōe domi⁹ dei red-**  
**dāt.** **¶ Notādū autē q̄ mēse septimo p̄gregat̄ est ppl̄s in hieru-**  
**salē: et cōgregat̄ oīmib: iosue et corobabel cū fratrib: suis altare**  
**edificasse: et a p̄mo die septimi mēsis holocaustū obtulisse refe-**  
**runt.** vñ colligit hoc altare ex lapidib: impolitissimis cōpo-  
 sitū: nō sicut olim de ligno fabricatū: et creis laminis cōpuz.  
**Nō em̄ aliter etiā plurima fabricatiū turba instante potuit vna**  
**die incipi et p̄fici: et ad offerēdū holocaustū p̄pari.** In libro enī  
 zachabeoz de lapidib: factū d̄r: **Et acceperunt lapides inte-**  
**groz p̄m legē: et edificauerūt altare nouū p̄m illud qd̄ p̄us fuit.**  
**¶ Notādū q̄ in iūta ante etatis sicut q̄tuoꝝ p̄cedentiū oblatiō**  
**dño holocaustis cōsecrat̄.** In p̄ma em̄ p̄thomartyr abel p̄mus  
 oīm electoz de p̄mogenitis ouū deo holocaustum obtulit: et in  
 gressū nascētis seculi p̄mo hostijs pecozū: tāde p̄prio cruore de-  
 dicauit. **Secūde etate** ortuz noe oblatiō deo holocaustis de his  
 q̄ fuerāt in arca p̄secrauit. **Tertiā etate** melchisedech et abraā:  
 hic in pane et vino: ille p̄prio filio oblato sacrarūt. **Quartā eta-**  
**tē dauid dño p̄secrauit: edificato altari i area hōrne biebusei: et**  
**oblatiō deo holocaustis: q̄bus eū quē pplm numerādo offende-**  
**rat: placaret vbi abraaz p̄hibet filij obtulisse: et post edificato a**  
**salomone tēplo: altare holocaustoz cōstat eē locatū.** **Quite nūc**  
**etatis exordia iosue et corobabel edificato ibidē altari: et oblati**  
**dō holocausti: moy excusso captiuitatē iugo obtulit: et postea iu-**  
**gi holocausto dñm sibi placauerūt.** **Dec oīm in figura p̄cesse-**  
**rūt eius q̄ in sexta etate hostia sue carnis totū mūdū redemit.**  
**¶ Dederūt.** **Beda.** Qui de captiuitate liberati hierosoly-  
 mā venerūt/ facere tēplū disposuerūt: et postea fecerunt: sed p̄us  
 posito altari quōtidianis holocaustis dño se cōmendauerūt: vt di-  
 gne ip̄m tēplū edificare mererent. **Qui q̄ alios vult docere/ p̄-**  
**seipm̄ doceat ne ab d̄plo audiat.** **Qui q̄ alios docet: teipm̄ nō**  
**doceat.** vñ: **Castigo corp⁹ meū et in seruitutē redigo ne forte rē.**  
**Recte q̄ trāsmigratiōis filij nō alia sacrificia q̄ holocausta: id ē**  
**totas incēsas oblatiōes deo obtulisse referunt: q̄ necesse est vt**  
**totū se bene viuēdo: et a licitis etiā cōtinēdo creatori mācipet: q̄**  
**male viuētes cupit ab illicitis docendo cōpescere.** **¶ D̄t etiā**  
**dici q̄ edificato altari holocausta offerat deo: sed nondū templū**  
**edificat: q̄ nuper cōuersi: moy in diligēdo deū toto corde arde-**  
**scunt: vt tā inter p̄fectos nūerari queāt: et si nondū bona q̄ cupi-**  
**unt opā.**

unt opandi vel p̄ficiēdi tēp̄ vel facultatē accipiūt: vt abraā tā  
 fide p̄fectus erat: cū nōdū p̄ficeret opa. vñ: **Credidit abraā dō**  
**et reputatū est ei ad iusticiā.** **Cū dō filij sup̄ altare obtulit: q̄si**  
**tēplo cōstructo p̄fectiora deo holocausta reddidit.** **Singuli ei**  
**act⁹ vel gressus pie deuotiōis ordines sūt lapidū politoz qui**  
**bus in corde nostro dilectaz deo habi-**  
**tationē construamus.** **¶ Fundatio tē-**  
**pli illos significat qui nup̄ conuersi lo-**  
**cū p̄parāt dño in se. vñ: Hebraica tē-**  
**plum est sp̄sscti rē. e ¶ Latomis.**  
**Dyslice. Beda.** Latomi sunt in con-  
 structiōe domi⁹ d̄r: q̄ corda p̄rimoz do-  
 cēdo vel increpādo instruit: quos dū  
 firmiter inter alios p̄sistere docēt: q̄si  
 q̄drādo aptat. **Quocūq̄ em̄ d̄ter/ qua-**  
**dratū/ stabit: et electoz mēs dū inē ad-**  
**uersa vel p̄spera manet imota/ q̄dra-**  
**tū sibi inesse p̄tutis figurā mōstrat.** vñ  
 arca noe de lignis quadratis facta de-  
 scribit̄. **Nā eandē eccliam (quā tēplū**  
**de lapide factum: et arca de lignis cō-**  
**pacta) figurat: et tabernaculū de corti-**  
**nis et tabulis cōpositū. f ¶ Memen-**  
**tarijs rē.** **Cementarij** sunt item p̄di-  
 catores qui dū eos quos bonis operi-  
 bus instituūt: copula charitatē adinu-  
 cem nectūt: quasi quadratos politosq̄  
 lapides: ne ordinē cōpositiōis referāt/  
 cementi infusiōe p̄lungunt/ dicentes:  
**Ante oīmā autē mutū in vobis conti-**  
**nuā charitatē rē.** **¶ Inde Paulus.** **Su-**  
**per oīmā autē habete charitatē qd̄ est**  
**vinculū p̄fectiōis.** **g ¶ Sidonijs ty-**  
**rijsq̄.** **Sidonij** q̄z et tyri p̄dicatores re-  
 plēnt: q̄ hoies i gl̄a q̄ndā secl̄i subli-  
 mes et cādidos securi p̄mōis dei: de sta-  
 tu p̄me cōuersatiōis deiciunt: vt salu-  
 b̄rē p̄stratos: et q̄si ab humore corrupti  
 uo igeniti sensus excoctos: ab oī vitioꝝ tortitudie corrigāt: et  
 in ornatū vel in munimentū ecclesie erigunt. **¶ Unde in Ps̄. q̄**  
**inscribitur in cōsumatione tabernaculi: Cor domini cōfrin-**  
**gentis cedros.** **¶ Sidonijs tyrijsq̄ rē.** **¶ Pant principes**  
**patrum iosue sc̄z et corobabel et fratres sidonijs et tyrijs cibuz**  
**potum et oleum vt deferant ligna cedrina de libano ad mare**  
**ioppen cum doctoribus: vt predicare valeant sp̄ritualia cha-**  
**rismata que in christo p̄cesserunt emulanda cōmendāt.** **¶ Vel**  
**cum christus qui in iosue et corobabel signat̄: verbi sui dona**  
**sp̄ritualia partitur: quibus intus illustrati fortiores efficiantur**  
**ad debellandū supernozū iactantiā et stultā sapientiā. vñ:**  
**de: Parasti in conspectu meo mensam aduersus eos qui tri-**  
**bulant me. Impinguasti in oleo caput meum et calix meus in**  
**ebrians rē.** **¶ Pantur ergo pecunie latomis: cementarijs et li-**  
**gnoz**

Nico. de lyra

**¶ Et holocaustum diebus singulis.** **¶ Et post hec holocaustū iuge.**  
**quod nunq̄ intermittebatur pro alijs sacrificijs.** **¶ Lam**  
**in calendis.** id est neomenijs que celebrāt in p̄ncipis men-  
 sium. **¶ Et in vniuersis solennitatibus.** sc̄z pasche:  
 pentecostes: tubarū: expiatiōis et tabernaculoꝝ. **¶ A p̄-**  
**mo die mensis septimi ceperunt rē.** quia tunc p̄mo fu-  
 it erectū altare holocaustoꝝ: ante cuius erectionē nō poterāt  
 talia offerre. **¶ Porro templū.** **¶ Sic cōsequēter agit de**  
**templi fundatiōe: et p̄mo q̄tū ad materie p̄parationē/ cū dicitur:**  
**g ¶ Dederūt autem pecunias latomis.** qui dola-  
 bant lapides. **¶ Et cementarijs.** qui componebant lapi-  
 des in muro cū cemento. **¶ Cibū q̄z et potum et oleū**  
**sicut fecerat salomon hirā regi tyri p̄ lignis habēdis et deduc-**  
**ēdis p̄ mare ad edificatiōē poris tēpli: vt h̄. iij. Reg. v.**  
**¶ Ad mare**  
**¶ g ¶ Dederūt autem pecunias latomis: cibū q̄z**  
**et potum et oleum rē.** **¶ Isti dō qui fecerunt hoc fuerūt corobabel**  
**et alij p̄ncipes patrū: per quos significati fuerunt apo-**  
**stoli: vt dictum est supra ca. j. Per hoc igitur q̄ dederunt pe-**  
**cunias / cibum / potum et oleum pro templi edificatiōe: signifi-**  
**catum fuit q̄ apostoli quicquid habebant et habere poterant:**  
**exposituri erant p̄ sp̄iali edificio ecclesie: sicut scribit̄ Bar-**  
**thel. xix. d. Ecce nos reliquimus oīmā et secuti sumus te rē.**

Sc̄n. 15. b  
 1. Cor. 6. d  
 Dyslice  
 Sc̄n. 6. c  
 1. Pe. 4. b  
 Col. 3. c  
 Ps̄. 28. b  
 Ps̄. 22. b  
 Doraliter



**F**lebāt. s. cernētes q̄ntuz paupies illi<sup>o</sup> t̄pis a magnifica q̄ndā salomonis potētia q̄ p̄us tēplū fundatū est distaret: et p̄i us tēplū p̄ suis scelerib<sup>o</sup> nouerāt esse destructū: cui<sup>o</sup> nec magni tudinē nec decorē eq̄parare ualebāt. **Q**uē em̄ p̄pheta dicit: Erit gl̄ia dom<sup>o</sup> ist<sup>o</sup> nouissime mag<sup>o</sup> q̄ p̄me: nō ad magnitudinē vel ornatū dom<sup>o</sup>: s; ad rē ip̄am p̄tinet: quia maioris miraculi et euidentioris p̄tuit di erat: q̄ pauce captiuoz reliquie inimic<sup>o</sup> etiā resistētib<sup>o</sup> tātū opus p̄fecerūt: q̄ q̄ rex opulētissim<sup>o</sup> nullū oīno aduersariuz habēs cū adiutorio cyri reg<sup>o</sup> dilectissim<sup>o</sup> put uoluit fecit. **I**te maior gl̄ia nouissi me dom<sup>o</sup> q̄ p̄me: q; in p̄ori domo cultor res veter<sup>o</sup> testamēti legū et p̄phetarum sc̄ptura populis p̄dicabāt. **I**n sc̄da ch̄i stus et apli gr̄am noui testamēti et regni celestis it̄oritū nūciāt. **B**eda. **F**lebāt in edificatiōe tēpli sp̄ualis. **f**let<sup>o</sup> s̄i<sup>o</sup> et le ticia p̄ncipib<sup>o</sup> nascit. gaudēt em̄ docto res in salute penitētū: s; lugēt: q; vñ q̄ penitēda cōmiserūt. **E**xultāt ip̄i de salu te q̄ penitētia a morte aie surrexerūt. lu gēt: q; peccādo p̄diderunt. **L**etanē neo p̄hyti gr̄a redēptor<sup>o</sup> se collectos eē. **D**o lēt: cuz hūano genere in p̄mo se perisse parēte: et q̄si corrupto ab hostib<sup>o</sup> dei tē plo. s. statu corpis et aie imortalis in ba bylonē. i. in p̄fusione p̄sentis exilij trās migrasse. **S**; q; crescit<sup>o</sup> bonoz p̄fecti bus crescit inuidia maloz: nec inter au gmenta p̄ioz desūt tēptamēta p̄uoz: q̄ vel bonū fite ostēdēdo vel apte malū ingerēdo sc̄tōs ledere conent: recte sub iūgit.

**Ca. III**  
**A**udierūt autē hostes. **B**eda. **H**ostes iude et beniamin samaritas dicit q̄s captiuitatē decē tribub<sup>o</sup> rex assyrioz de diuersis gē tiū pplis in ciuitates eoz et terras tran stulit: q̄ postea acceptā dī legē ex pte ser uabāt: nec min<sup>o</sup> simulacris q̄bus et ante seruiebāt. **H**i q; veros dei cultores abo minabant: pollicent<sup>o</sup> auxiliū opis/ vt in societate recepti possent inferre dispen diuz. **H**i q; falsos fratres. i. hereticos et malos catholicos exp̄mūt: q̄ hostes iude id est p̄fessōis et laudis: q̄s ecclia p̄ fidē rectā et opationē rectā et dignā offert: et beniamin. i. filij dextere: dū eos q̄ se au diūt sepant a fidelib<sup>o</sup>: q̄ ad dexterā iudicis b̄ndictionē et regnū eternū p̄cepturi sūt. **D**icit ḡ: **E**dificem<sup>o</sup> vobis. cū affe ctat heretici auctoritatē sibi p̄dicādū iter catholicos tribui pmittētēs: se eandem cū eis recte fidei et opatiōis tenere casti tatē: vt accepta p̄tate docēdi i medio bo ni seminis: a q̄ paul<sup>o</sup> spermolog<sup>o</sup>. i. semi niuerb<sup>o</sup> cognomē accepit cigania inter serāt. **I**ntrauerūt em̄ terrā filioz israel: nō a ioseph introducti: nō hierosolymoz impio subditi: s; a rege p̄fido: ab hoste sc; ppli dei in terrā eius adducti nō vt dño: s; regi aduersario seruāt. **S**ic heretici et fal si catholici cū pacē ecclie viuēdo p̄uerse vel docēdo ipugnarēt: a hierosolymoz regno sūt extranci: et ad gētiliū sortē mag<sup>o</sup> p̄ti nēt q̄rū seruūt idolis: nec iesu xp̄o duce s; diabolo (quē signifi cat rex assur) sc̄tē ecclie fines introeūt. **S**ic symon mag<sup>o</sup> baptis mū i ecclia n̄ p̄ sua salute accepit: s; vt secreta ecclie familiarib<sup>o</sup> discuteret: q̄d exitu mōstrauit: cū eccliam quā in p̄sona ficti f̄ris nequiti aptip̄ona hostis acerrime ipuguit. **C** **N**ō ē vobis rē. **N**ō ē hereticoz edificare eccliaz a q̄ sūt alieni: sed tm̄ eoz q̄ xp̄o vero regi et sacerdoti adherētēs: p̄ncipes patrū vocari me ruerūt: et p̄ pia cura quā h̄nt erga eos q̄ xp̄m videre desiderāt. **D** **F**actū ē autē. **B**e. **Q**uoties heretici n̄ solū i ciuitatib<sup>o</sup> s; etiā i puicijs p̄uerse docēdo vt etiā seuiēdo dogma p̄fessōis ve re ipediēbāt: vtinā nescirem<sup>o</sup>. **N**ā vt d̄ mḡo gētū sileam<sup>o</sup> q̄ bi ennio vici<sup>o</sup> i cesarea ob p̄secutionē iudeoz ab edificādo domuz dei ligūā cōpescuit hēticoz isidūs. **A**thanas<sup>o</sup> p̄lib<sup>o</sup> p̄fug<sup>o</sup> anis. **A**mb. i sua ciuitate obsessus. **D**ilari<sup>o</sup> i exiliū relegat. **E**usebi<sup>o</sup> martyriū

**F**lebāt voce ma. memores gl̄ie tēpli q̄d destructū fuerat: respectu cui<sup>o</sup> istud secūdū q̄si nihil erat. **S**; p̄t̄ a h̄ vt/ det esse q̄d d̄: **A**ggei. ij. b. **D**igna erit gl̄ia dom<sup>o</sup> huius no uissime magis q̄ p̄me. **D**icendū q; p̄pheta nō dixit/ est de pre senti: sed erit de futuro. q̄d fuit impletū quādo xp̄s sua p̄sen tia illam ornauit quādo ibi oblatu<sup>o</sup> fuit: et quādo ibi p̄dicauit. et q̄ hec sit intē tio p̄phete patet p̄ hoc q̄d dicit ibidez: **A**dhuc vñ modicū rē. **S**equit<sup>o</sup>: **E**rne niet desideratus cunctis gentib<sup>o</sup>: id est christus: implendo ponū istam gloria.

**Ca. III**  
**A**udierunt autē hostes iude et beniamin. **I**sti erant gentiles qui de assyrijs missi fue rant ad inhabitandū samariam: que fu erat caput regni decem tribuum et ali as ciuitates in circūitu. et quia inhabi tabant terram iudeis concessam a deo ideo erant eis odiosi: et econuerso. **Q**uia filij captiuitatis: id est iudei qui de captiuitate reuersi erant. **E**t accedentes ad corobabel. qui erat princeps inter illos. **E**dificemus vobiscuz. hoc di cebant malitiose vt impedirent opus: s̄m q̄ dicit **R**abbi sa. **Q**uia ita vt vos querimus deum vestrū. **R**eg. xvij. dicit: q; gentiles qui de assyrijs venerunt ad inhabitandū sa mariam et alias ciuitates in circūitu: fu erunt pro magna parte deuastati a leo nibus. et fuit suggestum regi assyrioz q̄ hoc acciderat: eo q; populus ille ig norabat legitima dei terre illius: pro pter quod habito consilio misit vnum de sacerdotib<sup>o</sup> captiuis vt doceret eos colere dominū: tamen cum hoc colebāt idola: vt ibidem habetur: **G** **A** die bus assoraddan regis assur q̄ rē. **I**ste fuit filius sennacherib: qui interfecto patre successit ei in regno: vt ha betur. **iii**. **R**eg. xix. et tempore eius fu it missus sacerdos predic<sup>o</sup>. **H** **N**ō est nobis et vobis vt edificemus domū deo nostro. s. cōmunis edifi catio templi: quia nolebant habere cō sortium idolatrarum. **I** **S**ed nos ipsi soli edificabim<sup>o</sup> domino deo nostro: sicut p̄cepit nobis cyr<sup>o</sup> rex persarum: vt habetur supra. i. ca.

**Q**uis est in vobis de vniuerso populo eius: sit deus cum eo: ascendat hierusalem que est in iudea et edificet: domum domi ni dei israel. **E**x quo patet q; licentia cyri se extendebat ad po pulū israel tm̄: et sic se excusauerūt bene et ratiōabiliter: tamē samaritani incepterunt eos impedire manifeste: quod prius intendebant facere malitiose et occulte: ideo subditur: **E**t turbaret **A**udientes autem hostes iude et beniamin rē. **P**er istos qui voluerunt se iungere cuz filiis israel in edificatiōe templi: non ad promotionem operis: sed magis ad impedimentū: pseudo apostoli et xp̄iani ficti figura ti fuerūt vt torquatus et cōsimiles fidelibus se cōiungētēs: vt p̄ p̄ possent fideles accusare et eis efficaci<sup>o</sup> nocere. **I** **N**os ipsi soli edificabim<sup>o</sup> dño. **P**er h̄ significat q; fideles socie tatem talium maligne insidiantium debent sollicitē p̄cauere. **I** **S**icut nobis cyrus rex p̄cepit. **P**er quem signifi cat christus: vt dictū est supra. i. ca. **I**psie dō dixit suis discipu lis **M**atth. x. b. **C**auete autem ab hominibus. s. malignis. **I**n regno

**Ca. 2. b**  
**Ca. 2. c**  
**Ca. 2. d**  
**Ca. 2. e**

**Ca. 2. b**  
**Ca. 2. c**  
**Ca. 2. d**  
**Ca. 2. e**



tuos et portas tuas laudatio. Non est autem pessima dicenda nisi ab illis qui ab optima electione proprie sententiae prius sunt auersi. Inter quae notandum quod eo tempore populus dei iudeorum cepit nomine cesarij et ex tribu iuda maxime fuerunt hi qui de captiuitate ascendentes hierosolyme vrbis menia et templum restaurauerunt: et euacuata habitatore puincia: denuo supatis hostibus qui prima tenebant loca possederunt. a Lesiones. quia nequeunt sufferre si qui regnum diaboli contra impugnare: timet bella cocitari in ecclesia: ne hereses et fallacie eorum cum dogmate gentiliu debellent: duce illo qui ait: Non veni pacem mittere sed gladium. Et iterum: Ignem veni mittere in terram etc. gladium scilicet dei qui aduersarios sternat: ignem charitatis qui suorum corda accendens omnia contrarie secte arma et scuta comburat. b Quoniam vrbis etc. Ipsi hostes itez de ciuitate domini profugerunt: quia si edificata fuerit post captiuitatem et muri de lapidibus viuis. i. atabus scilicet extra mundi superbia erecti tributum nephade seruitur: cines est. i. electi malignis spiritibus vltra peccato non dabitur: imo tenebrae in principibus edificatio pietatis nocebit. quia quotidie per lauacrum regenerationis regno diaboli plures auferunt: qui in seruitutem originali peccato corrupti generantur: qui non hosti in debitu sed conditori iustus seruitur: tributum reddunt: annuos redditus primitias et decimas suar. i. inchoatione et perfectione bonorum deo a quo acciperentur viuendo et gratias agendo referunt. c Trans flumiu etc. Eufraten. s. intra quem syria est qui baptismus significat: qui vnde est de quattro fluminibus padisi: qui totum orbem irrigat: sicut quattro euangeliste ab vno fonte vite. i. xpo inspirati: consono voce cunctis gentibus lauacrum salutis predicant: vel qui eufrates frugifer interpretatur: quod congruit sacramento qui orbis abluit et sanctificat fructum aiaz tricesimum septagesimum et ceteris deo gignit. d Verbum mi. Querit rex persarum qui interpretatur septuages: possessio trans flumiu: cui antiquus hostis excitatis temptationu incursum ecclesie fines irrupere: et eos qui sacro fonte redempti sunt subiugare conatur. In uant enim samarite: cum heretici impugnantes ecclesiam per regno diaboli militant. et dolentes dicunt: quia si ciuitas edificata fuerit et muri instaurati per fidei. s. et opatione rectam: ille trans flumiu. i. in cordibus eorum qui baptizati sunt possessione non habebit. Intelligent enim etiam qui fidei rectam non intelligunt quod eandem mentem lux et tenebrae simul iniquitas et iusticia: pps et belial possidere nequeunt. Patet sensus lre et allegorice: quia pphan. i. hostis antiquus libetissime fauet eis qui ecclesiam persequuntur et prohibet edificari. e Habitatores samarie. Habitant hostes hierosolymorum in samaria que interpretatur custodia: non quod precepta fidelis et ditatis custodiant: qui visioni vere pacis obstinate repugnant: sed quia custodia virtutum penes se manere factat: cum aduersus menia pacis per heresim pugnant.

Nico. de lyra  
a Quas trastulit assennaphar. Alii libri habent: Salmanasar: et male: quia in hebreo habet: Assennaphar: et iste fuit afforadad filius sennacherib: ut patet ex principio ca. Sicut enim supra dictum est: leones vastauerunt magna parte populi quem salmanasar miserat ad inhabitandum ciuitates samarie: propter quod iste afforadad misit.

gentibus quas trastulit assennaphar a magnus et gloriosus: et habitare eas fecit in ciuitatibus samarie: et in reliquis regionibus trans flumem in pace. b Hoc est exemplar epistolae quam miserrunt ad eum. Artaxerxi regi sui tui viri qui sunt trans flumiu: salutem dicunt. Motus sit regi: quia iudei qui ascenderunt a te ad nos venerunt in hierusalē ciuitatem rebellem et pessimam quam edificat extruētes muros ei et parietes componētes. Nunc igitur notum sit regi: quia si ciuitas illa edificata fuerit et muri eius instaurati: tributum et vectigal et annuos redditus non dabitur: et usque ad regem haec noxa pueniet. Nos hinc in palatio comedunt samaritani cum heretici saporem mundane sapientiae et perbie cum suauitate rhetorice et versutia dialectice institunt. g memores salis quod in palatio comedimus: et quia lesiones regis videamus et nunciamus regi ut recenseras in libris historiarum patrum tuorum: et inuenies scriptum in cometariis: et scies quoniam vrbis illa vrbis rebelis est et nocens regibus et puincijs: non veni pacem mittere sed gladium. et bellum cocitant in ea ex diebus antiquis: quod obre et ciuitas illa destructa est. Nunciamus nos regi: quoniam si ciuitas illa edificata fuerit: et muri ipsius instaurati: possessio perenne trans flumiu non habebis. Verbum misit rex ad reum beeltheem et samasai scribam: et ad reliquos qui erant in consilio eorum habitatores samarie et ceteris trans flumiu: salutem dicens et pacem. Accusatione quam misistis ad nos: manifeste lecta est coram me: et a me preceptum est: et recensuerunt: inueniuntque: quoniam ciuitas illa a diebus antiquis aduersus reges rebellat: et seditioes et prelia con-

trastulit boni. id est seditio: per possessionem trans flumiu. quasi dicitur: tales predicatores et confessores trahunt ad se bona debita ecclesie: quod non est ita salua cuiuscumque dicitur reuerentia: sed magis oppositum: nam in predicationibus publice: et in confessionibus secrete fideles admonent reddere fideliter debita suis curatis et alijs ecclesie ministris. propter quod plati talibus rationibus friuolis non debent credere et animarum fructum per talibus impedire

dam misit alios loco ipsorum: et cum eis unum sacerdotem captiuum qui doceret eos colere dominum. b Trans flumen in pace. hebrei sic habent: trans flumen et ceaneq. et ceaneq. nomen regionis: ut dicitur. c Hoc est exemplar. Sic consequenter ponit forma accusationis: cum dicit: Artaxerxi regi etc. Sequitur: Iudei qui ascenderunt a te ad nos. Istud concordat dicto Rab. sa. vixit quod iste artaxerxes fuit cyrus: ut predictum est: quia isti iudei fuerunt missi in hierusalē ab isto cyro et non a filio eius: ut patet ex predictis ca. i. et bene dicitur: Ascenderunt. quia hierusalē est in altiori situ quam babilonia. e Ciuitatem re. et pes. Quia enim rebellauerunt regi babilonis tempore ioachim et tpe sedechie. patet ex. iij. Reg. xliij. et. xxv. f Extruētes muros ei. i. hinc falso eos accusabat: quia non reedificabant ciuitatem: sed tantum templum. g Tributum etc. Tributum a tribuo is. et est illud proprie quod dabatur hostibus missis ex parte regis ad custodiā terre. per stipendium ipsorum. Vectigal dicitur a veho vehis. et est proprie pedaggiū quod soluitur dominis de his qui vehunt per terram vel flumina vel mare. Annui redditus sunt illa que soluntur singulis annis de possessionibus: ut de agris et domibus. h Nos memores salis etc. i. ciuitas babilonis conditor: et per hinc inueniat alia beneficicia que a rege receperat: a parte totum desiderantes: quia tunc iter eos currebat talmodus loquendi. In hebreo sic habet. Et nunc econtra destructio palatii quod destruere volumus. i. Prius beneficium predictum est palatii. i. domus dei que in pluribus locis veteri testamēti palatii vocatur in hebreo: et id ipsum destruere intendimus propter bonum regis: cui obligati sumus ex beneficium receptis. i. Et quia lesiones re. s. subtrahendo tributa: ut dicitur. et monedo contra eum seditioes sequenter. k Vide regem. du. quia essent igrati. l Et recedat in li. etc. i. regem qui peruenit te. m Et scies quoniam vrbis etc. ut expositum est supra. n Et nocens regibus et puincijs. quia tempore dauid et salomōis plura regna fuerunt ei subiecta: ut patet. iij. Reg. viij. et. iij. Reg. iij. o Obre et ciuitas. s. per rebellionem per regem nabuchodonosor: ut habet. iij. Reg. vi. p Possessionem trans flumiu. etc. i. vltra eufratem: qui erat medietas regni persidarum et regionem iudeorum. q Verbum mi. Sic consequenter ponit regis responsionem. et patet infra ex super predictis vsque ibi: r Salutem dicens hebrei sic habent: Et ceteras trans flumiu sciam et ceaneq. et dicitur quod sunt nomina regionum trans flumiu existentium: in quibus habitabant aliqui de transmisis a regibus assyriorum ad inhabitandum terram illam. Cetera patet ex predictis vsque ibi.

Ma et reges  
i Quia lesiones etc. Tales enim allegat autoritate platoz ex h diminuit: quod non est verum. nam dicitur predicatores petunt super h humilitate gratias platoz: et ipsi debent benigne procedere. nam h cedit ad alienationem onerum sui et suorum salutem subditorum. allegat etiam aliqui predicti diminutionez

Tributum

Vectigal

Annui redditus

D

Doralter

Et Trag exemplū. Be. Patet ordo historie q̄ hostes po puli dei p̄mo op̄ sc̄m̄ p̄sequēdo impediebāt: deinde p̄siliū re cre intentiōis eoz̄ p̄rauis p̄siliū dissipare tēptabāt: nec om̄i no ab ope retrahere valebant: p̄iusq̄ regali auxilio fulti au/ cto: ritate publica obsisterent: q̄z notāda in accusando fraudu lētia qua eos qui domū dei edificabāt ciuitatē p̄tra regnū edificare quereban tur z̄ p̄cipiente rege: ne ciuitas edifica retur: mox arrepta auctoritate ne tēplū edificare restiterūt: cū nihil d̄ p̄structio ne templi detulissent: z̄ rex t̄m̄ phibuit

Let cōstrui ciuitatē. Ca. V. Propheetauerūt. Be. In libris eoz̄ plēn̄ scriptū est q̄ bus verbis secordiā eoz̄ redarguerint q̄ negligētiōes erāt erga op̄ tēpli: vel p̄missio dei auxilio ad opandū accende rint: q̄ etiā deuotiōe ad exhortationem eoz̄ corobabel iofue z̄ om̄ia ppl̄s se ad opandū accinperint. Aggeus enī ita in/ cipit: In anno sc̄do darij regis i vno die mēsis p̄fati factū est d̄bus dñi in manu

Aggei. 1. a aggei p̄phe dicēs: Dic ad corobabel filiū salathiel: z̄ ad iesum filium iofedech

Ibi. d. z̄c. Et paulo post. Et suscitauit dñs spi/ ritū corobabel filij salathiel ducis iuda: z̄ sp̄m̄ iesu filij iofedech sacerdotis ma/ gni: z̄ sp̄m̄ reliquoz̄ de om̄i ppl̄o: et in/ gressi sunt: z̄ faciebāt op̄ in domo dñi

Zach. 1. a z̄c. Zacharias autē sic incipit: In mēse octauo in anno sc̄do darij regis factū ē verbū dñi ad zachariā filiū barachie: fi/ lium ado p̄pham z̄c. Et q̄ apparet quōd iofedech zachariā filius ado nominet: qz iofe nepos illi fuit q̄ p̄pha nobilis fuit/ se intelligit: cui zacharias in p̄phetis eximi iure filiū diceret. Inē q̄ notādū quanti sp̄s isti p̄phete fuerint: vt con/ tra tanti regis edictū: z̄ samaritanos z̄ oēs gētes p̄ circuitū edificatione z̄ tēpli impediētes iuberēt templū extrui. coro babel q̄z z̄ iesus z̄ ppl̄s q̄ cū eis erat nō minoris fuisse fidei p̄bant: q̄ p̄phetas iubentes magis audierūt q̄ phibētis regis imperiū.

Zorababel: or/ tus in babilone vel mḡ babilonis: qz ibi iuxta historiā natus ē cū esset de stir pe dauid in bethleem nati. hic signifi/ cat christū: q̄ vt mundū a confusione er/ rozum liberaret in babilone. i. in con/ fusione mūdī oriū z̄ cōuersari dignat̄ est. Qui etiā recte babilonis magister dicit: nō q̄ ea q̄ babilonis. i. mūdī sunt doceat: s̄z q̄s babilonio z̄ iugo p̄ssos in uenit: ad gratiā libertatis erudit: z̄ eruditos ad patriā celestē p̄ducit: cui pater ē salathiel. i. petitio mea de: q̄. s. in psalmo dicit. Dete a me z̄ dabo tibi gētes heredita. tuā z̄c. vnuq̄sqz etiā cū deū inuocās nō aliud q̄rit q̄ ip̄m: p̄t eū salathiel vo/ care. v. Et iofue. Beda. Iofue vt iofue interpretat salua/ tor. Iofedech dñs iust. hic q̄dē sicut filiū nūm xpm̄ significat. vterqz enī ppl̄m̄ in terrā p̄missiōis: ille de lōgo incolatu he/ remi: hic de lōgiore captiuitatis seruitio introduxit. Sic ver̄ iesus electos suos ab omnib̄ malis eruēs ad sup̄ni regni p̄/ missa gaudia inducit q̄ est filiū iofedech. i. dñi iusti. d. quo dicit: Dñs iust: p̄cidet ceruices pctōz̄ z̄c. e. In ip̄so. Be. Pa tet l̄fe text: qz cōfortati verbis p̄phetaz̄ optimates iudeoz̄ nō potuerūt hostiū infestationib̄ a sc̄tō ope p̄pediri. a q̄ de/ scētib̄ adhuc p̄phetis timore hostiū cessauerūt: sicut nūc in ecclia geritur: dum hi qui malignoz̄ū spirituū vel hominū in/

P̄s. 2. b dicit. Dete a me z̄ dabo tibi gētes heredita. tuā z̄c. vnuq̄sqz etiā cū deū inuocās nō aliud q̄rit q̄ ip̄m: p̄t eū salathiel vo/ care. v. Et iofue. Beda. Iofue vt iofue interpretat salua/ tor. Iofedech dñs iust. hic q̄dē sicut filiū nūm xpm̄ significat. vterqz enī ppl̄m̄ in terrā p̄missiōis: ille de lōgo incolatu he/ remi: hic de lōgiore captiuitatis seruitio introduxit. Sic ver̄ iesus electos suos ab omnib̄ malis eruēs ad sup̄ni regni p̄/ missa gaudia inducit q̄ est filiū iofedech. i. dñi iusti. d. quo dicit: Dñs iust: p̄cidet ceruices pctōz̄ z̄c. e. In ip̄so. Be. Pa tet l̄fe text: qz cōfortati verbis p̄phetaz̄ optimates iudeoz̄ nō potuerūt hostiū infestationib̄ a sc̄tō ope p̄pediri. a q̄ de/ scētib̄ adhuc p̄phetis timore hostiū cessauerūt: sicut nūc in ecclia geritur: dum hi qui malignoz̄ū spirituū vel hominū in/

Nico. de lyra \* a. Ca. z̄ reges fortissimi fuerūt in hierlm̄. vt ptz de dauid z̄ salomone iofaphat z̄ plurib̄ alijs. b. Et dñs/ ti sunt z̄c. hoc h̄. ij. Reg. de salomone. q̄ eius dominū se extēdebat a flumine magno euphrate vsqz ad riuū egypti. c. Tributū q̄z z̄c. accipiebāt ab omnib̄ illis puincijs. d. Phibuit viros il. z̄c. ex q̄ ptz q̄ si iste artaxerxes fuit cyr\*

fuit cyr nō retractauit dictū suū: qz nō dederat licentiā reedifi cādi ciuitatē: s̄z solū templū: vt h̄. s. i. ca. nec istud retractauit. e. Et abierūt festini. Dic p̄n̄r ponit opis inhibitiō: cū dicit: f. Et phibuerūt z̄. roboze. i. cū p̄tute exercitus: cui iudei nō poterāt resistere. iō subdit: g. Tūc intermissū est op̄

dei z̄c. et sic ptz q̄ plus fecerit samaritani q̄ rex mādasset: qz phibuerūt reedificationē tēpli quā rex nō phibuerat et sic verificat dictū iosephi. s. q̄ igno/ rāte cyro tpib̄ suis fuit impedita edifi catio templi. sc̄nter t̄m̄ inhibuit reedifi cationē ciuitatē: vt dic̄ Ra. Sa. sub cuius p̄tutu ipedita fuit edificatio tēpli. b. Et nō fiebat z̄. darij regis. Im Josephus iste fuit darij filiū h̄staipis: q̄ fuit amic⁹ corobabel z̄ fauorabil inde is: sic ptz ex sequētib̄. z̄ h̄ maxie fuit vt dic̄ ioseph⁹: qz añq̄ p̄moueret ad regnū fecit votū. q̄ si p̄tingeret eū ad regnū p̄moueri faceret tēplū edificari: et ibi vasa deferri. Sc̄m̄ d̄o Ra. Sa. iste darij fuit filiū asueri z̄ hester regine: et sic fuit fauorabilis iudeis ratione ma tris sue que fuit iudea. Ca. V

Propheetauerunt aut. Et describitur operis resumptio. Circa hoc primo opus resumitur. secūdo de hoc inquir̄: ibi: In ip̄so autem tempore. tertio negociū ad regem deducitur: ibi: Placuit. Circa p̄ mum sciendum q̄ iudei resumpserunt opus absq̄z licentia darij duplici d̄ cau sa. Una fuit: quia confidebant de eius fauore propter amicitiam cum coroba bel p̄m iosephum. vel ratione matris sue hester p̄m Ra. Sa. Aliā causa fuit: quia aggeus et zacharias prophete de nunciabant eis in nomine domini q̄ se cure opus resumēret: et q̄ a persis im p̄dimentum non haberent: et sic anno secūdo darij opus prius intermissū resumserunt. et hoc est quod dicitur: Propheetauerunt autē aggeus p̄pheta et zacharias. quorum p̄phetic habent in libro. xij. prophetaz̄. k. Filius ado. sic debet scribi. s. per vnum. d. id est nepos ado: qz fuit filius baracrachie filij ado: vt habetur in p̄ncipio p̄phetie sue. l. Propheetas ad iudeos. modo predictor: licet inter habitantes hierusalem et terram in circuitu essent aliqui de tribu beniamin z̄ de tribu leui z̄ alijs tribubus: vt dictum est supra. ij. ca. tamē omnes sūt denomiati iudei a tribu iude post reditum captiuitatis babilo nice. Tum quia corobabel dux redeuntium fuit de tribu iuda: z̄ sic erat principalior. lū qz illa tribus fuit ad edificationem templi seruator. m. Et cum eis p̄phete dei z̄c. exita do ppl̄m̄ ad op̄. n. In ip̄o aut tpe. Dic p̄n̄r de ope resū/

pto requirit. Morali. i. Propheetauerunt autē z̄c. Per istos duos lo/ q̄ntes ex inspiratiōe diuina: significat p̄dicatores vitar̄ euāgelii: cer̄q̄ a dō dat̄ sapia z̄ eloq̄ntia. Lu. xxi. c. Ego ei da. vob os z̄ sapiam cui nō potest resistē z̄ p̄dicere oēs adūsarij v̄ri. Et in p̄tatio noim dicit p̄dicatores p̄gruit. Agge⁹ enī interpretat fe/ stiu. Zacharias aut̄ memor dñi: p̄dicatores aut̄ p̄dicti fideles in ducūt ad h̄ndū di iugē mēoriā: vt p̄ h̄ puēire valeāt ad sc̄tōz̄ fe/ stiuatē. Per binariū aut̄ istoz̄ p̄phaz̄ significat q̄ p̄dicatores euāgelij charitate debēt eē adinuicē cōbinati. vñ h̄reg. sup̄ illud Lu. x. a. Misit illos binos añ faciē suā z̄c. Binos q̄ disci pulos i p̄dicationē dñs mittit vt p̄ h̄ nob̄ tacit⁹ inuat q̄ q̄ chari tatē erga altez̄ nō h̄z p̄dicatōis officii nullaten⁹ suscipere debet. l. Propheetas ad iu. s. d̄ reedificatione tēpli. vñ subdit: t. Tūc surrexerūt corobabel z̄c. Per q̄d significat q̄d p̄/ dicatores euāgelici debēt inducere ppl̄m̄ ad edificatōem ecclie q̄d cō/ sistit i morib̄ z̄ fide: z̄ qz nō soluz̄ debēt ad h̄ inducere s̄z oia sed etiā vite ex p̄plo. iō subdit: m. Et cū eis p̄phete eos ad/ iuuātes. In moraliibus enim magis valent facta q̄ verba. \* Quis dedit



fidis retardati: tardiores aliqui ad opus boni fuerunt: repen- te vobis doctorum vel diuinarum scripturarum correpti: nullis tenta- tionum machinis possunt vinci: vel a proposito intentionis reuoca- ri. a Ad quod respondim? Videt quod scripsit presens affuis- se: cum Esdras dicat scripsisse quod non tunc hierosolymis fuisse: sed multo post regnate artaxerxe il- luc venisse reperit. Aut quod tunc vere ibi fuit: et facta templo habu- loniam rediit: ut plures de filiis israhel hierolim reduceret: aut se edi- ficantibus iungit: quasi suus sit quod erga fratres agit: vel quod ipsi agunt: sicut apertus ait: Nos qui viuimus qui residui sumus in aduentu domini non pueniemus? etc. b Exemplar epi. Sultu dissimilis est hec epla illi qua reu beelthee et samasai scri- pserunt artaxerxi. Illa enim accusa- tioe hierosolymitarum: hec laude non solu getis sed et dei omnipotentis plena est illa istidius: hec amicitia- bus istis scripta: quia illa a samaritanis hostibus iudeorum: hec a duce regio- nis trans flumem i. inferioris syrie et phenicis et a socijs eius: qui nul- las iudeos inimicitias dome- sticas habuere: sed tamen regis a qui prate acceperat voluntate creque cu- rabat. Samaritanis qui prima scribentes eplam ad os regis aduersus structores templi accederunt hereti- cis comparant: qui ecclesiam intantum sed a peste comaculat ut etiam ego- sam gentibus reddat: eorumque furo- rem excitant aduersus illa. Dux autem syrie qui regem de ope dei non opando instigat: sed consultando in- terrogat eos significat quod adhuc in gentilitate positus: nec se creditu- ros abnegat: si vera et iusta esse hanc diuinitatis scripturam intelli- gat. Denique audiens a senibus iu- deorum cum rationes redderet: nos su- mus serui dei celi et terre etc. edi- ficantes noluit impedire: sed simpliciter ait quod sit vtriusque templi edifi- cari iusserit et dari? hvelit. Agni- ta autem voluntate vtriusque regis di- ligenter ut opus citius perficeretur adiunxit. Que omnia illis conueniunt quod in gentili vita constituti puerfatio- ne ecclesie visam repente obstupe- scere: deinde ratione religionis au- dire et discere studet: et tandem co- gnoscetes quod a deo celi et terre quod solus vere est deus origine sum- ptis sacrificijs eius conuincant: et edi- ficant iuuare letant. c Lapide ipolito. Nouo. s. que ipolito repperunt: sed polito edificio ap- tauerunt. Nam si veterum lapidum quod in hieremia dispsi fuerat in capite omnium platearum aliquid reman- serunt: lapides noui erant polien- di ex quibus opus templi posset impleri. d mystice videmus in ecclesia fie- ri: cum non solu de his qui penitendo respiscunt: sed etiam de illis qui nup- ad fidem vocati institutione magi- stroy quasi norma opificum compositi: et in edificio congruo ordine sunt locati: edificat. De veteribus quoque et nouis lapidibus. i. dudum positus et ipolitis templum edificat: cum de vtroque populo iudeo. s. et gentili vna christi ecclesia colligit. Aliter enim iam dudum cognitioe et obser- uantia legi velut politus erat. Alter idolatrie macipat nulla spi- ritualium architectorum industria nullo pietatis cultu deformita- tem agrestis et terrene metis exuerat. d Et ligna ponuntur in pa. Beda. Ligna que ad ornamentum vel munimentum templi ponunt eadem scriptorum vita in ornatu ecclesie qua et lapides designat: de quibus di-

pto requirit a duce qui tenebat locum regis in terra illa/cuz dr: C Quis dedit vobis co. etc. q. d. tantum opus nouum non debe- ret fieri sine licentia regis: quia templum edificabat ad modum fortalicij et turris: vnde in terris subiecti non permittunt fortalicia pstrui sine voluntate domini. b Ad quod re. ex videt quod Esdras qui scripsit librum istum tunc erat in hierolim: quia connumerat se alijs: sed postea rediit ad regem: ut pres se cum adduceret de iudeis. fm quod hf. j. vij. ca. dicit etiam dicit quod tunc existens in babylonie connumerat se illis qui erant in hieru- salem. sicut Paulus apostolus associat se illis qui in die iudicij reperietur viu. j. Thessalo. iij. d. dices: Nos qui viuimus qui reliquimus simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam christo in area. c Que essent nomina hominum auctorum edifi- cationis illius: hoc enim quesierat dur- trans flumem et socij eius: ut habet. j. et b rationabiliter: quia si res esset culpabi- lis magis essent puniendi principales quam alij. d Oculi autem dei. i. respectu misericordie diuine et adiutorij. e Sa- ctus est super senes iudeorum: eos confortando et roborando in edificatione. f Et non potuerunt inhibere eos: quia nullus potest resistere voluntati diu- ne: licet autem predicti venissent ad inhiben- dum opus. tamen dominus mutauit eorum voluntatem. fm quod scribitur Proverb. xxi. a. Cor- regis in manu domini quocumque voluerit vertet illud. g Placuitque. Sic dicit nego- cium ad regem referret. Circa quod sciendum quod isti non inhibuerunt edificationem: sed regi si- gnificauerunt eam ut habita eius volun- tate eam inhiberent vel permitteret. vnde non accusauerunt falso iudeos sicut alij fecerant: ut dictum est precedenti ca. sed sim- pliciter factus nunciauerunt. et hoc est quod dicit: Placuitque ut res ad darium referret. tanquam ad superiorem. b Et tunc satisfaceret aduersus accusa- tionem illam: que postea est capitulo pre- cedenti: quia si placeret regi edificatio predicta accusatio non esset in aliquo contra istos. cetera patent vsque ibi: i Que edificatur lapide ipolito: quia non fie- bant ibi sculpture imaginum. k Et li- gna po. etc. i. trabes ex transuerso domus ad tenendum vnum parietem cum alio: et ad sustentandum solarium desuper: et quia parie- tes templi interius erant operitabulis ligneis: sicut fuerat in templo salomonic. l Interrogauimus ergo senes illos. id est principales illius operis. m Nos sumus serui dei celi et terre: quia illud opus fiebat ad cultum eius. n Et edifica- mus templum quod erat extractum ante hos annos multos: quia quadringen- tis et decem annis stetit antequam destrueret per nabuchodonosor. ut dicunt hebrei: o Quod rex israel magnus. s. sa- lomoni: ut hf. iij. Reg. vij. ca. qui fuit val- de magnus in potentia et diuitijs et gloria. ut hf. iij. Reg. iij. ca. p Postquam autem ad iracundiam puo. pres nostri deu- suis idolatrijs et alijs nequitijs: ut habe- tur. iij. Reg. in pluribus locis. q Tra- didit eos in manum etc. ita quod fuerunt debel- lati et destructi magis diuina virtute quam hu- mana propter sua peccata. r Cyrus rex. a deo celi inspiratus. s Proposuit edictum ut domus dei edificaret. fm quod habetur. s. j. ca. cetera patent ex dictis ibidem vsque ibi: Tunc itaque sa-

Quis dedit vobis etc. ut do. hac edificaret. Der istos significant illi qui querunt occasionem impediendi pdr- catione verbi diuini sed tamen non possunt assistente adiutorio spi- rituali/ideo subdit: d Oculi autem dei factus est super senes iudeorum et non potuerunt inhibere eis. Doraliter

E B

de quib' dr: Exultabunt oia ligna sil. rca. VI
Tunc darius rex. Be. Josephus nome loci in q' he
cyri l're sint inuete ita posuit. Et inuetus est in egba

chantis p'structa v'be in regione medie codex. Porro alia tras
latio sic habz: In egbathana in edificio tutissimo regionis me/
doz: An videt q' nome medena no ali
ud q' media significet. b Ut po/
nant. Beda. Non est nobis exponē/
du: qz neq' i priori tēpli edificatione ne
qz in posteriori aliqd' harū mēsurarū v'
hmōi opis inuenit. vñ colligit cyruz b
de suo sensu ptulisse r mēsurā vel ordi
nē t'pis: vt sibi videbat cōgruū annotaf
se. Siquē tēplū (vt s'ba dierū narrāt)
in mēsurā p'ma. i. intra muros interio/
res habebat sexaginta cubitos lōgitu/
dinis: viginti latitudinis et altitudis:
vt regū h'istoria scribit v'sqz ad cenaculū
cubitos. xxx. deide alios. xxx. v'sqz ad ce
naculū sup'ius q'usqz altitudo porticuū
ascēdebat: vt Joseph' testat: deide. lx.
v'sqz ad sūmū tecti. i. simul. c. xx. vt s'ba
dierū docēt. Quō aut dicit ordines po
nēdos de lapidib' impolit'is tres: r sic
de lignis nouis: cū omne tēplū fuerit in/
teri' cedro vestitū: nisi forte moris p'faz
erat sic tēpla facere variato ope: vt tm
lapidū ordines eēt p' parietes: r quar
tus de lignis fabrefactis r b' qz in tē/
plo hierosolymoz fieri debere putauit
An forte de atrio sacerdotū intelligen
dū est eū dixisse q' circa tēplū i gyro fa/
ctū tres ordines habuerat lapidū poli/
torū: r quartū lignoz cedrinoz: eratqz
astātib' v'sqz ad pectus altū: aut de por/
ticu dom' dñi q' erat an' facie tēpli: de q'
scriptura cū (palatiū salomonis fabri/
care) ita memorat: fecit r atriu maius
rotundū triū ordinū: de lapidib' sectis
r vñ' ordinis dolata cedro: necnon et
in atrio dom' dñi interiori r in porticu
dom'. c Reddant. Darius pfe/
ctas l'ras auete sua p'firmat. cōpescens
oēs iudeoz aduersarios r tēplū in lo/
co suo edificari iubet rē. d Hic g.
Significat artaxerxes q' domuz dei et
ciuitatē edificari vetat eos q' p'structiōl
eccleie scē motis p'secutionib' p'radicūt
inter q's ecclesia maxie martyru victo/
ria floruit. Darius aut piā illoz reguz
deuotionē q' agnita fidei xp'iani pietate
nō resistere: sed suis decretis eā adiu/
uare curabāt: e quib' multi interdictis
p'secutionib' p'ioz: seipos cū subiectis
p'p'is eiusdē fidei sacramentis p'secrari
voluerūt: quib' bñ puenit qd dari' ad/
iūgit. Sed r a me p'cep. e. q' rē. Quis
enī explicare valeat quātū ecclesia libe
ralitate regū adiuta sit r locupletata.
e Ut de arca rē. Be. De arca re/
gis ad opus dei sumpt' tribuunt: cū ex
familia seculariū pncipū aliq' ipis fauē
tibus ad fidē xp'i veniūt: q' velut in ar/
ca regis erāt cū regalū arcanoz cōsciū
eēt. Sed dant p'sbyteris r seniorib'
iudeoz in sumpt' opis tēpli dū magi/
stris r ecclesie erudiēdi mēbris adunā
di cōmittūt. Qualis fuit Cassiodorus
quondā

Cassiodorus

Ca. de ly.

Tunc itaqz sasabasar rē.
ex quo patz qd dictū est. s. i. ca. q' iste sa
sabasar fuit corobabel: qz iste fundauit
domū istā p'm q' dicit Zach. iij. c. Da/
nus corobabel fundauerūt domū istā:
r man' ei' p'ficiēt eā. b Et necduz
cōpletū est. p' hostes impediētes.
c Hic g' si videt rē. ex p' p'z q' isti
non hā

nō habebāt volūtate impediēdi opus sed magis promouēdit
dum tamen placeret regi: sicut patebit p' effectū ca. sequen.

Tunc darius rex. Hic p' describit Ca. VI
tēpli p'sumatio. Circa qd primo ponit regis p'cessio.
scdo diligēs executio ibi: Igit' thatannai. Circa p'ri/
mū darius in sua epla primo decretum
cyri recitat. scdo recitatū cōfirmat/ibi:
Hic g' tertio penā impediētū deter/
minat/ibi: A me g'. Circa p'imum dr:
e Et recēsuert rē. in babilone:
non est hic nomē ciuitatis sed puincie
vel potius totius regni: sicut frācia ali/
quādo dr totum regnū in q' sunt multe
puincie. vñ subdit: f Et inuētū
est in egbathanis. istud castrū edifi/
cauit arphaxat rex medoz: vt habetur
Judith. i. g Talisqz scriptus rē.
Id est regū decretū. h Et vt po/
nat fundamēta sup. altitu. cu. lx.
r p'm hoc istud tēplū secundū nō fuit
ita altū de medietate sic fuit tēplū salo/
monis qd habuit centū r. xx. cubitos i
altitudine: vt h'f. ij. Para. iij. r idē dicit
Joseph'. i. Et latitudo rē. credo q'
hic accipit latitudo p' lōgitudie: vt di/
cat latitudo latus mag'. p'fesus: ita et
fuit lōgitudo tēpli salomōis. s. lx. cubi/
toz. Si enī acciperet h' p'rie latitudo
segrē q' h' tēplū secundū fuisse lat' in
triplo h' tēplū salomonis: cū latitudo
fuit. xx. cubitoz tm: vt h'f. iij. Regū. vi.
Alit' tm dicit q' cyrus sic ptulit vt l'ra
sonat ex suo spū: qz sic edificabāt tēpla
p'farū: tm nō fuit sic factū: s' ad silitudi/
nē tēpli p'oris a salomone facti: s' h' nō
verisimile: qz in pncipio hui' libri dr: Su/
scitauit de' spm cyri reg' p'farū rē. r tō
nō est verisimile: q' spū p'rio mēsuras tē/
pli disposuerat ad silitudinē tēploz
idolatrie: sed verisimili' est: q' an' collo/
cationē habuit cū sapientib' iudeoz: et
p'm eoz consiliū tēplū fieri disposuit et
p'cepit. k Ordines de lapi. im. b
tres. vtrū aut isti tres ordines eēt p'm
altitudinē muri vel p'm ei' spissitudinē
nō h'f: videt tm mag' p'm spissitudinē:
ex p' qd subdit: l Et sic ordines
de lignis rē. In hebreo h'f: Et ordo
de lignis nouis: parietes enim tēmpli
exterius erāt de lapidib': sed interioris
erant operti tabulis ligneis: sicut et in
tēplo salomonis. m Hic ergo.
Dic p' sequenter ponitur decreti recita/
ti confirmatio. ideo subdit: n Pro/
cul reddite ab illis. i. nullū nocamē/
tum inferte: sed magis adiutorium. vñ
de subditur: Et de arca regis. i. de tri/
butis que dantur de regione rē.
\* Et offerant

nis: ptulit cyrus rex de tēplo ba
bylonis: r data sūt sasabasar vo
cabulo: quē r pncipem p'stituit:
Dixitqz ei: Hec vasa tolle r va
de: r pone ea i tēplo qd est in hie
rusalē: r dom' dei edificet i loco
suo. Tūc itaqz sasabasar ille ve/
nit: r posuit fundamēta tēpli dei
i hierlm: r ex eo tpe v'sqz nūc edi/
ficat r necdū cōpletū est. Hic g' b
si videt regi bonū: recēseat in bi
bliotheca regl q' est in babiloe:
vtrum nam a cyro rege iussuz fu/
erit vt edificaret dom' dei in hie/
rusalē: r voluntatē regis sup hac
remittat ad nos. Ca. VI

Tunc darius rex p' b
cepit r recēsuert i c
bibliotheca librorū
q' erāt repositi in ba/
bylone: r inuentū est in egbatha f
nis qd est castrū in medena pu/
cia: volumē vnū: talisqz scriptus s
i eo erat cōmētari'. Anno p'mo
cyri regl: cyr' rex decreuit vt do/
mus dei q' est i hierlm edificaret
in loco vbi imolent hostias: r vt b
ponat fūdāmēta supportātia al/
titudinē cubitoz sexaginta: r la/
titudinē cubitoz sexaginta: ordi/
nes de lapidibus impolit' tres:
r sic ordies de lignis nouis. Sū l
ptus aut de domo regl dabunt.
S' r vasa tēpli dei aurea r argē/
tea q' nabuchodonosoz tulerat
de tēplo hierlm: r attulerat ea in
babylonē: reddant r referant in
tēplū hierlm i locū suū: q' r posi/
a babilonio. i. quo ea nabuchodonosoz
posuerat.

ta sūt in tēplo dei. Hic g' thatan
nai dux regiois q' est tras flumē
r starbuçannai r cōsiliarij vestri
apharsathai q' est tras flumē p' n
cul recedite ab illis r dimittite si
eri tēplū dei illō a duce iudeoz
r a seniorib' eoz: r domū dei illā
edificet i loco suo. S' r a me p'
ceptū ē qd oporteat fieri a p'sby/
teris iudeoz illis vt edificet do/
mus dei: scz vt de arca regl: id ē t
de tributis q' dant de regioe tras
flumē studiose sūptis dent vris

Moraliter. d Tūc darius rex
p'cepit et recēsuert rē. Per dariū
regē cōueniēter significari pōt sum'
pōtifer ad quē spectat vniuersalis eccle/
sie regimē: per hoc igit' q' ad determi/
nationē negociū darius bibliothecā re/
cēseri fecit r reuoluit: significat q' sum/
mus pōtifer in determinatione negoci/
oū fidē vel mores tangentiū p' se et p'
alios ad h' idoneos debet inuestigare
qd de h' sentiant sacre scripture: r p'm
hoc negocia terminare: sicut dari' post
dictā disquisitionē p'cepit diligēter exe/
qui dom' dei edificationē. t Ut
de arca regis. studioso sumptus den/
tur. Hā in p'is operib' sum' ponti/
fex r etiā al. plati nō solum debent eē
fauorabiles verbis: sed etiā temporali/
bus auxilijs prout possunt.
\* A me ergo

quondam senator: repente ecclie doctor: q dum in expositione psalmoz diligēter attēdit: qd Ambrosi: qd Hillari: qd Augu stinus: qd Cyrillus: qd Iohes. qd ceteri sancti dixerūt edoctū se a seniorib iudeoz. i. pfitentiū z laudantiū deum probavit.

**Titulos z ag. Be.** Dec aialia q mūda sūt z frumētū z sal z vinū z oleū q fm legē offerunt: i significatiōe bonoz hoīm vel operum pfectoz: vl charismatū spiritualiū sepe ponūt: q nūc iubēte rege in holocau stū deo celi offerunt: cū fauentib mun di pncipib res sacre ecclie crescūt: sub ditig eis ppli i vna veritatē fidē xpo cō secrādi: aggregant: z qquid boni na turalis qsq diuinit habuerit: quicqd a vris ecclie salubre didicerit totū i di uinū cultū ipendit. **b Scdm ritū.** Quia tūc tm vota offerentium accepta erūt: cū fm catholice pacis ritū offerū tur. q aut gētili supstitione vl heretica pmixta sūt: bona nō sūt. **c Orētq zc.** fm illud apli. Obsecro g pmo oim fieri obsecratiōes z ofones: postulatio nes: g rāuz actiōes oibus p hoibus p regibus z oibus q in sblimitate sūt.

**d A me g po.** B. auissima pena vo luit eū punire q decretū mutaret dāno scz oim q haberet z aie sūe quā etiā li gno cōfusus longo cruciatu amitteret. **Dylice** Dylice autē opa nra lignis cōpa rant: bona fructiferis: praua aut salci bus z incēdio dignis: tolliturq lignū de domo eius q holocaustis dñi tra dicit z erigit: z ipe in eo pfigit: cū opa eoz q paci ecclie repugnāt oibus mani feste q sint iutilia z pueria patefcūt: z ipsi in eis nō vite gaudiū: s3 mortis la queū acqfisse pbant. **Dom** qz talium publicat. i. publico cēsu p sribit: cū cor pora eoz cū qbus in hac vita remanse rūt i resurrectiōe ppetuo punienda tor mēto seuis exactorib: immūdis spiriti bus in p tate tradunt. **e De aut.** decretū suū diuīte potētie pfirmari desi derat: z ipse vt hō tpali regno pditus p pace dom dei: publica lege oia que pōt facit. **Ad nūc** qz in ecclia gerit: cū terrene p tates ad fidē cōuerse p statu ecclie publica edicta pponūt: z hanc dño iuuāte z inimicos debellāte placidā pacē semp hre cupiūt. **f Senio res aut.** Nūc qz pfluentib ad fidem pplis: z aliqñ his q foris sūt fauētib seniores iudeoz. i. q magisterio digni sūt eccliam qtidie vbo z exemplo edificāt z pferant: qz si diabol ipugnet: iuenit tñ sermo dei in qbus vincat z fugat: aduersarij muros veri tatis extruat. **g Juxta pphetiā zc.** Predixerāt em: qz si edificādo tēplo inuiderēt mox donāte dño z opus ipm cōple rent z bonis oib abūdarent. **Be.** Memo qd aggeus dicit sub dario rege iacta eē tēpli fundamenta estimet p trariū huic hstorie: in qua scriptū est. Scdo āno cyri regis fundatū esse a cemētarijs tēplū multū laudāte deū: z cōgaudēte p plo. Tunc em ipsi tēpli fundatio descripta est. i. dom interioris cui mē sura spāliter Regū z Paral. hstoria refert. Nūc aut cū edifi catione dom z porticuū z gāgophilaciōz q domū vndiqz am biebāt fundata dicunt edificia: quoz in Paral. ita fit mentio fecit z atriū sacerdotū z basilicā grandē z offia i basilica q te rit ere. In qua. i. basilica tēplo circūposita pplis ad orandū pfi sibat: z custodes ac ianitores tēpli p vices die ac nocte exulta bāt: sicut paral. docet. hec aliqñ generalit cū ipso tēplo anume rant (vt in euāgelio) vbi docēte in tēplo dño mulierē in adul terio deprehēsam adduxerunt pharisei z scribe quā nullo mō nisi in aliqz portic tēpli introducere potuerūt. Aliqñ sepatim sub noie gāgophilaciōz: vel exedrariū vel porticuū vel atriōz. **vñ.** Qui stat i do. d. in. a. do. d. n. **h Et artaxerxe.** Que rīf quō iubēte artaxerxe dicat dom pstructa: cū statim subiu gis: eā regnāte adhuc dario fuisse cōpletā z dedicatā: nisi forte credendū ē etiā artaxerxē misso auro z argēto iussisse: vbi siqd min i edificio vel ornatu tēpli vel vasoz eēt cōpletū pficere.

**Ham esdra**

**Ma esdra** illuc pperate scriptū est q idē rex cū pncipib vl con siliarijs suis plurimū auri z argēti z vasoz miserit ad tēplū. i. **Adēsis adar.** Be. Cui tertia die dom cōpleta ē: ipse ē marti quē scriptura duodecimū iuxta cursū lune solet appel lare. **Nec vacat a mysterio** q dom dñi q septimo mēse in edi ficio altaris cepta est: duodecimo mēse est pfecta. Cepta est em in initio mēsis septimi: qz oē bonū qd facim pueniēte grā spūsancti incipim: z eadē comitā te pficim. Cōpleta est autē duodecimo mense ob signi

illis: ne impediatur opus. **Quod si** necesse fuerit z vitulos z agnos z hēdos: in holocaustū deo celi frumentū sal: vinū z oleū: fm ritū sacerdotuz q sūt in hierlm def eis p singulos dies: ne sit in aliq qrimonia z offerat oblatiōes deo celi: orētq p vita regl z filiozum ei. **A me g positū est decretū:** vt ois hō q hāc mutauerit iussionē: tollat lignū de domo ipsi z erigat z pfigatur in eo: dom aut ei publice. **Deus autē q habitare fecit nomē suū ibi:** dissipet oia re gna et pplm q extenderit manus suā vt repugnet z dissipet domū dei illā q est in hierlz. **Ego dario statui decretū** qd studiose ipleri volo. **Igitur thatannai dux regio nis trās flumē z starbuçannai et p siliarij ei fm q pceperat dari rex sic diligenter executi sūt.** **Se niores aut iudeoz edificabant z p sperabāt iuxta pphetiā aggei pphete z zacharie filij ad do.** **Et edificauerūt z pstruxerūt iubēte q post dariuz regnauit: cur tpe esdras de babilonia hierlm ascendit.** **Deo isrl: z iubēte cyro z dario et artaxerxe regib p saruz: z cōple uerūt domū dei istā vsq ad diez tertiu mēsis adar: q ē ann sextus**

**Nico. de lyra**

**a Et offerat oblatiōes deo celi zc.** ex quo p t3 q iste rex habebat si dem vni veri dei: nec tenebat ad legē mosaycam: cū eēt gentilis: vt frequēter dictū est: sufficiebat em gentilib ad salutē credere vnū deum. pudentem sa luti hoīm per modū sibi congruū: et in hoc articulo pudentie continetur totū xpi mysteriuz implicite. **b A me g.** Hic consequēter taxatur pena impedi entū edificationez templi cum dicitur: **c Ut ois hō qui hanc mutauerit iussionem:** ponendo impedimē tum. **d Tollatur lignuz de do mo ipsius:** ad faciendum patibulū in quo suspendatur: **e Domus autē eius publicetur.** i. bona ipsius fisco regio applicentur. **f Deus autez qui habitare fec zc.** hoc dixit rex de uotus rogans deum celi vt per oipotē tiam suam z iusticiam puniat impidien tes dicam edificationez: si aliqui tales surgerent quos nō posset punire eo q non essent sub sua p tate. **g Igitur thatannai.** Hic psequēter describitur mandati regis executio: z pmo circa h describitur consummatio templi: secundo dedicatio consummati: ibi: **Fuerūt aut.** Circa primū primo pontē diligentia gē tilium qui erat serui regis: ideo subdit: **h Scdm q pceperat dari rex zc.** et sic p t3 per effectū qd dictū est. s. scz q isti nō habebant voluntatē ipedi endi op dei: sed magl pmouēdi: decla rata circa hoc regis voluntate. secundo ponitur executio operis per iudeos cū dicitur: **i Seniores autez iudeo rum edificabant:** populum inducen do ad opus. **k Juxta prophetiā aggei zc.** qui predixerat opus non ipediri a persis. **l Juben te deo israhel.** per aggeū z zachariam prophetas suos. **m Et iubente cyro:** vt habetur. s. i. ca. **n Et dario.** vt patet in isto ca. **o Et artaxerxe.** dicit autē **Ra. Sa. q** iste artaxerxes idem est qd darius: sed vocat ē dari noie p prio. artaxerxes autē nomine cōmuni regio. qz fm ipm omnes reges persarū vocabant artaxerxes: sicut z oēs reges egypti pharaones: z romani cesares. **Josephus vero** dicit q iste ar taxerxes fuit filius darij vocat tñ eum xerxē: qz licet tēpore pa tris templū fuerit completū: vt habet in hoc ca. tamen aliqua que pertinebant ad ornatū templi iam edificati: z aliqua edifi cia circa templū tempore suo fuerunt facta. **p Et cōpleue runt domū dei istā vsq ad diem tertiu mēsis adar:** qui est. xij. mēsis apud hebreos: z partim correspondet mar tio nostro: z partim february: quia primus mēsis eozuz sem per incipit a propinqiori lunatione eqnoctio vernali qd est. xij. die martij siue sit ante eqnoctiū siue post: siue i ipso eqnoctio.

**fecerunt autem.** **\* b A me g positū est decretū** vt ois hō q hāc mu tauerit iussionem zc. Per qd intelligit q ipediētes edifi cationē ecclie icurrūt dānationē eternā. vñ z in lris papalib dz: **Nulli g oino hoīm liceat zc.** si qd aut h attētare psumpserit indignationē oipotētis dei z btoz aploz ei Petri z pau li se nouerit icursurū. **g Igitur thatannai dux zc.** Per istos designatur illi q facta sup eos manu dñi ipeditiozibus edificationū ecclie sūt adiutores edificantiū ipam: z hec est **\* mutatio dextere**

**Diuisio**

**Artaxerxes**

**Josephus**

**Doraliter**



per imolatione agni de egyptiaca seruitute ad libertate tran-

em maxima nunc i futuro iustoy leticia pfectu ee opus iusticie vl

ferunt: vel ipse agn. i. xps p nobis imolatus trasiuit ex b mu-

ecclie pueris etia gentilib. q oim resistebat ad adiunadu ei sta

do ad patre: qd imitatur cu ab infimis voluptatibus ad cele-

tu. i. pfirmada xpiie religiois pace p mudu. Ca. VII

stia quereda trasm: z vere pficim cu a carnis ergastulo solu-

ost hec. Be. Ducusq reditus ppli de babilone

ti celeste regnu intram. Be. Quare de pascha post edifica-

in hierlm: z relatio vafoz: dedicatio tēpli: z celebra-

cati enim fuerant sacerdotes et leuite quasi vnus: omnes mudi

ad imolanduz pascha vniuersis filijs trasmigrationis z fratrib

suis sacerdotib z sibi: Et come derut filij isrl q reuersi fuerat de

transmigratione: z oes q se sepa a q. i. in qnatioib fuit. b q sit z gētes

celi. q. i. ab eis sepati i vnitate z castitate dno fuit eiusq solētia

sincero corde celebrat. rauerat a conquinatioe gentiuz frē ad eos

vt qreret dñz deū isrl a q in acymis sin. z ve. Et fecerut solēnitatē acymoz se

tio solēnitatū: z dedicatio canticoz dñi q in terra aliena nō poterāt

cantari sb corobabel z iosue dscrībunt: q oia hu mane saluatiois in xpo

z inēt formaz: cū hi q cū pctō originali in mudū vene rant sacramētis

fidei purificati saluan tur: vel q peccādo fidē corrūpunt: peni tendo recipiūt:

z vtriqz p eundem sal uatozē verū regē z sacerdotē veruz pa scha celebrantes

de mudo ad ptem de morte trāseūt ad vitā. Sed qz tēplo in censo vrbe subuersa:

scripture qz fue runt: puste: z has miserāte dño repari oportebat:

vt q edificia eruta restaura uerāt haberēt vñ ipsi moniti int dis cerēt restaurari. Bñ seqt. d Post hec aut zc. Artaxerxis regl. Be.

Nota Maximā em q salomō prius tēplū maxima pace regni breui tpe z

Nulla pace regni breui tpe z nullo contradicēte pfectū. De/

Et fecerut so. Be. Pōt in hoc loco celebratio pa

Et ipse scriba

Nota Maximā pace regni breui tpe z nullo contradicēte pfectū. De/

Et ipse scriba

Et ipse scriba

Et ipse scriba velox. Bed. Scriba velox in lege moysi appellat esdras: qz esdras legem moysi qz psumpta erat refecit: z etiā vt cōis maiorū fama est omnē sacre scripture seriē quam ignis absumperat. put videbat legētibz sufficere scripsit: z nō nulla (vt referūt) qz oportuna putabat adiecit. de quibz est illō:

Et nō surrexit ppheta in isrl sicut moyses quē nosset dñs facie ad faciem zc. Que verba dicere nō potuit: nisi qz diu post moysen vixit. Et in libro samuelis olim in isrl sic loq̄bat vnusq̄sqz vadēs p̄sulere deū. Venite z eam ad videntem. Qui enī ppheta hodie dicit: olim vocabat vidēs. Nonnulla autē integra volumina qz quondā in p̄plo isrl habebant intacta reliquit: is eoz nihil aliū qz noīs memoria habet: vt est illud in libro numeroz: vñ dicit in libro belloz dñi z in Iosue: Nōne p̄ scriptū est i libro iustoz. In regū qz z Paral. voluminibz memorant libri historici pphetarū: achie syronitis: z semeie: addo et nathā. Est et qz z iesu filij anani. i. qui libz Regū israhel scripsisse dicit: z multa alia quoz nulla debent hodie posse reperiri vestigia. Ferunt qz p̄ certo hebrei qz leuiozes israhel excogitauit sub nominibz earū qz an habuerāt quibz velocissime tantā libroz copiam qz psumpta erat reficeret. Ideo nō solū scriba sed etiā velox noīat. Priores autē lre remāserūt apud samaritas quibus illos. v. libros moysi qz solos de septuaginta sc̄ta receperant scribere solebant.

Et ascēderūt de filiis israhel. Bed. Notandū qz in capite huius libri scriptū est qz ad p̄missionē cyri ascēderunt de babilone corobabel z iosue: z de filiis iuda z beniamin cū sacerdotibus z leuitis oēs quozū suscitauit de sp̄m: de quibz additū est qz essent de captiuitate quā transtulit nabuchodonosor in babilonē. hic autē sub esdra duce: nulla iude z beniamin vel nabuchodonosor: sed tm̄ filioz israhel z sacerdotū et leuitarū: qz cū illo ascēderūt: mētio est. An videt qz illi de iuda z beniamin fuerūt qz nabuchodonosor captiuauit. Di autē de decē tribubz qz sp̄aliter post diuisionē israhel vocabat: qz assyrioz reges lōge an captiuauerāt: z vltra mōtes medoꝝ fecerūt habitare. Tūc ḡ due tribz maria ex pte redierūt z tēplū graui labore restaurauerūt. Decē autē tribz qz minorē religionis curā habuerūt: qz destructo chaldeoz iperio libere sub regibz p̄sarū viuebāt: cum tēplū edificatū z cōp̄ssam esse samaritanoz inuidiā cōpererēt: tandē aliqz ex eis redierunt: plures ibidē resederunt: quoz p̄genies vsqz hodie in eisdē partibz detineri z v̄ire gēti p̄sarū perhibet. Sicut autē corobabel z iesus xpm significāt qz captiuitatē humani generis sua gr̄a relaxat: z suā in nobz domū sc̄tificādo z possidēdo edificat. Sic esdras sacerdos et velox scriba eundē qz nō venit soluere legē sed adimplere figurat: qz is scriba legis vel scriba velox in lege moysi potuit vocari: qz ipse moysi legem p̄ angelū dedit: ipse ppheta veritatē docuit: ipse electoz mētes ad intelligendā z faciendā patriis voluntatem accēdit. An h̄ testamentū qd̄ disponā domui israhel post dies illos dicit dñs dādo leges meas in mēte eoz zc. Et lingua mea calam⁹ scribe zc. Lingua enī p̄phe calam⁹ erat velocis scribe: qz qz dñs illū sine mora t̄pis intus docebat: hoc ipse p̄ officii lingue foris sp̄aliter declarabat. Esdras qz interpretat adiutor: qz solus xps pplm suū a tribulationibz liberat: z de p̄fusione vitioz ad pacē p̄tūtū p̄ficiētibz meritoz gradibz inducit. vñ: Auiliū meū a dño zc. Ad hoc sicut Esdras partē ppli non minimā de captiuitate hierosolymā reduxit: z pecuniā ac vasa sc̄ta in gl̄iam tēpli: z pplm ab v̄ozibz alienigenis p̄tificali auctoritate purgauit: ita xps in carne apparēs p̄fusione mūdī: libera p̄fusione vitioz intrauit: vt nos secū rediēs ab omni p̄fusione liberatos ad trāquillitatē supne pacis induceret: cui⁹ pacis p̄gnus in p̄senti accipim⁹ p̄m illud: Pacē relinquo vobz: pacem meā do vobis. i. t̄palem vitā pegrinatibz relinqz: p̄petuā ad celestē patriā pueniētibz do. c. Quia in p̄mo zc. Be. Prima die mēsis cepit ascēdere de babilone: z q̄nto cū filiis trāsmigrationis: z primo die mēsis puenit in hierlm. Primordiu enim men

ron sacerdotis ab initio. Ipe esdras ascēdit de babilone: z ipse scriba velox in lege moysi: quā dñs deus dedit israhel. Et dedit ei rex p̄m manū dñi dei eius: bonā sup eum oēm petitionē eius. Et ascēderunt de filiis israhel: z de filiis sacerdotū: z de filiis leuitarū: z de cātoribus: z de ianitoribus: z de nathinneis in hierusalem: anno septimo artaxerxis regis: z venerūt in hierlm mēse q̄nto: ipse est annus septim⁹ regis. Quia in primo die mēsis p̄mi cepit ascēdere de babilone: z in primo die mēsis quinti venit in hierusalē iuxta manū dei sui bonā sup se. Esdras at parauit cor suū: vt inuestigaret legē dñi: z faceret z doceret i israhel. Et esdras autem parauit zc. Magna virtus hominis parare cor suū ad obsequium diuine voluntatis: et dicere posse. Paratum cor meum deus: paratum cor meū. Beda. Christus quoqz parauit cor suū vt inuestigaret legem dñi: quia talem sibi hominē quē suscipere diuinitus p̄uidit: qui nō solum sine peccato: sed etiam plenus esset gratia z veritate: qui nulla sibi repugnante lege peccati legem dei absqz vlla mentis vel carnis cōtradictione seruaret. vnde: In capite libri scriptum ē de me zc. Item dñs inuestigauit legem dei: qz abiectis phariseorum traditionibus scripturam sanctam mystice intelligere docuit: z decreta euangelij que attulit magis perfecta z deo accepta qz ea que per moysen p̄miserat ostendit: Unde audistis quia dictum est antiquis: Diliges amicū tuū: z odio habebis inimicū tuū. Ego autē vobis dico: Diligite inimicos v̄ros zc.

Artaxerxes

eni mēsis in q̄ luna nouū a sole lumē mulari credit: nouū do ni celestis initiū significat: z bene prima die mēsis primi ascēdit esdras de babilone: cū eis qz a captiuitate saluabat: qz p̄ncipiū sc̄te p̄uersionis in q̄ sathane z regno ei⁹ abrenūciāz illustratione sit diuine pietatis in nobz. Primo quoqz die mensis. v. puenit in hierlm: qz z hoc nō nostri libertate arbitrij: sed inspiratione superne lucis fit: vt audito euāgelio ecclesie mēbris incorporeremur. pulcergz z salubris in ecclesia mos z doctrina patrū inoleuit: vt z his qui cathēgizantur quattuor euangelioz sacramentum explanetur: z recitetur in exordio. Item prima die mensis quinti venit cum his qui liberati erant ab hostibus in hierusalem: quia dum completis quattuor euangelioz preceptis celeste regnum ingredimur: quasi nouū mensis initium celebramus quia noue iam lucis gaudia in sole iusticie cernimus velut post quattuor menses lucide actionis qz in via pegimus: quintum mensem perpetue remunerationis in luce patrie celestis agimus. Beda. Primo mense cepit esdras ascēdere de babilone. z. v. cum filiis transmigrationis venit in hierusalē. Quattuor enim menses iter de babilonia in hierusalem complet: quia per quattuor libros euāgelij fidem z sacramenta veritatis discimus: quibz de captiuitate diaboli domino duce erepti ad libertatē filioz dei ascēdimus: z in eisdem libris precepta continent operum quoz quasi gressibus quotidianis ad superna promissa veniamus. c. Iuxta manū dei. Esdras firmatus scz gratia et protectione diuina qua p̄spere cepta perficeret. Sicut christus: qz deus erat in christo mundum reconcilians sibi: manus quoqz dei sup eū humanitatem fuit: qua in passione exaltatus: z ad menia superne ciuitatis ascēdit: et fidelibus suis iter patefecit. e. Esdras autem parauit zc. Magna virtus hominis parare cor suū ad obsequium diuine voluntatis: et dicere posse. Paratum cor meum deus: paratum cor meū. Beda. Christus quoqz parauit cor suū vt inuestigaret legem dñi: quia talem sibi hominē quē suscipere diuinitus p̄uidit: qui nō solum sine peccato: sed etiam plenus esset gratia z veritate: qui nulla sibi repugnante lege peccati legem dei absqz vlla mentis vel carnis cōtradictione seruaret. vnde: In capite libri scriptum ē de me zc. Item dñs inuestigauit legem dei: qz abiectis phariseorum traditionibus scripturam sanctam mystice intelligere docuit: z decreta euangelij que attulit magis perfecta z deo accepta qz ea que per moysen p̄miserat ostendit: Unde audistis quia dictum est antiquis: Diliges amicū tuū: z odio habebis inimicū tuū. Ego autē vobis dico: Diligite inimicos v̄ros zc.

Artaxerxes

Artaxerxes

Nico. de lyra

Et ipse scriba velox zc. quia legem combussam a chaldeis reparauit: et quia nouas litteras inuenit quibus verba hebraica expeditius z melius scribunt: z sic ostenditur ei⁹ conditio q̄tum ad scientiam. b. Et dedit ei rex. i. petitiones suas concessit. c. Scdm manū dñi dei eius bonā super eū. quia hoc factum est magis ex dei bonitate: qz esdre idoneitate. d. Et ascēderūt de filiis israhel. qz hierlm est in altiori situ qz regio babilonis vñ recesserūt. e. Esdras autē parauit cor suū. i. totā attentionē suā posuit. f. Et inuestigaret legē dñi. eā reparādo. g. Et faceret. eam ope adimplēdo. h. Et doceret in israhel. hic est debitus p̄cellus doctoris: sicut iesus cepit facere et docere: vt habetur Actuum. i. a. i. Preceptum. q̄tum ad moralia.

Et iudicium pturis veteris ac noui testamēti. is sequit: e. Esdras autē parauit cor zc. i. querēdo ei⁹ sanū intellectū. g. Et faceret z doceret in israhel. Doctor enī z predicator non solum debent docere verbis sed etiā factis exemplo christi: de quo dicitur Actuum. i. a. Cepit iesus facere et docere.

Artaxerxes

1. Re. 9. b

Nota

Ps. 44. a

Ps. 120. a

Sob. 14. d

Vertical text in the right margin, partially cut off.

**A**rtaxerxes rex. Artaxerxes q̄ de nota mēte tēplū z sacerdotes dñi veneratur: eiq̄ famulaf: christianos p̄ncipes: sic z darius significat. Nec mirū si successores cyri qui tēplū z ciuitatē fecerunt edificari: q̄ seruos ei⁹ ac legē di legerūt atq̄ inuerunt: christianos reges figurāt: cū ipse dñs p̄ p̄phetā cyrū significare filiū suū dicit: z eius noīe illū honorificauerit/dicēs: **H**ec dicit dominus christo meo cyro. **D**ec dicit dominus christo meo cyro. **A**me decretū. Quia ad regē p̄uenit fama diuine virtutis per quā ille in censam a chaldeis legē (eisdē quib⁹ prius p̄p̄rijs sermonib⁹) Quis alio l̄rarum charactere) nouauerit. **E**t cuiusq̄ zc. **O**bus licentiā eūdi tribuit: nullū ire cōpellit: christiani p̄ncipes nullū cogētes ne sit incerta uolūtas fidei oībus quib⁹ placu erit in regno suo xpm colere p̄mittunt. **E**t septē cōsi. In libro **H**ester legit moysi fuisse p̄sarū regib⁹ vt in cunctis agēdis vel discernēdis. vij. p̄silio vterentur. vij. p̄siliarijs vtunt fideles cū in oib⁹ q̄ faciūt p̄cepta diuine scripture sequunt. **H**oc dicit dominus eloq̄a casta: argentū igne examinātū p̄batū terre purgatū se/p̄tuplū. i. sc̄ta illustratione septiformis sp̄ritus p̄fectū. **H**issus es. **H**issus esdras a facie regis z septē p̄siliatorū eius vt uisitet iudeā z hierlm: z uersi ad fidē p̄ncipes seculi z scripturarū p̄suasione roborati: xpm ad saluandā eccliam z congregandā de gētibus quotidiano auxilio qd̄ esdre nomen significat venire desiderat/dicētes: **D**ñe de⁹ virtutū conuertere respice de ce. z. v. v. vi. zc. **Q**ue ē in ma. **H**irū q̄ inuenit uerbum in epla artaxerxis q̄ p̄p̄he solēt uti: cū dicit legem dei esse in manu serui illius. scriptū ē enī. **F**actū est uerbū in manu aggei p̄p̄he: **E**t dñs fecit qd̄ locutus est in manu serui sul helie: **R**estificatus est dñs in isrl z in iuda p̄ manu oīm p̄p̄hetarū: qz. s. p̄p̄ete nō minus opando q̄ loquēdo q̄ dei sunt p̄dicabāt. **C**hristus legē in manu habuit: qz eā quondā p̄ moysen. put uoluit statui: z nūc eandē p̄ semetip̄m immutās ad p̄fectiora trāstulit. **E**t ut fe. **M**oran da fides z sapia regl z p̄siliatorū ei⁹ q̄ do na sua magis p̄ illū q̄ legē dei i manu habebat. i. ope cōplebat offerēda esse intellexerunt. **C**ui⁹ in hierlm. **B**ed. **F**ideliter z docte eū in hierlm habere tabernaculū dicit: quē supra dixerat deū celi: tabernaculo enī in itinere utimur: z de⁹ celi tabernaculū habet in hierlm: qz q̄ eternā sedē in celis habet ip̄e cū p̄grinantib⁹ in hac ecclia sc̄tis ad tēp⁹ morari dignat. vij. **E**cce tabernaculū dei cū hoibus. **E**t qz esdras non solū p̄dicatoz quoz vnus erat: sed etiā xpi ad cuius membra p̄tinebat ty pū gesserit: q̄si p̄ illū dona offerim⁹ cū in oībus opitulatione indigemus: vt bona q̄ agim⁹ deo patri accepta sint. **N**emo enī inquit uenit ad patrem nisi p̄ me: z de illo **J**ohānes ait: **H**ic est xpiatio p̄ peccatis nostris. **E**t omne aurū z argētū. **D**e hac pecunia fideles in ecclesia sua bona opa clarere cupiūt. vt p̄ hoc patrē cum sanctis habeant: z aliū ipsoz exēplis p̄ficiant. **H**ā q̄si de argēto z auro nro sacrificia libamina z hostie ad offerendū dño cōparant: cum uisa operū nostroz claritate p̄p̄riū p̄uertunt ad officiū pietat: q̄ z ip̄i bene uiuēdo dño p̄secrant. **S**ūt autē qd̄a sc̄toz clarissime p̄tutes: q̄ nō oībus in exēpla opis possunt ostēdi: sed tm̄ ad glorificandā dei gr̄am recitari: vt est illud quod **Daniel z**

**p**trū z iudiciū. **H**oc ē autē exēplar epistole edicti: qd̄ dedit rex artaxerxes esdre sacerdoti scribe erudito i smōnib⁹ z **E**xemplo. **R**ceptū dñi: z cerimonijs ei⁹ i isrl. **A**rtaxerxes rex regū esdre sacerdoti scribe legis dei **E**t ad distinctionem. **S**illoz q̄s de hominibus mortuis aut certe de nullis institutos nouerat. **C**eli doctissimo salutē: **A**me decretū ē vt cuiusq̄ placuerit i regno meo de pplo isrl: z de sacerdotibus ei⁹ z de leuitis ire in hierlm: tecū vadat. **A** facie enī regl z septē cōsiliarioz ei⁹ missus es vt uisitet iudeā z hierlm in lege dei tui **N**ō solū i ligna: qz cepit ihs fa. z do. **Q**uē est i manu tua: z vt feras argētū z aurū qd̄ rex z cōsiliatores ei⁹ spōte obtulerūt do israhel: cui⁹ i hierlm tabnacuū est. **E**t omne argētū z aurū qd̄ cui⁹ iueneris i vniuersa pro uincia babylonis: z ppl̄s offerre uoluerit z de sacerdotibus qui spōte obtulerunt domui dei sui / q̄ ē i hierlm libere accipe: et stūdiose eme de hac pecunia vitulos / arietes / agnos / z sacrificia z libamina eoz: z offer ea sup altare templi dei vestri qd̄ ē in hierlm. **S**ed z siqd̄ tibi z fratrib⁹ tuis placuerit d̄ reliq̄ argēto z auro vt faciāt iuxta uolūtatez di vestri facite. **V**asa q̄z que dāt tibi i ministeriū dom⁹ dei tui: trade in conspectu dei in hierlm. **S**ed et cetera q̄bus opus fuerit in domo dei tui quātūcūq̄ necesse est vt expēdas: dabis de thesauro z fisco regl et a me. **E**go artaxerxes rex statui atq̄ decreui omnibus custodibus arce publice qui sunt trans flumen: vt quodcūq̄ petierit a uobis esdras sacerdos scriba legis dei celi: absq̄ mora detis vsq̄ ad argēti talenta centū: z vsq̄ ad frumētū cho

**Daniel z Hieremias pueri p̄phetauerūt qd̄ iohānes nondū natus: qd̄ Corneli⁹ cū domo sua nondū baptigatus sp̄m̄ sc̄m̄ accepit: z innumera miracula instar argenti in domo dñi. **H**ec tm̄ ex h̄ argēto vel auro oblationes q̄ super altare ponunt emipossunt: qz talia cū audim⁹ mirari quidem uelut diuina debem⁹: s̄ q̄si possibilis imitari nō ualem⁹. **V**asa q̄z q̄ dant. **S**erus esdras uasa miscōie q̄ sibi traduntur ab hoibus in p̄spectu patris in supnā hierlm tradit. **D**e quib⁹ dicit: **Q**uō poterit quisq̄ intrare in domū fortis z uasa eius diripere nisi prius alligauerit fortē: fortis enī erat rex babylonis. i. diabolus: sed uictus z ligatus a dño ea q̄ iniuste possidebat uasa. i. electoz corda / amisit: neq̄ auferenti z ad supnā ciuitatē cui⁹ erāt p̄p̄ria reducti tradicere potuit. **E**t a me. **P**rius xpiiani subiectis suis imperāt: vt q̄cqd̄ petierit xps pontifex noster absq̄ mora tribuat nihil oīno retractātes. **D**ent aurū in cōfessione uere fidei: frumētū in ostensione bone opationis: uinū in seruire dilectiois: oleū in hilaritate miscōie: et hec oīa sub centenariū numero sacerdotū magno z scribe legl dei celi dari iubent: id est xpo qui celestia nobis mādata a patre deferens: celestia obediētib⁹ in domo p̄ris p̄mia p̄misit. **C**enari⁹ enī q̄ i cōputo digitorū a leua trāsit in dextram: ea q̄ in dextra indicis. i. uita eterna sunt gaudia **M**i. de ly. **S** designat. **E**t iudiciū. **Q**uō ad iudicialia. dicit autē hic **R**a. **S**a. **M**agistr̄ dixerunt q̄ iste esdras ip̄e est malachias q̄ in duo / decim p̄p̄hetis ultim⁹ ponit. **H**oc ē autē exēplar. **H**ic p̄n̄ describit legationis forma. cū subdit: **A**rtaxerxes rex re. qz plures reges habebat sub le. z in hoc apparet delegantis auctoritas. **E**sdre sacerdoti scribe zc. in quo apparet legati idoneitas. **E**t cuiusq̄ plac. zc. i. nullū coegit ad redeundū: sed oēs licētiauit. **A** facie enim regis. i. a presentia eius z ordinatione. **E**t septē cōsiliatoz zc. scientiā leges et iura maiorum: vt habet in libro **H**ester et semper assistebant regi: ne aliquid indecens faceret ex defectu consilij. **I**n lege dei tui que est in manu tua. **I**d est quaz habes in p̄n̄ptu: ut patet ex p̄dictis. **E**t feras argentum et aurū. ex dono regis et ex donis principū: z etiam populariū: siue sint gentiles: qm̄ audita uirtute dei multi gentiliū miserunt munera ad templū siue iudei: et plures de illis noluerunt recedere de babylone detenti yozum suarum et filiozū et bonozum temporalium amore: tamē miserunt munera. **E**t sacrificia. que fiebant de animalibus uel aridis. **E**t libamina. que fiebant de liquidis. i. uino z oleo. **D**abis de thesauro et fisco regis. **I**d est de pecunia iam collecta et colligenda a populo habite ante trans flumen per ministros regl ad hoc statutos: quibus rex precepit vt talia expedirent esdre sacerdoti: ideo subditur: **D**ecreui oībus custodib⁹ arce publice zc. **E**t vsq̄ ad **A**rtaxerxes rex regū es. zc. **D**oralice **P**er hoc enim q̄ iste rex dedit esdre multas et magnas gr̄as et priuilegia: significatur q̄ rex regum iesus christus doctoribus z predicatoribus uerbo et exemplo dat gratias sp̄ritus sancti z charismata. **A** iij **E**t ego cog**

Luz. 11.6

Doralice

**E** designat. Talentū autē triplicis mēsure tradit: minimū libra rū. l. mediū librarū. xliij. summū librarū. c. xx. chorus. xxx. modij batos q̄ z ephy decima ps chozi. i. tres modij. a **Sal** x̄o. Be. Sal sapiam significat: z inde cōi locutiōe hebetes insulsi vocant̄. Sz̄ interest cuiusmodi sit sal: nā z dñs p̄ legē oī sacri-

**Leui. 2. d**  
**Deut. 2. d**  
**2. Re. 8. d**  
**2. Re. 9. g**  
**2. Re. 8. d**

ficio sal offerri p̄cepit: z in euāgelio dicit: **H**abete sal in vob: z pacē habete in ter vos. **M**ec tñ frustra dō in valle salī naruz idumeos pcussisse legit: qz scz sal celestis sapie q̄ inittant̄ cathecumini in cūctis operū n̄roz sacrificijs offerre iubemur. **S**alinā x̄o vallū cū icolis suis pcurit dō: qz infirmā z mūdānā sapiāz cū sectatorib⁹ suis xp̄us destruit: vñ bñ p̄cipit sal absq̄ mēsurā tribui diligēter in domo dei celi: qz necesse ē vt quicqd̄ sapie q̄s habet totū h̄ i obsequiū dei ex- pibeat. **R**ecolēdū x̄o q̄ superi⁹ dixerūt samaritani scribētēs ad alterū artaxer- ren: qz memores salis qd̄ in palatio co mederāt tolerare nō poterāt tēplū z ci uitatei dei p̄tra vtilitatei eius edificari. **H**ic aut̄ artaxerxes iubet oib⁹ arce pu blice custodib⁹ vt inter cetera sal in q̄tū op⁹ sit tribuāt i domo dei: ibi em̄ cogno scit̄ q̄ heretici ad ipugnādā eccliaz frau dulctō hūane sapie gustu animāt. **H**ic aut̄ qz p̄ueri ad fidē sapiētēs ipam p̄ di sciplinā seculari sapie adsumāt: dū p̄ eā aduersarios expugnant. **B** **G**lobis quoz notuz facimus de vni. rē. **H**oc p̄uilegio ostendit̄ qz cetera plebs filioz isrl̄ ad patriā pueniēs tributa re- gis p̄debat: qd̄ discreta p̄uisiōe rex fecisse cognoscit̄: vt q̄ dīno seruitio supe- rant: occupati a suo famulatu eēt libe- ri: z q̄ in terra nihil p̄p̄riū possidebāt: sz̄ ex decimis populi viuēbāt: nemo ex eis tributū exigeret. **H**is oib⁹ p̄bat̄ nō so- lū dilexisse: sz̄ etiā optime didicisse q̄ di- uine seruitutis posceret cult⁹. **C** **T**u aut̄ rē. **B**e. **R**epetit rex q̄ supra dixit rat z veritatei quā cognouit iterato ser- mo: ac cōfirmat. **S**upra em̄ ait in manu esdre eē: qz lex dei sapia ē. vñ: **D**s iusti meditatiōe sapiam: z lingua ei⁹ lo. in. lex dei ei⁹ in cor. i. **E**t iust⁹ in manu sua le- gē dei z sapiam habet: duz in oib⁹ que agit z loquit̄ memore se diuine volūtatē oīdit. **H**ystice aut̄ dñs n̄r habet sapi- entia in manu sua: ipse est em̄ dei virtus z dei sapia. **C**ōstituit iudices. i. p̄sides eccliarū: q̄ p̄m volūtatē ei⁹ iudicēt oīa: z indoct⁹ p̄ orbe fidē p̄dicēt: z oīs q̄ decre- ta t̄nēt legis illi⁹ vel p̄nti pena vel fu- tura iuxta modū pcti sui puniet̄. **I**n his artaxerxes exp̄ssit qd̄ futuri t̄pib⁹ xp̄ia- nis deuotiōis haberēt: qd̄ve erga fidē veritatē agerēt reges. **P**ossum⁹ esdre p̄sonā etiā ad quēlibet doctorē ecclie re- ferre: quib⁹ sepe reges z p̄ncipes s̄as pro statu fidelitū miserūt. **O** **E**t ego cōfor. **S**ic q̄s ad alios cōgregandos idoneus per doctrinam suam efficitur: debz̄ius per gratiam dei contra omnia que sanctuz opus impediunt mente ro- boratur. **Ca. VIII**

**H** sunt ergo p̄ncipes familiarum rē. **D**iligē- ter p̄ncipes qui secum de babylone ascenderunt enumerat et genealogiam eorum explicat numerum quoqz illoz adiungit qui ad mille quadringenti z quadrata peruenit inuēns: quia noīa eoz de confusione mundi ascen- dunt in libro vite scripta sunt: sed doctores id est p̄ncipes fa- miliarum populi dei quantum animarum domino acquirunt tantum argumenta perpetue remunerationis accipiunt. **U**n- de seruo dicēt: **D**na tua decem m̄nas acquisiuit. **R**esponde- tur. **E**t tu esto super decē ciuitates: id est ex eorum vita quos docuisti gloriozior eris in regno dei.

**Luce. 19. c**

**Congregauit autem.**

**E**t vsqz ad vi. rē. chorus cōtinet. xxx. modios: z est tertia pars oneris vnus cameli. **B** **E**t vsqz ad vi. rē. ba- thus ē mensura cōtinens quinquaginta sextarios hebraicos s̄m- p̄dorū. xvi. etymo. sunt tñ valde parui vt dixi diffusius. iij. **Reg. vij. ca. c** **Sal** x̄o absqz rē. qz in oī sacrificio pone- batur sal. **O** **M**e forte ira. **R**e. re- gis. sciebat em̄ qz potētia regni sui de- p̄debat a volūtatē dei. **E** **T** uec- tugal. i. sensum de reb⁹ que portant: **E** **T** tributū: qd̄ a p̄sonis capitane- is soluit. **S** **E**t anonas. i. vicuz q̄ custodib⁹ terre p̄bebat. **B** **M**ō ha- po. ipo. sup eoz. p̄sone em̄ deserui- entes cultui diuio z vacates studio de- bēt eē a talib⁹ imunes. **I** **C**ōstitue iudi. z p̄si. i. si aliq̄ sint insufficientes ad indicādū amoue eos z iustitūe alios sufficientiores. **K** **E**t oīs q̄ nō fe- le. dei tui: q̄tū ad iudeos q̄ ad ipsam tenebant. **L** **E**t legē re. i. mādatur ei⁹ qd̄ habet vim legē. q̄tūz ad gētiles z iudeos: quia vtriqz erāt ei subiecti. **M** **J**udiciū erit de eo. i. punitio. **N** **S**ive in morte. sz̄ corporalem. **O** **S**ive in exiliū: qd̄ ē mors ciuil. **P** **S**ive in p̄de. substā. ei⁹. qz p̄m q̄tūratē delicti debet pena mensurari. **Q** **B**ndict⁹ dñs de pa. no. **D**ic p̄nr ponit̄ gr̄arū actio: z in aliq̄bus li- bris p̄mittit̄. **E**t dixit esdras scriba: sed nō est in hebreo nec est de textu sed s̄ i- intelligit̄: p̄pter qd̄ aliqui doctores ap- posuerūt in libris suis p̄ modū glose z postea textui incertū sūt p̄ imperitiā scriptoz: sicut z in plurib⁹ alijs locis si- mile factum est. **R** **Q**ui dedit hoc in corde regis: totū em̄ beneficium a rege impetratū deo attribuit tāqz gra- tuis. **S** **E**t glorificaret do. dñi: magnis munerib⁹ z p̄uilegijs celsis ibidē ministrantib⁹: vt patet p̄ d̄icta. **T** **E**t ego p̄fortat⁹ ma. dñi. i. eius directioe. **V** **C**ongregauit de isrl̄ p̄ncipales domo- rū. **X** **Q**ui ascē. me. vt tractarent adinuicē de p̄tētib⁹ ad meū p̄cellū. **\*** **E** **T** ego p̄fortat⁹ manu dñi cōgre. de isrl̄ p̄ncip. q̄ ascen. mecū. scz in hierlm̄: q̄ba sunt esdre p̄ q̄ signi- ficatur qz bon⁹ doctor vel p̄dicator con- gregat multitudinē fidelitū in vnitates fidei charitate formate: quā secū ducit ad requiē hierusalem superne.

**H** sunt ergo p̄ncipes familiarum rē. **C**a. VIII **P**ncipes. **H**ic consequen- ter describitur legationis exe- cutio que consistit in recessu de babylone z accessu ad hierusalem. **C**irca quod p̄mo ponitur populi proficiscētis nu- meratio: secundo ipsa profectio: t̄ibi: s̄ predicauit ibi ieiuniz. **p**rima in duas: quia primo ponitur numeratio profici- sci volentium generaliter. secundo le- uitarum specialiter: t̄ibi: **Q**uestioz in populo. **C**irca primuz legatur littera si- cut tacet: excepto quod sequitur:

**\* De filiis p̄ncipes**

**B**oraliter. **V** **T**bi sunt ergo p̄ncipes familiarū rē. **D**e istos hic enumeratos quos Esdras p̄ se z alios induxit ad h̄ qz exirent de babylone z casp̄ie locis z cū eo irent in hierusalem: quoz numer⁹ est magnus vt p̄t̄ i textu descurrēdo: s̄ gnificat magn⁹ fruct⁹ aiārū quē facit bon⁹ doctor vel predica- tor inducēdo p̄p̄los ad h̄ qz exant de seruitute peccati q̄ p̄ ser- uitutem babylonica significat: eo qz babylon cōfusio interpra- tur: z p̄ opera bona veniant in hierlm̄ allegorica q̄ est militās ecclia vt numero z merito sint de ipsa: z sic tandem pueniāt in hierlm̄ anagogicam: que ē triūphās ecclia: de q̄ d̄r. **Gal. iij. d** **I**lla que sursum est hierusalem libera est q̄ est mater nostra.

**\* Et predicauit**

**N** sunt ḡ p̄ncipes fa- miliarum z genealo- gia eoz q̄ ascēderūt mecū in regno arta- xerxis regis de babylone. **B**e si



**C**ogregauit aut. Be. Nomen h  
 loci no aliud me legisse memini. Quia  
 in sequentibus scriptum sit Et pdicauit ibi te  
 iunium iuxta flumem hauua decia die me  
 sis primi: videt q et hauua flumis sit z  
 alter flumius in eum decurrat: in q cōfi  
 nio esdras exercitum pgregauit. Iose  
 phus at euphrate ponit: vñ videt hau  
 ua esse aliquis riuus euphrates.  
**O**portune ante q tantū iter incipe  
 rer copia sibi ministroz domi dei pui  
 dit p quos hierosolymā veniēs q in tē  
 pli vsus necessaria lunt perficeret.  
**E**t misi. Beda. Mare caspium  
 p m. Proflu sub aqlonis plaga ab oce/  
 ano orit: cuius vtraq circa oceani lit/  
 tora loca deserta incultaq habent: in/  
 de meridie versus p longas angustias  
 tendit: donec p magna spacia dilatātū  
 mōtis radicib terminet: habet ab ori/  
 ente vsq ad oceanū byrcanoz et scy/  
 tharū gentes plurimas ppter terrarū  
 infusione infecunda late obseruantes.  
**O**ccidēte gētes habet multas: s; ge  
 neraliter regio plurima albania vltēri  
 or sub mari z mōte caspio amagōnum  
 nuncupat. Ubi notandū q cum histo  
 rici caspiū scribāt: esdras cassiā nomi  
 nat: hebrei enī. p. l. f. am nō habētes pro  
 ca in nomibus grecis vel barbaris. f.  
 vtunt: vt setrus fylatus. In cassiam q  
 filij isrl p captiuitate assyrioz vel chal  
 deoz puenisse pbant: dum illuc mit  
 tit esdras vt adducant ministri domus  
 dñi: leuite. s. z nathinēi q Josephus  
 sacros feruos noiat. **E**t notandū q  
 multū libera pace: q̄us inter exteros  
 viuebāt: q̄ statim tantā exercitus copā  
 destinare valebāt. Nam. cclviij. viros  
 electos in illa expeditione fuisse catha  
 logus eoz ostendit: quib̄ adiūctis es  
 dras in exercitu suo mille septingētoz  
 ppe viroz summā habuisse reperitur.  
**E**t pdicauit ibi. Beda. Dat no  
 bis exemplū ieiunādi z orādi: cum ali  
 quid magne virtutis incipere volum:  
 z q̄ nunq fallit fida in dñm spes: ne  
 q fieri pōt vt qd iustum a pio auxilia  
 toze per p̄tinentiā z orationē cum fide  
 querim z nō impetremus. Sed notā  
 dum quia

Ni. de ly.

**D**e filiis phinees. dicunt  
 hic expositores nostri cōiter q iste non  
 potest intelligi phinees q fuit fili<sup>o</sup> elea  
 rari filij aaron. Similiter cū subditur:  
**D**e filiis ithamar daniel. Id  
 est de filiis daniel ab ithamar nō pōt in  
 telligi ithamar q fuit fili<sup>o</sup> aaron: q; in  
 fra eodē ca. dicit q de filiis leui nō su  
 erunt aliqui inuenti in pplo illo q tunc  
 erat cū Esdra. Phinees aut filius ele  
 arari: z ithamar fili<sup>o</sup> aaron fuerunt de  
 tribu leui: z ideo dicunt q isti fuerunt  
 alij similia nom: sed quicqd sit de prin  
 cipali dicto scz q fuerint de tribu aarō  
 vel de alijs tribubus habentes noia si  
 milia: ratio tamen inducta non valet:  
 immo contrariaē textui quē pro se alle  
 gant: q; ibi sic loquit esdras: **Q**uesiui  
 q; in pplo z in sacerdotib<sup>o</sup> de filiis leui  
 z nō inueni: ex quo ptz q cū esdra erāt  
 aliqui pplares sine laici q erant de tri  
 bu iuda z beniamin et aliqui sacerdo  
 tes de tribu aaron: z qd subdit: **D**e fi  
 liis leui nō inueni: intelligendū est de  
 simplicib<sup>o</sup> leuitis. put leuite ptra aaro  
 nitas distinguunt: put dictum fuit ple  
 nius **H**

lijs phinees/gerfon. **D**e filiis a  
 ithamar/daniel. **D**e filiis da  
 uid/attus. **D**e filiis sechenie/  
 z de filiis pharos/cacharias:  
 et cū eo numerati sunt viri cē  
 tū quiuagita. **D**e filiis pbet  
 moab/elioenai fili<sup>o</sup> caree/z cū  
 eo ducēti viri. **D**e filiis seche  
 nie fili<sup>o</sup> ezechiel: z cum eo tre  
 centi viri. de filiis addan/na  
 bath fili<sup>o</sup> ionathā: z cū eo qui  
 q̄ginta viri. **D**e filiis helam/  
 esaias filius athalie: z cum eo  
 septuaginta viri. **D**e filiis sa  
 phatie/cebedia fili<sup>o</sup> michael/  
 z cum eo octoginta viri. **D**e fi  
 lijs ioab/obedia filius iehibel  
 z cum eo ducenti decē z octo  
 viri. **D**e filijs selomith/fili<sup>o</sup> iof  
 phie/z cuz eo centū sexaginta  
 viri. **D**e filijs bebai/cachari  
 as fili<sup>o</sup> bebai: z cum eo viginti  
 octo viri. **D**e filijs eceab/lohā  
 nā fili<sup>o</sup> ecehā: z cū eo cētū decē  
 viri. **D**e filijs adonicā q erāt no  
 uissimi: z hęc noia eoz heliphe  
 leth z helibel z samaias/z cū eis  
 sexaginta viri. **D**e filijs beggui/  
 vthai z cachur/z cū eis septua  
 ginta viri. **C**ogregauit aut eos  
 ad flumē q dcurrit ad hauua:  
 z māsim<sup>o</sup> ibi trib<sup>o</sup> dieb<sup>o</sup> **Q**uesi  
 uis i pplo et i sacerdotib<sup>o</sup>: de  
 filiis leui: z nō iueni ibi. Itaq  
 misi helicer z ariel z semeiaz z  
 belnathā z arib: z altez helna  
 thā/z nathan/z cacharia z mo  
 sollā pncipes: z ioarib z helna  
 thā/sapiētes: z misi eos ad hed  
 do q est p̄m<sup>o</sup> in caspie loco. **E**t  
 posui i ore eoz vba q loqrent  
 ad heddo z ad frēs ei<sup>o</sup> nathin  
 neos i loco caspie/vt adduce  
 rēt nobis ministros domi dei  
 nri. **E**t adduxerūt nobis p ma  
 nū dei nri bonā sup nos/virū  
 doctissimū d filijs mooli/filij le  
 ui/filij isrl: z sarabiā/z filios ei<sup>o</sup>/  
 z frēs eius decē et octo: z asa  
 biam z cū eo isaiā de filiis me  
 rari/fratresq; eius z filios eius  
 viginti. **E**t de nathinēis q̄s  
 dederat dō z pncipes ad mini  
 steria leuitaz/nathinēos ducē  
 tos viginti. **D**ēs hi suis noib<sup>o</sup>  
 vocabant. **E**t pdicauit ibi ieu  
 niū iuxta flumē hauua vt affli

nus Numeri. iij. **L**euite enim dupliciter  
 dicunt. **E**nō mō generaliter omnes illi qui  
 sunt de tribu leui: z sic sacerdotes dicuntur  
 leuite. **A**lio modo specialiter put leuite di  
 stinguunt cōtra sacerdotes: z sic sacerdotes  
 dicunt aaronite: alij autem dicuntur simpli  
 ces leuite: z de istis non fuerunt tunc aliqui  
 inuenti in pplo qui tamen necessarij sunt in  
 cultu dei ad ministrandum sacerdotibus.  
**Q**uesiui. **H**ic ponit numeratio sim  
 plicium leuitarum specialiter: quia de istis  
 non fuerunt aliqui inuēti in illo populo: vt  
 dictum est: et ideo Esdras misit nuncios ad  
 querendū aliquos de istis: vnde subdit:  
**E**t misi eos ad heddo. dicunt autē  
 expositores nostri cōmuniter q misit nunci  
 os ad iudeos qui erant vltra montes caspi  
 os: quos trāstulerēt theglathphalasar z sal  
 manasar reges assyriozum de regno decem  
 tribuum: vt habet. iij. Reg. sed hoc potest  
 improbari per textum. ij. Paral. xi. c. vbi di  
 citur: q sacerdotes z leuite qui erant in vni  
 uerso regno israhel dimisso hieroboā qui co  
 lebat vitulos aureos venerunt ad roboam  
 regem iude: z extic in regno suo manserūt  
 vsq; ad trāsmigrationē que facta est per na  
 buchodonosor. **E**t quo patz q non fuerunt  
 captiuati cum decem tribub<sup>o</sup>: z ideo frustra  
 misisset illuc nuncios esdras ad querendū  
 leuitas. **I**tem potest improbari per textum  
 in hoc libro: quia caplo precedenti dicitur q  
 Esdras cum pluribus alijs recessit de baby  
 lone ad eundū versus hierusalem septimo  
 anno regis artaxerxis primo die primi mens  
 is: z venerunt vsq; ad flumē qui decurrit  
 ad hauua: vt habetur in hoc ca. et ibi māse  
 runt tribus diebus: z postea miserunt nunci  
 os ad querendum leuitas quibus addu  
 ctis. xij. die mensis eiusdē recesserunt de flu  
 uio hauua: vt habet infra isto ca. z sic mis  
 sio nuncioz pro leuitis z eoz preparatio: vt  
 venirent ad Esdras z aduentus ipsoz ad  
 eum: totum hoc fuit factum in spacio octo di  
 erum: et propter hoc locus caspie: vnde fu  
 erunt adducti nō poterat esse multū longe a  
 flumine hauua vbi erat esdras cū sua comi  
 tina: z ideo dicit hic **R**ab. Sa. q caspia est  
 nomen loci in regione babilonis: vbi mul  
 ti de leuitis z nathinēis manebāt: qui nō  
 ascenderant cum corobabel z iosue filio io  
 sedech: loca vero ad que decem tribus fue  
 runt captiuatē: multe valde distant a baby  
 lone: ppter qd in tam paruo tpe nunci  
 potuissent illuc ire z redire: vnde dicitur he  
 brei qd nulli redierunt de illa captiuitate: s;  
 iudei qui sunt dispersi per orbem in europa et  
 africa sunt de tribub<sup>o</sup> iude z beniamin et  
 leui: exceptis paucis q de captiuitate decem  
 tribuum fugiendo euadētes coniuixerunt  
 se regno iude: et in captiuitate babilonica  
 fuerunt captiuati cum tribus tribubus pdi  
 ctis: z cum eis redierunt qui voluerunt re  
 dire sicut dictum est supra. i. ca. **C**etera patēt  
 ex dictis. **E**t pdicauit ibi ieiuni. zc.  
**H**ic psequēter describit ppli numerati pfe  
 ctio: z pmo describit hui<sup>o</sup> pfectiois debita  
 dispositio. scdo executio/ibi: **D**romouimus  
 q. **D**ebita aut dispositio ad pficiscendū per  
 viam peri  
**E**t pdicauit ibi ieiuniū zc. **P**er  
 istum vero flumē intelligit fluxus lachry  
 marū corporalū vel mentalū vel etiā vtra  
 rūq; que debēt esse in vera p̄titione z con  
 fessione: z qm ad verā p̄titionē z confessio  
 nem sequi debet satisfactio: ideo iuxta dictū  
 flumē ieiuniū p̄dicat quod est vnum de  
 operibus satisfactionis et per ipsum alia sa  
 tisfactionis opera designantur.  
**E**t separauit

Leuite;

alstagarie

D

Diuilio

Doraliter

Et dum qz ieiunium pmittitur: et oratio sequit. Primo em ait et pe...

diabolo ad celeste regnum ducimus. unde idem mensis nouor vel...

geremur coram domino deo nostro et peterem ab eo via recta nobis et fili...

istimus: et sic ceptum ad terram pmittimus iter aggredimur: qz post acceptas fidei...

Doctores ecclesie qd facere debeant

Ps. 44. d. Pro. 31. c.

Et separavi de pncip. sacer. Sequit: c. Appedite eis argenti et aurum...

Sed et qui ve...

rusale in eis q intrare merent pfectius coplet. In hac eni vita doctores qsi triduo manentes in hierlm: qnto die argtu z auz qd obtulerat appedendu sacerdotib offerut: cu se fide fortes: spe sublimes: deuotioe seruetes: exhibet: z auditores p pfessio ne recte fidei: qsi argentu pbatu clarescere: p puritate sensus imolati: qsi primu auru fulgescere p su

sceptione spualiz charismatu: qsi vasa psecrata pminere demostret. In super na qz patria cu pro fide spe z charitate post etia p illis qs docuerut gram rez muneracionis accipiut: qsi post gaudiu triduane mansionis in hierlm ob dona ria z vasa piosa q obtulerut ampli ho norant. a Descriptu e. Be. Doc fit cu doctores studiose vita examinat subditoy qtu. f. singuli ad fide v oga tione pcederut: vt iuxta modu sue capa citatis ordinet eos p copeietes gradus in domo dñi. Si aut pposit p ignauia toper: vitas subditoy aut ignorat aut nosse dissimulat: intern arbiter q nu meru credentiu: pondusq singuloy in trutina sui examinis conseruat: reddet vnicuiq pm opa sua. Post etia dicit qz puenientibus platis ad supna hierlm: describat cu eis qs instruerat: illo tpe omne op bone actiois in libro viter z di gna in celis donetur retributione. b Sed et q ye. Bed. Magna deuotio z religio ondit: cu puenientes ad te pliu: pmo oim holocausta offerut: no tm p seipis / s3 etia p oim isrl. i. p eis q ia domu reuerfi fuerat: z pro eis q adhuc

exulabant. c Dystice aut illiveracit z pfecte captiuitate diaboli: q peccado te nebant penitendo euasert q se fixa inte rione diuio seruitio subdit: q toros se ab infimis abstractos / flama celest / de siderij accedut. Doc e eni holocausta. i. tota incensa sacrificia dno offerre nihil nisi ei voluntate in oib cogitare v / fa cere. c Obtulerut. No tm pro se. Perfecite metis iudiciu est: cu qs p oi isrl imolat. i. pro generali fidelium sospi tate qsi vnitatis z fraenitat memor lu gne pietati supplicas. d Et eleua uerut. Aug. ornado varus donarijs q rex z psiliarij z pncipes ei misertis: mistros qz z sacerdotes illi ab oib angustijs liberado. Dystice ppls z teplu deivna z eade ecclesie figura tenet: qua leuat Esdras z filij trāsmigra tionis ablati de babylone sacris vasis: cu pdicatores aggre gātes ei iuuate dno nouos credentiu ppls honorabile eā oib z terribile exhibet. Idē cu eos qs exēplis i bona puerfatione instituire vel vbiis vlsq ad celestium pceptione pmioy pmo / uet vel puehūt: leuat ppls i domu dei: qz magnu z manētib i supna patria: z pegrinātib adhuc i terra electi gaudiu faciūt. Post q aut. Bed. Hec aut trāgressio in Ca. IX malachia ppheta manifesta descripta: z pphetica au ctoritate redarguta est: qz. f. de captiuitate reuerfi tā pncipes z sacerdotes z leuite qz reliqu ppls abiecerūt vxores isrliticas q paupate z labore vie z sexus fragilitate pfecte infirmate z deformate erāt: z alienigenas etate florentes vel pulchriores vel potentu z diuitu filias duxerūt. Qd nō d his q tunc cu Esdra venerat: s3 de illis intelligēdū est q cu coroba / bel z iesu ia dudū de captiuitate ascēderāt. Nō enī poterāt q cu Esdra venerāt tā cito tāti ducis ptenere doctrinā: vt necdū v. mētib in patria demorati vxores suas reliqrūt z exnas ac ceperint: de qz numero intelligunt fuisse pncipes q p facinus ad Esdra referetes corrigere curarūt. Notandū q ea q pnci pes peccauerūt: z plebē sibi comissaz peccare fecerunt pnci pes corrigere satagūt: sed qz p se nequeūt: referunt causam ad pncipē. I. archiepiscopū: cui auēte expiet flagitiū. Dystice aut vxores alienigene: hereses z supstitiosas pboz sectas si gnificat: q cu in eccliam incaute admittunt: semē scīm catholi ce veritatis z pure actionis errore cōtamināt. Peccata quoq oia quib etnici pollunt: dum xpiani nō erubescūt imitari: qii p vxores alienigenas degenerāt a semine verbi dei q fue rant generati. fm illud: Voluntarie genuit nos vbo. v. zc. et quasi pph anā

noi leuite iuxta nūex z pōd oim a Descriptus ē oīne pōdus i tpe b illo. s3 z qvenerāt de captiuita c te: filij trāsmigratōis / obtulerūt holocaustomata deo israhel: v: tu los duodecim p oim ppls isrl: arietes nonagitasex: agnos sep tuagita septē: hircos p peccato duodeci: oia i holocaustuz dño. Sederūt at edicta regl satrapis b q erāt de cōspectu regis z ducib q honorificauerūt auctoritate regia qua Esdras sublimatus est.

Et eleua uerūt ppls z c trās flumē: z eleua uerūt ppls z c domu dei. Ca IX Post q aut hec cōple d ta st: accesserūt ad me a q. f. venerāt cū Esdra. f pncipes dicētes: Nō est sepat ppls isrl et sacerdotes z leuite a ppls terrarum: z de habitatori bus eozuz: chananei videlicet et ethēi / z pherecei / iebuicei / z am monitarū z moabitarum / z egyptiorum / et amorreorum. Tulerunt enim de filiabus eorum si bi et filiis suis vxores: et cōmi scuerūt semē scīm cū ppls fraz.

Domū dei. Ca IX Post q aut hec cōple d ta st: accesserūt ad me a q. f. venerāt cū Esdra. f pncipes dicētes: Nō est sepat ppls isrl et sacerdotes z leuite a ppls terrarum: z de habitatori bus eozuz: chananei videlicet et ethēi / z pherecei / iebuicei / z am monitarū z moabitarum / z egyptiorum / et amorreorum. Tulerunt enim de filiabus eorum si bi et filiis suis vxores: et cōmi scuerūt semē scīm cū ppls fraz.

qsi pph anā de filiab exteroz sobole pcreat: dū illecebras errā tiū secuti: puerfos ex eis actus ad cūctoy noticiā pferunt. f Nō est se. Notandū ē q abducto isrl in captiuitate. i. x. tri bub<sup>9</sup> indifferēter pftino noie: due tribus. i. iudas z beniamin appellant israhel. Populus q isrl non hic ad distinctionē iude z beniamin. x. tribus dicunt: sed ad di stinctionē ppls terrarū generalit pop ulus dei intelligit: q dignitatē cele stis nois terrenoy societate polluit. vñ in Malach. quē Esdras putat hebrei trāgressus est iudas: z abominatio fa cta ē in hierlm z isrl zc. vbi iudā dicēs: manifeste pme trāgressiois pplm in h pollutū significat. Qd dō addit: disp dat dñs magistrū z discipulū zc. pnci pes z pplm pollutos ondit: z a pfortio scioy eradicaodos esse nisi penituerint. Et q adiugit offeretes mun<sup>9</sup> dño exer citiū: admonet eos incassum dño offer re q seipos peccado non timēt diabolo subdere. Nō ē sepa. Dirāda fides pncipuz z ppli de captiuitate eruditi q semē scīm alias gētes vocāt ppls ter rarū vt significēt se quis de terra crea tos in celis habitare: dum p ceteris in deū celi credūt z celestia ab illo benefi cia cōsequi sperāt: vñ merito dolēt san ctificationē suā abominationib<sup>9</sup> gentiū eē in qnatā: z qd grau<sup>9</sup> ē pncipes q cor rigere debuerāt pmos errasse fatent.

Mal. de ly. Sed et q ye. obtulerūt holo caustomata in q apparet deuotio illoz qui venerunt. b Dederūt autē edicta re. i. eplam eius siue decretum supradictū: qd erat in fauore iudeozuz. ideo subdit: c Et eleua uerunt ppls et do. dei. qz ppls isrl fuit in maiori honore q an z ministri tēpli fu erunt a tributo liberati: z tēplū mune rib<sup>9</sup> regis honoratū: vt patz ex dict. \* a Sed et qui venerāt de ca ptiuitate filij zc. Per qd ostēdit q illi q de captiuitate diaboli exerunt z de vitijs ad virtutes trāseunt offerre de bent holocaustomata dño. i. corpus et animā applicare totaliter obsequio diuino. Ca. IX Post q aut. Hic pñr describit informatio ppli per Esdra sacerdotē. Circa qd pmo ponit ppli trāsgres sio: scdo eiusdē correctio ca. r. Circa primū primo po nit trāsgressionis manifestatio. scdo penitētie lamentatio / ibi: Cūqz audissem. Circa primū sciendū q filij israhel qui de ba byloue venerāt cum corobabel z iosuevidentes q vxores sue de populo israhel essent deturpate z cōfracte ex labore itineris z alijs miserijs qs sustinuerāt in via: cū venissent in iudeā cō tēpserūt eas z pro magna parte abiecerūt accipiētes sibi vxores alienigenas pceptuz legis. Deut. viij. eo q erat occasio idolatrie: qz salomō sapiētissim<sup>9</sup> p vxores alienigenas fuit ad idolatriā tractus: z hec trāgressio fuit denunciata Esdre sacer doti per illos qui venerant cum eo. z hoc est quod dicit: Ac cesserūt ad me pncipes dicētes: Nō est sepat zc. et patet littera ex dictis. Sciendum tamen q illi qui de nouo venerant cum Esdra non erant participes trāsgressionis il lius: quia adhuc non fuerant tantum in terra israhel q accepis sent ibi vxores alienigenas et filios procreasserūt.

Mal. de ly. Sed et q ye. obtulerūt holo caustomata in q apparet deuotio illoz qui venerunt. b Dederūt autē edicta re. i. eplam eius siue decretum supradictū: qd erat in fauore iudeozuz. ideo subdit: c Et eleua uerunt ppls et do. dei. qz ppls isrl fuit in maiori honore q an z ministri tēpli fu erunt a tributo liberati: z tēplū mune rib<sup>9</sup> regis honoratū: vt patz ex dict. \* a Sed et qui venerāt de ca ptiuitate filij zc. Per qd ostēdit q illi q de captiuitate diaboli exerunt z de vitijs ad virtutes trāseunt offerre de bent holocaustomata dño. i. corpus et animā applicare totaliter obsequio diuino. Ca. IX Post q aut. Hic pñr describit informatio ppli per Esdra sacerdotē. Circa qd pmo ponit ppli trāsgres sio: scdo eiusdē correctio ca. r. Circa primū primo po nit trāsgressionis manifestatio. scdo penitētie lamentatio / ibi: Cūqz audissem. Circa primū sciendū q filij israhel qui de ba byloue venerāt cum corobabel z iosuevidentes q vxores sue de populo israhel essent deturpate z cōfracte ex labore itineris z alijs miserijs qs sustinuerāt in via: cū venissent in iudeā cō tēpserūt eas z pro magna parte abiecerūt accipiētes sibi vxores alienigenas pceptuz legis. Deut. viij. eo q erat occasio idolatrie: qz salomō sapiētissim<sup>9</sup> p vxores alienigenas fuit ad idolatriā tractus: z hec trāgressio fuit denunciata Esdre sacer doti per illos qui venerant cum eo. z hoc est quod dicit: Ac cesserūt ad me pncipes dicētes: Nō est sepat zc. et patet littera ex dictis. Sciendum tamen q illi qui de nouo venerant cum Esdra non erant participes trāsgressionis il lius: quia adhuc non fuerant tantum in terra israhel q accepis sent ibi vxores alienigenas et filios procreasserūt.

Post q aut hec completa sunt zc. Circa qd sciendū q licet plen<sup>9</sup> dixi in expositioe israhel filij isrl qui de babylone venerunt in hierlm: vidētes q vxores sue ex itinere z alijs afflictionib<sup>9</sup> erāt deturpate eas cōtēpserunt z in magna parte eiecerunt: accipiētes vxores alienigenas cōtra pceptū dñi. viij. ca. Deut. Israhel vidēs deum interpretat: z ido p filios israhel clerici z specialiter theologi significant: per vxores scientie vel scripture designant: sed p vxores legitima sa cre scripture sunt intelligēde Sap. viij. a. Hāc amari z qsiud mihi spōsam assumere. Doc enī bon<sup>9</sup> theologus debet dice re. Sed quia sacre scripture carent ornamētis rhetorice: ideo \* deforme

Post q aut hec completa sunt zc. Circa qd sciendū q licet plen<sup>9</sup> dixi in expositioe israhel filij isrl qui de babylone venerunt in hierlm: vidētes q vxores sue ex itinere z alijs afflictionib<sup>9</sup> erāt deturpate eas cōtēpserunt z in magna parte eiecerunt: accipiētes vxores alienigenas cōtra pceptū dñi. viij. ca. Deut. Israhel vidēs deum interpretat: z ido p filios israhel clerici z specialiter theologi significant: per vxores scientie vel scripture designant: sed p vxores legitima sa cre scripture sunt intelligēde Sap. viij. a. Hāc amari z qsiud mihi spōsam assumere. Doc enī bon<sup>9</sup> theologus debet dice re. Sed quia sacre scripture carent ornamētis rhetorice: ideo \* deforme

Nota

Esdr. 8.8

Moraliter

Diuisio

Moraliter

Et scidi palliū. Beda. Per vestimēta solēt opa designa-  
ri quib⁹ induimur ad gloriā si mūda: vel ignominia si imūda.  
Per pilos capit⁹ cogitationes q̄ de occulta cordis radice velut  
de internis cerebri radicib⁹ oriūtur: q̄ si recte sunt debēt cōser-  
uari: si autē reprobi abscindi. Unde de samuele q̄ sanctus erat

1. Regl. 1. b

Dat. 10. d

Leul. 14. b

futurus ait genitrix. Et nouacula non  
ascēdet sup ca. e. Et aplus inquit dñs:  
Capillus de capite ve. nō pe. qz omēs  
sanctoz cogitationes in eterna memo-  
ria sūt apud deū. Peccator vero vt mū-  
dari possit ab iniquitatib⁹ suis: reprobos  
cogitationes: origines. s. maloz operuz  
abūciat necesse ē. Cū leprosus in leui-  
tico recepta sanitate iter purificatiōes  
alias oēs pilos carnis sue radere p̄ci-  
pitur: vt sic explat⁹ hostis castra ingre-  
di mereat: qz tūc demū a vitijs pfecte  
mūdatur: cū etiā cogitatus noxiōs ex-  
pellim⁹: barba qz virilis sepius et etatis  
index: virtutem solet significare. Sci-  
dit q̄ palliū et tunicam p̄tifer vt subdi-  
tos min⁹ pfecta opa h̄c signaret: et q̄  
a sua soliditate p̄ntiam scidi: et i melio-  
rē habitū necesse ēē renouari. Uellit  
capillos capit⁹ vt cogitationes prauas  
de corde extirpēt: et nascituris vitilibus  
locū daret. Uellit et pillos barbe vt in  
ipsis q̄s h̄c viderent: p̄tutib⁹ humi-  
liarent: et parua eē aut nulla examine  
eterni arbitrii meminissent q̄ vitijs per-  
mixta eēt. Sedit merens vt p̄ lamen-  
ta p̄ntē veniā p̄merendā esse doceret.

Nota

Typice

1. Cor. 15. a

P̄s. 21. a

Ibi. 68. b

Uouenerūt. Nota q̄tuz exēpla  
doctoz iuuat: nihil scribit Esdras locu-  
tus esse: s̄ tñ audito scelere lachrymas  
se: et turbā ad se fideliz nō vociferādo  
s̄ lachrymādo traxisse. Uouenerunt  
zē. Magna mutatio rerū p̄sidia p̄nci-  
pū multi luxuriā secuti sunt magno p̄n-  
cipe merēte: et qd p̄ctōrib⁹ agēdū esset  
innuēte: cōueniūt ad euz oēs q̄ timent  
verbū dei q̄ trāsgressores puniēdos eē  
minat. c. Scisso pal. Be. Typice  
q̄ scisso idumētō curuat genua et expā-  
dit man⁹ ad deū: et fuis p̄cib⁹ ac lachry-  
mis plurimoz mētes ad p̄ntiam cōuer-  
tit: p̄m offidit q̄ p̄ctis n̄tis ante pas-  
sionē et in ipsa orauit: quoz extensis in  
cruce manib⁹: idumētū carnis sue vul-  
nerib⁹ scindi et mortificari voluit. vñd  
Dortu⁹ est p̄pter p̄ctā n̄ra zē. Ad ap-  
te i tpe sacrificij vesp̄tini factū ē. Et qz  
dñs i fine seculi sacrificiū sue carnis et  
sanguinis obtulit p̄fī: et nob in pane et  
vino offerre p̄cepti. Et qz ad finē veni-  
ente sacrificio legali sua nos passiōe li-  
berauit: et a pplis terrarū separant ce-  
lestes fecit: et sibi castos corde et corpe p̄ce-  
pit adherere. Ipsa qz eī ofo q̄ se iustū  
p̄plo p̄ctōi sociat: dicit: De⁹ me⁹ zē.  
Uuiliati redēptor⁹ p̄gruit q̄ i similitudie  
carnis p̄cti: vt p̄ctm tolleret: apparuit.  
vñ: De⁹ me⁹. d. m. q̄re me dere. zē. Itē  
De tu scis insipiciā meā zē. Nō qz delicta i se vñ insipiciā pos-  
sit h̄c q̄ fact⁹ ē nob sapia a deo et iusticia et scificatio et redem-  
ptio: s̄z cām eoz q̄s saluare venerat i se suscipiēs etiā ea q̄ illo-  
rū fragilitati veracit̄ cōueniebāt misericordit̄ in se trāferre di-  
gnat⁹ est. d. Curuauit ge. zē. Parauit se p̄ cōpunctionez  
cordis: et affectionem corporis vt dignus efficeretur auditu  
superne pietatis: et in hec verba orationis prorupit. Curuat  
autem genua

Nico. de lyra

Et Dan⁹ etiā zē. in trāsgressiōe hac p̄ma. Doc duplici-  
ter exponit. Vno mō q̄ li p̄ma sit adiectiuū trāsgressiōis: ita  
q̄ ista trāsgressiō fuerit p̄ma in q̄ pplis isrl peccauit post reditū  
de captiuitate: ita q̄ minores ppli p̄mo peccauerunt in h̄ et ex-  
p̄nti maiores. Alio mō q̄ li p̄ma sit adiectiuū hui⁹ dicitōis ma-  
nus: et sic est sensus q̄ p̄ncipes et maiores p̄mo peccauerūt in  
hac trāsgres

Dan⁹ etiā p̄ncipū et magistra  
tuū fuit in trāsgressiōe hac p̄ma.  
Cūqz audissē sermonē istū: scidi  
lugubri habitu dolorē cordis significat  
vt sez veloci⁹ atos oīm ad p̄ntiaz puocarē.  
q̄b⁹ opa significant. b. Vel cuilli.  
palliū meū et tunicā: et euelli ca-  
p̄ cognatōes mēt. b. q̄ viril sepi⁹ et etatē  
indicū ē: et iō ponit i designatiōe x̄tū.  
pillos capit⁹ mei et barbe: et sedi  
docēs p̄ lamēta p̄ntē veniā eē ipetrādā.  
mērens. Cōuenērūt autē ad me  
oēs qui timebant verbū dei isrl  
p̄ trāsgressiōe eozū qui de ca-  
ptiuitate venerāt: et ego sedebaz  
tristis vsqz ad sacrificiū vesp̄erti  
num. Et in sacrificio vesp̄ertino  
furrexi d̄ afflictione mea: et scisso  
pallio et tunica: curuauit genua  
mea: et expādi man⁹ meas ad do-  
m̄ tu scis  
insipiciā meā: et de. m. a. te nō sunt abs-  
minū deum meuz et dixi. Deus  
me⁹ confundor et erubesco leua-  
re faciē meā ad te: quoniā iniq-  
tates nostre multiplicatę sunt su-  
p̄ caput nostrū: et delicta nostra  
creuerūt vsqz ad celū a dieb⁹ pa-  
trū nostroz. Et nos ipsi pecca-  
uimus grauit̄ vsqz ad diē h̄ac  
et in iniquitatibus nostris traditi  
sumus ipsi et reges nostri: et sa-  
cerdotes nostri in manu regum  
terrarū et in gladiū et i captiuita-  
tem et in rapinam et in p̄fusionez  
vultus sicut et die h̄ac. Et nunc  
quasi parum et ad momentum  
facta ē deprecatio nostra apud

hac trāsgressiōe: et p̄nti minores. b. Cūqz audis. Dic cō-  
sequēter describit dicit trāsgressiōis lamētatio: et scdo dei de-  
p̄catio/ibi: Et in sacrificio vesp̄tino. Circa p̄mū d̄: c. Sci-  
di pal. me. Dic erat mod⁹ hebreoz: scindere vestes supueni-  
ente magna tristitia. d. Et euell. ca. zē. in signū magni do-

loris et p̄ntē. e. Et sedi me. sic Job  
tōso capite sedit in terra: lamētabat autē  
iste p̄ctā alioz tanqz sua: qz erat mēbrū  
illī ppli. sic et Dan. ix. ca. p̄stet p̄ctā po-  
puli isrl tanqz ipsoz p̄ticeps lz eēt inno-  
cēs. f. Uouenerūt autē ad me. sez  
ad solādū q̄tū poterat fieri bono mō.  
g. Et i sa. Dic p̄ntē describit ip̄s. Et  
dre dep̄catio. in q̄ p̄mo cōstet p̄ctā p̄ce-  
dētū. et scdo p̄ntiū/ibi: Et nunc qd dice-  
mus. Circa p̄mū d̄: Et i sacrifici. vesp̄-  
sur. ex q̄ p̄t q̄ p̄ totā diē fuerat i gemitu  
et luctu. h. Et scisso pal. et tu. in  
signū hūiliationis. i. Curuauit ge-  
mea zē. i signū deuotiōis. k. De  
me⁹ cō. zē. f. dep̄cādū. cui⁹ cā subdit:  
l. Quā iniq. nō. mul. sūt. i eodem  
mō d̄: Luc. xvij. de publicano q̄ ex p̄su-  
siōe p̄ctōz suoz nō audebat oculos ad  
celū leuare. m. Et deli. nō. cre. vs.  
ad ce. hypbole ē: ad designandū multi-  
tudinē et magnitudinē p̄ctōz patrū p̄ce-  
dētū iō s̄ d̄: n. Et dieb⁹ pa. nō.  
put h̄. iij. Reg. q̄ tpe manasse regl in-  
de et sedechie et plurū alioz multiplica-  
ta fuerūt p̄ctā valde. o. Et in iniq.  
no. tra. su. i manib⁹ regl egypti et regl  
babylōis et assyrioz: vt p̄t i plurib⁹ lo-  
cis. iij. Reg. p. In gla. qz multi de  
p̄plo fuerūt gladiati. q. Et i capti.  
qz pluries fuerūt in captiuitate ducti.  
r. Et i rapi. qz bonis suis fuerūt spo-  
liati. s. Et i p̄su. vul. qz fuerūt mul-  
tipliciter derisi et vitupati. t. Sicut et  
die hac. lz em̄ eēt reuersi d̄ captiuita-  
te: tñ sustinebāt multa opprobria a gēti-  
bus q̄ erāt i circuitu: vt h̄. j. Memie  
ij. ca. illi etiā q̄ remāserāt in babylōe a  
gētilib⁹ multa opprobria sustinebant.  
v. Et nūc zē. dep̄catio n̄ra. Docer.  
ponit dupl̄: Vno mō vt li parū refera-  
tur ad ipsos dep̄cates. q. d. lz modicum  
dep̄cati fuerim⁹ dñm tanqz parū deuo-  
titiū exaudiuit nos in aliq. Alio mō ad  
rē p̄ q̄ fiebat dep̄catio. f. ppli liberatio.  
ne q̄ facta erat in trib⁹ tribubus tñ. sez  
iude beniamin et leui. vñd subditur:  
Et dimitte

deformes aliqñ videntur. vñ dicit  
Hierō. de seipso: Itaqz miser ego lectu-  
rus Tullū Plato sumebat in manib⁹  
siquidē i memetiūm reuersus p̄betas  
legere cepissem: sermo horrebat incult⁹  
tñ in h̄ erat a diabolo decept⁹. vñ s̄ d̄:  
Dū me ita serpens antiqu⁹ illuderet zē.  
Per vrozoz autē alienigenas quas vi-  
debāt pulchriores: intelligēde sunt scri-  
pture gentiliū philosophoz quas theo-  
logi multi p̄temptis scripturis noui ac veteris testamēti cari-  
plexant: et specialiter doctrinā auerrois pessimis errorib⁹  
plenā: quā cuz maiorī p̄dere et diligentiori cotatiōe qd dictu  
horrendū est allegant q̄ doctrinā dñi nostri iesu xpi et aplozuz  
eius. b. Cūqz audis. ser. istū in scidi pal. meū et tu-  
meam zē. In signū doloris magni: et sūt p̄ba Esdre p̄ que si  
gnificat p̄lat⁹ superior q̄ p̄t remediū adhibere: et iō sicut Es-  
dras ab afflictioe sui et dolore non cessauit donec remediū ap-  
posuit p̄ eiectionē mulierū alienigenarū: ita q̄ nō eēt dñe lz  
tñmodo ancille: sic p̄ p̄latū superiorē debēt sc̄pture philosopho-  
rū alienigene deici a tāta auctoritate: ita q̄ apd theologos so-  
lūmodo maneāt in q̄tū p̄nt subseruire sacre sc̄pture diuinitus  
reuelate: nā ancillā dñari et dñam ancillari magna abusio est:  
p̄pter qd illi q̄ scripturas philosophicas erroribus plenas sa-  
cris scripturis p̄ponūt modo p̄dicto enozm̄ iter abutuntur.

ant genua: expadit manus: et fudit pces in tpe sacrificij vesptini: scies esse grati qd fit in spu humilitatis et in aio prito qd qd carnib' et sagui ne pecudu offerit.

Ca. X. Sic g' orante esdra zc. Fleuit ppls. Qui scz peccauerat pnam age tes: vel q' in castitate pmanerat de casu fratru dolentes. Multu do co turbati ad preces et lameta sui pon rificis ostendunt: cu etia mulieres et pueri interfuisse narrent. Pot aut ea discretioe factu intelligi qd pri innocetes et recti ad eu cofluerunt. cu ait: Et puenert ad me ocs q' ti/ mebat sbu dei isrl' zc. Nunc do etia ipsi q' peccauerut cu vxorib' suis et liberis penitencia acturi couenerut. De filijs helai zc. Dicit dicit Josephus pmu fuisse hierosolymi/ taru: q' vt pncipe decet maxia aucto ritate moy intetioez Esdre iuuabat pplm secu peccasse pfitendo/ z peni/ tencia suadedo abiectione vxorib' alie nigenis cum liberis suis. Et nuc si est penitentia in israhel super hoc. Quasi si pplm huius pcti pfecte penitet. pmo couersi ad dnm correctione pmittam: z veni am postulemus: deinde ad nos re/ uersi omne pcti radice extirpem: z fructu electis. s. vxorib' cu oi lobo le: hoc est eni veraciter penitentiam agere toto corde et int' ad dnm co/ uerti: z ocm foris peccadi materia ab ipa origine reserari.

Surge

Nico. de lyra

Ut di. nobis zc. Ita q' ppls no est totaliter delet' lz deme ruitet. Et daretur pax il/ lius in loco sancto ei. i. aliqua firio et stabilitas in hierusalem. Et daret no. vi. modica. i. paucis pcederet vita: qz plures fu/ erit mortui de pplo qz residui. In ser. nra. Licz eni sacerdo tes et ministri essent liberi a tributo regio: vt hf. s. vij. ca. tm ppls cois no erat liber. Et ex solitudi nes. i. replu ad solitudinē p' redac tu. Et da. no. spem. Accipi endi ab eo plura bnificia ex pteritis la collatis. Alio modo exponit qd s. dictu est. Et nuc qst ad parū zc. Ita q' li parū referat ad deuz: vt sit sensus: licz deu de pcati fuerim: tm in modico exauditi sum: no ppter defectu diuine liberalitatis: sed p/ pter ipedimētu nre iniquitatis. Cete ra q' sequunt' exponant sicut pzi.

Et nuc qd dicem'. Dic pnr Esdras pitef pctā p sentiu/ dicēs: Et nuc qd di. q. d. no habemus fronte de pcati te. Quia de. madata tua q' pcepisti in ma/ nu seruozū tuozū pphetaru. Scilicet moy si et aaron: qz moyles accipiebat mandata a deo: z aaron pponebat ea populo: vt habetur Exod. iij. Terra ad quam vos ingredimi zc. imuda est. Propter multiplicationē idolatrie z aliozū viciozū execrabiliū ppetra tozū p gentiles ibidē habitantes. Ab ore vsq' ad os. i. abun/ danter

dñm deū nrm vt dimitteret nobis reli a quie: z daret pax illi' in loco scto ei: et b illumaret oculos nros de' nri: z daret c

nobis vitā modicā in seruitute nra: qz o serui sum': z in seruitute nra nō dereli/ a T diabolica. a T condescendens nobis. qd nos de' nri: z inclināuit sup nos mise ricordiā corā rege psaru: vt daret nob a T spirituales. b T ecclesiam. vitā/ z sublimaret dōmū dei nri: z ex a T letabit' deserta z inuia z exultabit' solitudo. trueret solitudines ei: z daret nob spes f T vite eterne.

i iuda z hierlm. Et nuc qd dicem' dñe s de' nri post hęc. Quia dereliqm' mā/ b a T vt opere. s. adimpleretur.

data tua q' pcepisti in manu hudoz tuo rū pphetaz/ dicēs: Terra ad quā vos i ingredimini vt possideatis eā/ fra imū da est iuxta imūdiā pploz ceteraru/ qz terraru/ abomiatiōib' eoz q' repleue rūt eā ab ore vsq' ad os in coinqnatōe k sua. Nūc g' filias vras ne deti filijs eo i rū: z filias eoz ne accipiatis filijs vris: z nō q' gratis pacē eoz z psperitatē eoz m vsq' i eternū: vt pfortemini z comeda a T videntiu vel ecclesie vel cuiusq' anime. tis q' bona sūt terre: z heredes habebi a T imitatores vel bona opa.

tis filios vros vsq' in scdm. Et post oia q' venerūt sup nos in opib' nris pessimis: z in delicto nro magno: qz tu de' noster liberaisti nos de iniquitate nostra/ z dedisti nobis salutes sicut est hodie: vt nō puerteremur: et irrita faceremus madata tua: neq' matrimonia iūgere/ mus cū pplis abominationū istaz. Nū o a T cū pplis abominationū istaru. quid irat' es nobis vsq' ad cōsumma/ a T i. deletionē. tionē/ ne dimitteres nobis reliqas ad a T in operibus tuis. T nos aut iniqui. salutē: Bñe de' isrl' iust' tu: qm nō de relictū sum' q' saluaremur sicut hac die. T qui omnia vides.

Ecce coraz te sum' in delicto nro: Nō q' eni stari pōt corā te sup b. Ca. X

Sic g' orate esdra z i plora r te deū z flēte z iacēte añ tē plu dei/ collect' ē ad eū de s a T fruct' s. orōnis z lameta. esdre. isrl' cetūs grādis nimis viroz et mulie rū puerozūq': et fleuit populus fletu multo. Et respōdit sechenias filius ie v b hibel de filijs belam / et dixit esdre: r Nos p'uaricati sumus in deum no/ y strum: et duximus vxores alienigenas c de populis terre: Et nuc si est peniten/ tia in israhel super hoc/ pcutiam' sedus a cū dño deo nostro vt pyciam' vniuer/ b

danter nimio: sicut. liij. Reg. xxi. d: L q' manasses effudit sanguinē in nori um multū nimio: z impleuit hierlm sanguine pphetarum vsq' ad os.

1 T Nūc g' fi. ve. ne. de. fi. eozū: 3 stud pceptū hf Deu. vij. m T Et nō que. pacē eoz. Quia fm diut nā iusticiā debebat interfici: z ido fl lij isrl' nō poterāt cū eis facere fede/ ra ppetua: licz possent dare treugas ad tps in aliq' casu: vt dictū fuit sup libru Josue. Et istud madata trans/ gressi fuerūt illi q' redierāt de capti/ uitate cōtrahēdo cōnubia cū gentili bus: cū qbus erat eis p'hibitu z illi/ citū post grām eis factam a deo qua reduxerat eos de captiuitate. z hoc est qd dicit: Et post oia zc. z subdit: n Quia tu deus no liberaasti nos. Et ex hac ingratitude multū aggrauabat pctm eozū. ido subdit: o T Nūc qd irat' est nobis vsq' ad cōsumationē. i. totalē ppli de letionez. q. d. hoc demerimus nisi ex tua liberalitate saluemur. vñ sub dit: p T Ecce corā te su. in deli. nro. Tibi z hoibus manifestu. q T Nō eni stari pōt co. te sup hoc. Ad tegendū palliandū seu de/ fendendū. Ca. X

Sic g' orate Esdra. Dic psequēter describit' p'dicte transgressionis correctio. Diuisio Circa quā pmo ponit maiorū cōfes/ sio. scdo ppli citatio/ ibi: Et missa est vox. tertio correctōis inchoatio/ ibi: Et surrexit Esdras. quarto cōsum/ matio/ ibi: Et summamati sunt. Circa p'mū dicit: Sic g' orā. Esdra. s. hu militer deuote z perseveranter. s T Collect' est ad eū zc. Esdre cōpatiēns. t T Et fleuit ppls. Nō solū ex cōpassione/ sed etiam p pcti sui cognitione z contritione. v T Et respōdit sechenias. qui erat de p'ncipalioribus populi. r T Et dixit Esdre. Mōmie suo z aliozū p'ncipaliū. y T Nos p'ua ricati sumus. Accipiendo vxores alienigenas que mētes etiā sapien/ tū emolliunt z enervāt: z tandē ad idolatriā inclināt: sicut p'z in salo/ mone. z T Et nuc si est penitē. in israhel super hoc. i. qz peniten/ tia est. a T Percutiam' sedus cum dño deo nostro. Stabile z absq' retractione. b T Ut pyciam' mus vniuersas vxores zc. Et dei pceptū impleamus: z occasione mali a nobis p'escindamus.

Diuisio

D

Moraliter

Moraliter. r T Sic g' orante Esdra zc. In hoc Esdras sacer dos dedit exemplū p'lati z curatis eccle sie flendi z de p'candi dñm p subdi/ tozū suozū trāsgressione: nam anias eozū tanq' mater in christo debet af sidue parturire. Et quoniā ex affli ctione boni p'lati subditi debent ad verā penitentia moueri. Sequitur: Collectus est ad eū de isrl' cet' grandis zc. Sequit: t T Et fle/ uit ppls mul. zc. Qz aut iste flet' ex vera penitētia pcesserit: ostendit p hoc q' dicit: a T Percutiam' sedus cū dño deo nostro vt p yciam' vni. zc. s. alienigenas. b T Et eos d

**E** Surge. deceter docet quod sit apud maiores plilio agendū: vt. f. q. s. p. suo sensu quod optimū intellexerit vel intellexisse sibi videbit dicat: et tū ei qui p̄est locū discernēdi relinquit: parat⁹ ob tēperare oib⁹ q̄ ille s̄m volūtātē et legē dei agenda decreuerit. **b** Filij heliasib. Qui tunc sūm⁹ sacerdos erat: post iesuz filiū iofedech iochim filius ei⁹: et post eū heliasib fili⁹ eius sūmo sacerdotio funct⁹ ē. **c** Panē nō comedet. **Bed.** Exēplū hinc hnt sacerdotes non solū flendi et orādi: sed etiā ieiunādi p̄ his q̄ peccauerūt. Beati enī qui p̄p̄ta p̄ctā lugēt: qz accepta remissioe solantur: s; beatiores q̄ aliena desent vt ne panē q̄ dē et aquā q̄ abstīnētū refectio est p̄tingere velint: neq; domū suā ingredi vel ascēdere i lectū strati sui: sed in atrijs dom⁹ dñi orādo p̄noctāt. **Abi enī erat dom⁹ sacerdotū quā vespa sup ueniente esdras p̄hibet intrasse. Alia dō editio p̄ cubiculo iohānan: pastophoria iohānan habz quo noie sepe d̄z porticus q̄ tēplū vndiq; circūdat in q̄ ministri et custodes tēpli manebāt. Lugēt etiā nūc in trāsgressioe eoz q̄ de captiuitate venerāt q̄ dolēt eos q̄ a p̄ctis penitēdo erepti sunt ad ea peccādo eē relapsos: et q̄si denuo a diabolo captiuatos. De quoz seductorib⁹ q̄si de imundaz vxoz parētib⁹ ait Petr⁹: Supbia enī vanitates loquētes pellicūt in desiderijs carnis luxurie eos q̄ paululuz effugiūt. Et paulo post: Si enī refugientes coinquātiōes mūdi in cognitioe iesu xp̄i his rursus īplicari supant: facta sūt eis posteriora deteriora p̄iorib⁹.**

2. De. 2. d

Sbidem

**E** Spe est mē. **Bed.** Qui ab hebreis calleu: a romanis vocat⁹ decēber q̄ est i medio hyemis pluuiialis et tēpestuolus. **Enī notādū:** cū in media hyeme p̄plus p̄uenit: timere a p̄cto et a pluuijs memorat⁹. **Cū ei pluuias ip̄o etiā tpe pluuiaz maiores solito cernerent: reuersi ad p̄scientiā p̄ctis suis hoc ip̄u tauerūt: et irā celestē supētūrā ex ipsa aeris p̄turbatioe timuerūt: iō nō in p̄ri uatis domib⁹ negocia sua agere p̄sum p̄serūt: s; in platea dom⁹ dñi: assumpto p̄nie et hūilitatis habitu p̄sederūt: hic p̄pter eos q̄ turbatis elemētis et vxoz frigore vel inundātia pluuiaz vel acruus niuiū: vel ardore siccitatis: vlt etiā exilio hoīm vel aīaliū desup ingra uescēte. et ip̄o iudice etiā p̄ apta iudicia vim sue ire imitātē: nihil de correctioe mox q̄ placēt iudicē: plagāq; euadant impēdētē: req̄rūt: sed fastu seculi p̄trāctāt q̄ arte aduersa q̄ exteri⁹ p̄pter p̄ctā d̄sēniūt aut enitēt aut supent. **E** Et sedit ois po. **Bed.** i. circa atriu sacerdotū q̄ ip̄a dom⁹ vndiq; cingebat hñs circa se ex omī pte p̄ q̄drū edes atriozū amplissimas: in q̄bus etiā p̄plus q̄n p̄ pluuiā opus erat stare poterat: et videre ea q̄ in tēpli ianulis gerebant vlt circa tēplū. habebāt enī interiores parietes iuxta terrā i colūnis factos exteriorē res solidos. **E** Et surrexit es. **Be.** **Hic locus r̄ndet ad h̄ qd. s. dictū est. Et surrexit esdras aī domū dī: et abiit ad cubiculū iohānā fl. el. zc. Abi notā da deuotio p̄tifficia q̄ lugēs orās et te****

**Nota de uotionem pontifficia**  
 tunās p̄ trāsgressioe ppli in atrijs tēpli p̄māsit: nec p̄us domū suā intrare uoluit: q̄ accepto p̄sensu p̄p̄toto penitēte corde et p̄uersum ad dñm: vide cur⁹ deuotionis

sas vxores et eos q̄ d̄ his nati sūt et iuxta volūtātē dñi: et eozū q̄ timēt p̄ceptū dñi dei n̄ri: s̄m leges fiat: **E** Surge: tuū est discernere: nosq; erim⁹ tecū: **C**ōfortare et fac. **S**urrexit q̄ esdras et adiurauit principes sacerdotū et leuitarū et oēm israhel vt facerēt s̄m v̄bū b. **E**t iurauerūt. **E**t surrexit esdras ante domū dei: et abiit ad cubiculū iohānan filij heliasib et ingressus est il luc. **P**anē nō comedit et aquā nō bibit. **L**ugebat enī transgressionē eoz qui venerant de captiuitate. **E**t missa est vox in iuda et in hierusalē oib⁹ filijs trāsmigrationis vt congregarent in hierlm: et ois qui nō venerit in trib⁹ dieb⁹ iuxta p̄siliū p̄ncipum et senioz: auferet̄ vnuerſa substātia ei⁹: et ipse abijciē de cētū trāsmigratiōis. **C**on uenerūt igit oēs viri iuda et beniamun in hierusalē tribus dieb⁹: ipse est mēsis non⁹: vicesima die mensis et sedit omīs pplis in platea domus dei: tremētes p̄ p̄cto et pluuijs. **E**t surrexit esdras sacerdos: et dixit ad eos: **V**os trāsgressi estis et duristis vxores alienigenas vt adderetis super delictum p̄ isrl. **E**t nunc date cōfessionē dño deo patrū vxoz: et facite placitū eius et separamini a pplis terre et ab vxoribus alienigenis. **E**t respondit vnuerſa multitudo. **V**ixitq; voce magna: **J**uxta verbū tuū ad nos: sic fiat. **V**erūtamen qz populus multus est et tempus pluuię: et nō sustinemus stare foris: et opus nō est diei vni⁹ vel duorum: vehemēter quippe peccauimus in sermone isto: cōstituantur p̄ncipes in vnuerſa multitudine: et omnes in ciuitatibus nostris qui duxerunt vxores alienigenas: veniāt in t̄pibus statutis: et cū his seniores p̄ ciuitatē et ciuitatē et iudices eius: donec auertatur ira dei nostri a nobis super peccato hoc. **I**gitur ionathā filius asabel: et iaacia filius thecuesteterunt super hoc: et mesollam et sebethai leuites adiuuerūt eos: **F**ecerūtq; sic filij trāsmigrationis. **E**t abierūt esdras sacerdos: et viri principes familiarū in domos patrū suoz: et omnes per

deuotioe et reliq; p̄ncipes vidēt fuisse p̄sortes cū dicūt et ipsi finita synodo abuisse i domos patrū suoz. **S**i ei hoc nō significat scriptura qd op̄ fuit scribere qd expleto colloq; esdras et p̄ncipes familiarū in domos patrū suoz de septis tēpli abierūt: eos enī hoc fecisse nemo est q̄ nesciat: qd op̄ fuit addere: et oēs p̄ noīa sua: cū et oib⁹ esset notissimū nisi qz tales eos voluit itelligi quoz noīa et facta merito in memoria tenerent ac posteris noscenda

Nico. de lyra

**E** Surge. ad hoc exequendū. **L**uū est discer. qz habes scientiā legis diuine. **M**osq; erim⁹ tecū. qd decreueris exequēdo. **L**etra patēt vsq; ibi: **P**anē nō comedet. **T**aquā nō bibit. **N**ullū cibum et potū accepit: qz noīe panis et aquę itelligit ois cibus et pot⁹ in sacra scriptura: vt frequēter dictū est. **E**t missa est vox. **H**ic p̄ncipit ppli citatio: **E**t ois q̄ nō venerit. **I**n hoc ponit p̄tra p̄tuncas pene determinationis: cū dicit: **A**uferet̄ vni. sub. ei⁹. i. bona exteriora. **E**t ipse abijciē de ce. p̄ excoicationē. **S**pe est mē. no. q̄ ap̄d hebreos corrūdet p̄tim nouēbz et p̄tim decēbz n̄ro. **E**t sedit po. in platea. **E**t atrio qd erat aī tēplū. **T**re mē. p̄ pec. timētes ne rōne trāsgressionis p̄dicte veniret sup eos diuina vltio grauis. **E**t pluuijs: qz tps istud frigidū est et pluuiosum de cōi curſu: et tūc erat plus solito p̄ p̄cti sui demerito. **E**t surre. esdre. **H**ic p̄ncipit trāsgressionis correctio ad monitionem esdre dicentis: **V**os trāsg. estis. hoc est liqdū et nō p̄t negari. **E**t adderetis sup deli. isrl. cōmissum aī captiuitatē babilonica. **E**t nūc date cōfessio. recognoscēdo p̄ctū verbo et facto. **I**do subdit: **E**t separamini a pplis ter. ita qz nō habeatis fedus et cōsōtiū cum idolatris. **E**t ab vxozib⁹ alieni. q̄ a deo vero auertūt: vt p̄dictum est. **E**t r̄ndit vnuer. multi. esdre cōsentendo: tamē petūt dilationē p̄pter im portunitatē t̄pis et negocij magnitudinē. **C**ōstituant p̄ncipes. i. hoīes sapientes iusti et diligētes q̄ uadant de ciuitate in ciuitatē: diligēter inquiredo de trāsgressoribus: et corriganē p̄ alienigenaz vxoz electionē. **E**t sederūt

**E**t eos q̄ de his nati sūt **P**er vxores alienigenas cōueniēt intelligi possunt interiores cōcupiscentie male: et p̄ filios eozū actus exteriores ex ipsis p̄cedentes que oīs a vere penitētib⁹ prout p̄nt sūt abijciēda. **E**t surrexit esdras ante domū dei. **N**on enī a terra voluit surgere donec populus emendationem p̄miserit: et ad hoc per iuramentū se astrinxit: nō tamē cessauit esdras a sua totali afflictione: quia sequitur: **P**anē nō comedet. et aquā nō bibit. et in hoc dedit exemplū ecclesie p̄lati et curati affligēdi se. p̄ subditoz suoz p̄ctis vsq; ad p̄fectionem emēdationis.

nocēda traderent. a **Et federunt** in 7c. Be. Nota numerū ternariū, et se mysticū. Supra dictū est q̄ tribus diebus oēs pueniūt i hierlm: 7 nūc tribus mētib. x. l. x. 7. xij. castigant ab vxoribus alienigenis. Tres enī sūt virtutes sine qb̄ nemo saluat / fides / spes 7 charitas. Tertio tpe seculi veniēs tps in carne i mādū / grām nobis euāgelij cōtulit. Prīmū nāq̄ tps añ legē in patri archis: scdm̄ in pphetis sub lege p̄mi sit: in tertio tpe cū grā venit / 7 sua nos passiōe redimēs: tertia die resurrexit. Per cui⁹ grām qz p̄fortio ecclie copulatur: 7 a vitiozum illecebris expurgamur: apte trāsmigratiōis filij tribus diebus castigādū venerūt: 7 in tribus mētibus castigationē cōpleuerūt. Juxta litterā qz oportune laborauerūt: vt ante initū p̄mi mēsis ipi oēs purgarent: vt pascha 7 mensē ipm̄ in q̄ celebrandū erat: mūde 7 sancte celebraret: 7 annū mūde 7 sancte inchoaret et p̄sumaret. Qd̄ etiā nos oibus annis in q̄dragesima pasche oportuit imitari: in sate. s. dñica resurrectione: mūdemus nos ab oi inquinamēto carnis 7 spūs vt particeps resurrectionis esse valeamus. **Et inuēti sūt.** Be. Aptat̄ hebrei buic loco illd̄ zacharie. p̄phe. Et oñdit̄ mibi dñs iesum sacerdotē magnū scātē corā āgelo dñi: 7 sathā stabat a dextris ei⁹ vt aduersaret ei. Et paulopost: 7 iesus erat idū vestib⁹ sordidus: 7 stabat añ facie angeli. Et rñdit̄ angelus / 7 ait ad eos q̄ stabat corā se / dices: Auferte vestimēta sordida ab eo. Et dixit ad eū Ecce abstuli iniquitatē tuā: 7 idū te mutatorij. Et dixit: Ponite cydarim mūdā sup̄ caput ei⁹. Recte inquit̄ stabat sathan a dextris ei⁹ vt aduersaret: qz vera erat accusatio: ipe enī cū ceteris alienigenā duxit vxorē. Qd̄ aut̄ dicit: qz iesus erat indut⁹ vestibus sordidis tripliciter interpretat̄: vel ob p̄ingū illicitū: vel ob pctā ppli / vel ppter squalorē captiuitatis. Angelus aut̄ añ cuius facie stabat iesus: p̄cepit ceteris angelis vt auferret ab eo vestimēta sordida. Quo facto ait idē angelus: Ecce abstuli a te iniquitatē tuā. Dec sūt vestimēta sordida: 7 indū te mutatorij. s. i. s. p̄iugē copulauit tibi. Qd̄ aut̄ seq̄: Ponite cydarim mūdā sup̄ caput eius: intelligi volūt sacerdotū dignitatē: qz. s. ablati pctōrū sordidū mūdū habuerit sacerdotiū. Sed intueđū q̄ nō scribit̄ esdras iesū alienigenā duxisse vxorē: sed quosdā de filiis 7 fratrib⁹ suis 7c. **Et frēs ei⁹.** Beda. Cognati. s. nō enī frēs ei⁹ germani in carne eaten⁹ vi uere et voluptati operā dare poterāt: cū cētū 7 ampl⁹ anni essent trāfacti: ex q̄ cyr⁹ regnare incipiēs iesū 7 corōba / bel cū trāsmigratiōe iuda et beniamin ad p̄struēdā domū dñi hierosolymā remisit. **Et dederūt 7c.** Be. Prīmō vxores illicitas abiciūt: et sic p se arietē offerūt: vt ablato scelere / mundi accederēt ad altare: difficile enī ē hui⁹ victimā deo eē acceptā q̄ nō p̄r̄ reliq̄ culpā p̄ q̄ offert. vñ: Quiescite agere p̄uerse. d. bñ f. Et qz filij v̄l fratres fue re sūmi sacerdotē q̄ p̄mi peccauerāt: re cte in correctiōez sceleris arietē de gregibus offerūt vt signifiunt sciētia: 7 legē ex ei⁹ ore req̄rēt. Secūda est: qz pctm̄ istoz causa fuit 7 occasio alijs peccādi. Greg. in pasto. Cū pasto: p abrupta graditur p̄ns est vt ad p̄cipitiū greg sequat̄.

noia sua. Et federūt in die p̄mo a mēsis decimi vt q̄rerēt rē. Et cōsummati sunt oēs viri q̄ duxerūt vxores alienigenas vsqz ad diē b p̄mā mēsis p̄mi. Et inuēti sūt de c filiis sacerdotū: q̄ duxerunt vxores alienigenas: de filiis iosue fili c lūi iosedech et fratres ei⁹: maasia d 7 eliecer 7 iarib 7 godolia. Et de d derūt manus suas vt eijcerēt vxores suas 7 p̄ delicto suo arietē de f ouibus offerret. Et de filiis emner: annani et cebedia. Et de filijs serim maasia 7 beliaz semeia: 7 iehibel 7 oqias. Et d̄ filijs p̄hesur: elioenai: maasia hirmael nathanael: iosabeth 7 helefa. Et de filijs leuitarū iosabeth 7 semei et celaia: ipse est calitha phathaia: iuda 7 eliecer. Et de cātorib⁹ eliasub: 7 de iānitorib⁹ sellū 7 thelē 7 huri. Et ex isrl̄ d̄ filijs pharos: remeia 7 egiar melchiaz nuamim 7 eliecer 7 melchia 7 banea. Et de filijs belā mathania. Zacharias 7 hiebilz abdi 7 ierimoth 7 helia. Et de filijs cethua elioenai eliasib: nathania et hierimuth / et cabeth / zacica. Et de filijs bebar: to hānā / anānia cabbai athalai. Et d̄ filijs benimosolla 7 i melluch 7 adaia / iasub / 7 saal / 7 ramoth. Et d̄ filijs phetmoab: ednaz chalal: banaias 7 maasias: mathanias: beselehel: bennui et manasse. Et de filijs erem eliecer iesue: melchias semeias: symeō beniamin: maloch / samarias. Et de filijs ason mathanai: mathet acabeth elpbeleth iermai manasse / semei. **De filijs bani:** maaddi / amrār / hu el: baneas 7 badaias: cheliau: bāni: amarimuth 7 eliasib: mathanias / mathanai / 7 iaci / 7 bani ben niu semei / et salmas et nathan et adaias: mechne dabaia: syfai / sarai: ecelz / selemauz / semeria / sellū amaria / ioseph. **De filijs nebui:** ahibel: matathias: cabeth: cābia: ieddu 7 iobelz banai. **Oēs hi acceperūt vxores alienigenas: 7 fuerūt ex eis mlieres q̄ pepererāt filios.** **Liber Esdre p̄mus finit.**

pugnādī diabolus fideles ipugnat vt nullū eis tps securū relinq̄t. Ecce ei q̄ ab adūsantib⁹ supari nō poterāt: vince bāt hostes publicos edificato tēplo dñi 7 d̄dicato: s̄ vincebāt amore mliēz: ne tēpla cordiū vel opey suoz deo digna seruarēt. Cui⁹ rei t̄pib⁹ manifeste figura cōplet: cū videm⁹ aīos fidelij multo periculosiū nūc tēptari intrinsec⁹ a p̄cupiscentia sua abstractos 7 illectos q̄ q̄ndā tēptabanē extrinsec⁹: cū imānis aduersari⁹ p̄tra eoz p̄stātā ferroz igne seuebat. S̄z aderit pietas dñi: q̄ sicut aduersus apta sur̄ et̄iū certamina p̄tutē patiētē tribuit: ita nobis cōtra furr̄p̄iētū laq̄os blanditiarū cautele custodiā dabit. Deniqz 7 b̄ agēte industria p̄oficis: q̄ timebāt dñm cūcti cōpūcti sūt corde q̄ peccauerāt: 7 eiecerūt vxores alienigenas: 7 sic expulsa turpitudine luxurie: redijt dec⁹ castionē 7 ciuitate dñi: eiecto rudo: e vitioz: resp̄si sūt flores 7 ornamēta p̄tutū. **Si q̄s obūciat nō eē sc̄ptū q̄ filios adultera / rū sed ipas tm̄ eiecerūt: q̄uis supra se / chenias suggerēte 7 dicente: Percutiamus sed cū dñō deo n̄fo: 7 p̄dicamus vniuersas vxores 7 eos q̄ de eis nati sūt: p̄tinuo subditū sūt. Surrexit ergo esdras 7 adiurauit pplm̄: principes sacerdotū 7 leuitaz 7 oēm isrl̄ vt facerēt p̄m̄ d̄bū b̄: 7 intrauerūt: intelligat / qz si nō p̄ceterūt filios: illa fuit cā q̄ eos docuerūt renūciare materne infidelitati: 7 p̄secratos dñō p̄ circūcisionē 7 hostiaz salutarē fidei sue 7 castitati sociauerūt. **Dyftice** ab̄t bona opa q̄ iuitu tpa lis cōmodi vel fauoris vel electatiōis agim⁹: aut iter mala sūt reputāda: aut **Ma. de ly.** ab̄ infi**

**Et federūt 7c.** Ex q̄ p̄tz q̄ in disq̄redo istud negotiū posuerūt mens̄ integrū. **Et inuēti sūt.** Hic p̄r̄ ponit̄ descriptio illoz q̄ duxerunt vxores alienigenas / cū d̄r: **De filiis iosue 7c.** Iste iosue erat sūm⁹ sacerdos: 7 sic videt̄ verū qd̄ dictū ē. s. videlz q̄ hec trāsgressiō iceperit a maiorib⁹ ppli. ad b̄ aut̄ aptat̄ aliq̄ illd̄ Zach. iij. a. **Oñdit̄ mibi dñs iesū sacerdotē magnū stantā corā āgelo. i. esdra q̄ erat angel⁹. i. nūci⁹ missus a latere regl̄ ad ppli directōez / 7 sathan a dextris: qz vera erat accusatio de pctō trāsgressiōnis: 7 acceperūt h̄ iesus p̄ filijs ei⁹: vt p̄tz ex b̄ loco: qz p̄r̄ q̄dāmō manet in filiis. **Et de. ma. su. i. iuramēto solēni firmamēt nē possz retractari. e. Et ei⁹. vx. suas. s. alienigenas. f. Et p̄ deli. suo 7c.** Quia sic aries est dux greg: ita sacerdotes sūt duces ppli cōmunis. Cetera legāt vt iacet l̄ra: 7 lz nō dicat̄ hic q̄ eiecerūt pueros cū vxorib⁹ alienigenis: tenēdū tñ est q̄ sic fuit factū: qz sic p̄miserat sechenias noie suo: 7 alioz p̄ncipaliū: vt h̄r. s. e. ca. Percutiam⁹ se. cū do. deo no. vt. p̄j. vni. vx. f. alieni. 7 eos q̄ de his nati sūt.**

**Emēdatōis.** **Et inuēti 7c.** In trāsgressores istos primo noiat duplici cā. Pr̄is est qz pctm̄ eoz graui⁹ erat eo q̄ sacerdotes 7 eozū filij q̄ tūc succedebāt eis in sacerdotiō mag⁹ tenebant scire legem q̄ ceteri. **Malach. ij. b. Labia sacerdotis custodiunt sciētia: 7 legē ex ei⁹ ore req̄rēt. Secūda est: qz pctm̄ istoz causa fuit 7 occasio alijs peccādi. Greg. in pasto. Cū pasto: p abrupta graditur p̄ns est vt ad p̄cipitiū greg sequat̄.** **Dyftice** **Doraliter**

ab infima intentioe secernenda: et p celesti tm retributione fa-  
cienda. Qui eni ieiunat orat et elemosyna dat ut videat et lau-  
det ab hoibus talis ples bone actionis qsi de imuda genitri-  
ce nascit: et ideo inter eos q de babylone hierosolyma ascende-  
runt parte habere no pot. Qui eni in pnti mercede recipit  
in futuro carebit: nisi auctor opis me-  
tem ad meliora couertens pro deo face-  
re ceperit: qd p laude faciebat inani:  
et qsi sobole indigne edita dno conse-  
cras hierosolyme ciue fecerit ut opus  
male inchoatu corriges dignu faciat p  
petua mercede in celis.

Incipit Neemias qui est Es-  
dre secundus.

Capitulu I

Erba Neemie si. 2c.

Beo. Neemias inter-

pretat solator dno: ut

solator a dno: qui cu

renouauerit muros bie-

rusale et pplm ab hosti-

bus liberatu in diuine legis obseruan-

tia sublimauerit: pty qz nomie et opere

xpm significat. qui ait: Ego rogabo pa-

tre et aliu paraclytu. d. v. De quo pial.

ait: Edificas hierlm dno et. Signifi-

cat etia scos pdicatores qz ministerio

supna nob solatio pstat: ut du post la-

psu pcti spem venie et pollicitatiois pe-

nitentib pollicent: qsi diruta ab hosti-

bus hierosolymoz menia restaurauit.

Erba neemie. Be. Ducisq rba

Esdre: qd corobabel et iesu facta descri-

bit. deinde sua facta descripsit. Dic ma-

nifeste xpm significauit: qz sacra scptu-

ra renouauit: captiuos i hierlz reduxit

domu dno maioribus donis ditauit: et

sublimauit: et duces ac psides tras flu-

men euphrate q lege dei nossent costi-

tuit: et filios trasmigratois ab vrozib externis castigauit. Re-

nouauit eni xps sacra scriptura: qz qua scribe et pbarisei p tra-

ditiones fedauerat: ut iuxta littera tm intelligi docebant ipse

spnali sensu plena ostedit: et nouu testametu misso scotspu per

aplos et aplicos viros describi fecit. Eduxit pplm de captiui-

tate babylonica et in hierlm terra pmissiois liberatu induxit:

qz semel passus in cruce mudu sanguine redemit: et descende

ad iseros veros inde israelitas ad menia supne ciuitat duxit

et gaudia pmissioe hereditatis eis inclusit et quotidie fideles a

pturbatione mudu cōgregas: ad psortiu ecclie regnuqz penne

couocat. Duxit ornat repli auro et argeto et valis piosis que

ppls isrl et pncipes persaz per eu miserat: qz in se credetes de

vroz ppro in ecclia ducos claritate fidei et opis eozu hanc

ornare et glorificare no desistit. Constituit duces et pncipes oi

pplio trans flumē q lege dei nosceret et doceret: qz in ecclia q

flumine baptismi abluta est: et flumē babylonicu. i. pturbatio-

ne seculi fluctuatis fidei sinceritate trascendit: aplos: euagell-

stas pastores posuit et rectores. Castigauit filios trasmigrati-

onis ab vrozib alienigenis: qz illos q pfessione fidei mudu

renuciant: illecebris mudu seruire phibuit. Eiecit filios taliu

matru de cetu trasmigratois ab vrozibus alienigenis: ne for-

te adulti pfidia seqrent earu: no fide patru. Opera enim nra

etia q hoibus bona vident: si carnalib delectationib pmixta

sint: si originē de cōtagio humani fauoris sumpserint: repro-

bare docuit: nec puenire illis q mundu pfecte relinquunt: et to-

ta mente ad celestia traseunt q no blādimētis tpalibus enerva-

ri sed aduersitatib exerceri: et ad requie sempiterna gaudent

pparari. b In mēse cas. Hēlis casleu ipse est que nos

decēbz vocamus: apud hebreos nonus: apud nos vltimus.

Cuius nomē qd spes eius interpretat bn cōgruit votis eius q

ad ruinas scē ciuitatis intēdebat erigēdas. Primū eni bone

actionis fundamētū est spem habere de auxilio dno ad pficien-

dū qd cupimus. In hoc mēse natus est dno: cuius noie lōge

an figurabat q in eo mēse verus Neemias diu desideratus

ad edificationē ecclie esset venturus. c Erā in susis 2c.

Susus metropolis est persaz: sed tāta firmitate ut castrū esse

videat: et interpretat eqtatio vel reuertēs: q fidelib pueniēter

aptant: eis maxime q de captiuitate hierlm curā gerūt. i. de sa-

lute eoz q aliqū p insidias diaboli de ecclia rapti penitentes

denovo p gratia dei sunt redacti: tales eni sunt in reuertēte ca-

stro. i. in robore mētis reuocate ab ifimis ad desideriu patrie  
celestis: et in eqtatu sanctor cordiu: que se3 portat se3ore des.  
d Qui remaserūt. Beo. pty lre sensus: q eni remaserāt  
de captiuitate: et si in pace versari videbant amico eis cristen  
te rege psaru qbus paulo an Esdra cum eplis miserat q habe-  
ret potestātē in regioe tras flumē: in  
in magna afflictioe mētis erat: et op-  
probrio hostiu: qz adhuc scē ciuitat  
murus erat dissipatus. Tūc aut me-  
rito in ecclia affligunt et tristitia secu-  
lari cōpungunt scē: cū qnos respicē  
tes a pctis

Nico. de lyra

Postilla venerabilis magi-  
stri Nicolai de lyra super libru Ne-  
mie qui est Esdre secundus Incipit.

Erba Neemie. Ca. I  
mie. Postq descrip-  
ta est popli descriptio  
sub Esdra. hic pnr de  
scribit reedificatio mu-  
ri sub Neemia q fuit

missus tanq dux a latere regis ad re-  
edificandē ciuitatis. Sciēdum tñ q  
bis a rege venit in hierlm. pmo ad ci-  
uitatis reedificandē: scdo ad malo-  
rū i eius absentia subortoz correctio-  
ne ca. xij. In aduētū at pmo ad ciui-  
tate venit. scdo veniēs ipam murauit  
ca. iij. et tertio muratā clausit portis et  
vectib. ca. vij. qro ea clausa septimū  
mēsem festiuū celebrauit. ca. viij. qn  
to ciuitate populauit. ca. xj. sexto po-  
pulatam dedicauit. ca. xij. Circa pri-  
mū ostendit pmo pficiscentis volun-  
tas. scdo legationis auctoritas. ca. ij.

Circa primum pmo describitur rumor oppressionis iudeoz in  
hierusalē. secudo languor ofonis ibi: Cūq audissem. Circa  
primū notat psona scribens: cum dicit: a Verba nee-  
mie filij hel. Ab isto eni loco scripsit q sequunt: ut dicit Ra.  
Sa. Scdo notat tps/cū dicit: Et factū est in mēse casleu.  
hic est mensis nonus apud hebreos p m nā computationē:  
ut videbit magis infra sequē. ca. b Anno vicesi. i. regni  
artaxerxis in cui anno. vij. missus fuit Esdras: ut dicit est. s.  
Esdre. vij. ad docēdū pplm. et anno. xx. eiusdē missus fuit Ne-  
emias tanq dux a latere regis ad reedificandū ciuitatē. tñ pmo Jo-  
sephū iste artaxerxis fuit filius dāriū histaspis: et vocat eū rexē  
diminutiue. pmo dō Ra. Sa. fuit filius assueri et regie Bester:  
sicut dictū fuit Esdre. vij. et. vj. ca. c Et ego erā i su. ca.  
lz susa est tūc pncipal ciuitas regni: tñ vocat h castrū: qz erat  
edificata fortit hinc et inde ad modū castru. d Erve. ana-  
aliq libri hnt: Et venit ad me anani. lz ad me no est de textu  
vñ dicit Joseph q Neemias vidit istos tanq pegrinos in-  
trātes ciuitatē: et audiuit eos loqntes hebraice: et tūc allocut  
fuit eos. e An de fra. me. i. de cognatōe mea. f Et  
inter. eos de iu. qz pmo qsiut de statu ppli sui. et scdo de sta-  
tu ciuitat hierlm. g Et dixit. mi. rīdendo pmo de statu  
ppli eo ordine q fuerāt interrogati. h Qui remā. 2c. in y-  
uin. i. iudee. i In afflictioe 2c. qz gētiles in regno decē  
tribub habitātes: mltas molestias eis iferebāt et opprobria:  
ut pleni h. j. iij. ca. scdo rīdent de ciuitate. k Et mur-  
hie. diss. est. qz a tpe q nabuzardan icēdit ciuitatē et muros  
eius dirupit:

Aborali. a Verba neemie. per neemia q solator in-  
terptat et interpretatiōi psonat res gesta: qz missus fuit a latere  
regis in iudeā ad psolationē filioz isrl de captiuitate babyloni-  
ca reuerfoz. put ex sequētib apparet: dno nē iesus xps si-  
gnificat: q solator dicit Erenoz. i. f. Elogatus est a me sola-  
tor. Glo. hebraica. Iste est rex messias: qpe etia missus fuit a  
pfe q est rex regū in mudū ad psolationē oim gētiu. d Et  
venit ad me ana. vñ de fra. me. 2c. Per istos frēs apli  
designat: q frēs dno nri iesu xpi dicunt. Ps. xxj. e. Marr abo-  
no. tuū fra. meis: vt deduc apls heb. ij. et Joh. xx. d. dixit ma-  
rie magdalene. Eade ad frēs meos et dic eis: Ascēdo ad pa-  
trē meū et patrē vrm. g Et dixerūt mi. qui remā. 2c.  
afflictioe sunt. Per h significat aplozū cōpassio ex q ppli  
\* afflictioe leu

Joh. 14. b

Ds. 146. a

Allego.

Susie

Duillo

Duillo

Duillo